

11147

Bibl. J.

Liść Mieczysława Pawlikowskiego
do Henryki z Działowskiej
Pawlikowskiej.

T. 6: 1869-1872

AP 266

AP 521

1249
Radziwo 12° lutego 1869.

1

Najukochańna, najdroższa nana Mameczko!

Enicwa się moję Mameczko nana doża na nas za miłżenie
nane - i moję Mamiu miłaby i Anusioń gniwają się na nas -
a jednak niech sądzi kto chce - a najlepiej niech Mamiu sądzi
sama czyśmy i my fakcie mieli Anusioń niepiłż... Czy
bowiem nie lepiej wcale nie pisać - nie posłać listów czas dłuższy,
niż posłać Kochanej i Kochającej Matce list pełen łez... pełen
smutku - i Kochanej, nieocenionej matczyńskiej Jej serce
zasmucić? - Czy nie lepiej nam było przeczekać czas jakiś -
zostawić smutek nasz dla nas samych - i nie dzielić się nim
z Mameczką, - aż póki ten lekarz smutków wnetku - czas -
nie zatrze śladów smutku i niewygodę snów usniech.
Tyko usniechem, szczytem, radością - chudliwym się
dzielić znaną Dobrą, Kochaną i Kochającą Matką - a
nie smutkami naszymi. - Toż dziś już snów - gdyśmy

/. wrypko

wszystko ciworo znnowu zdrowi - i szczęśliwi, - gdy na wiosnę szali
trochę ziemskich i szerszich - szerszich przeważnie. -

Nie dobre rok nam się ten zaczął - ale w końcu już
skarży się na niego, gdyż my znnowu zdrowi obok - a chłopi nam
rozmą zdrowe i krepkie i skądymś innym więcej nam sprawiają
trudności. - Od listu Mamusińskiego w którym nas Mama Doga
serdecznie i wyrozumiale namierzył i darami wszystkim
ciworo obrypał - od tego listu Mamusińskiego który nam był prawdziwą
radnią - niedowiadaliśmy się już potem dobrego w tym roku -
to jest o żadnym pocieszającym niemógłbyśmy Mamie u nas już
donieść o zdrowiu. - Po świętach, w czasie których w tym roku
więcej niż zwykle przyjechało do nas gości - Halusia miała nam
zastąpić. Kiedy się się przed świętami jadła go-sprawunki
do Krakowa i wracając pośrodku a po fatalnej drodze - musiała
się stracić, - donieść że po zdrowym Roku nagle zastąpiła - wciąż
tę. już w czasie świąt cokolwiek zmniejszając i nie najlepiej
usposobioną. - Potoczyła się do Łódki i z początku zdawało
się że to przypadek samo przez się, była parę dni opóźniona
w Łódce

złotku przesłada. Po kilku dniach jednakże ^{nie}zrobilo ci ~~niczego~~ wcale
lepiej - postanowiłem zatem po Dra Stepińskiego do Krakowa. - Stepiński
kręcił głowę, ale powiedział że to wszystko moje szczęście i bez cdych
skutków przeminiać - jednakże że nie trzeba było ci żadnej nadziei ale
być na wszelki wypadek przygotowanym. - Zrezygnowałem z Halerowskiej,
zinnie stady i stosowną dyktę i karat nie stawiać złotku aż
nadziei dni po zupełnem ustaniu choroby. - Po tego wyjeździe
stan rzeczy to się polepszał - to znów pogorszał - i tak dzień po
dniem mijad bez widomej zmiany - a ja codzień nadmien oświadczałem
pisanie do Mamusi - chcieć do niej napisać wtedy gdy jini całkiem
tędy dobre i wszelkie mi niebezpieczeństwo. - Ale tu pewnego
dnia w nocy spuka do moich drzwi Marysia która przez ten czas
przy Haluśki sypiała i powiada że Haluśka mocno zasobła.
W samej rzeczy Haluśka dostała nagle boleści jak przy potogu
bardzo silnych a krwotoki wzmógł się ogromnie. - Postanowiłem
bezwzględnie po Dra Stepińskiego do Krakowa. - a że stan
był bardzo zagrażający - tymczasem po Dra Murczyńskiego do
Skawiny. - Czekałszy do rana - żaden nieprzyjścieł - a ty
coraz gorzej i gorzej. - Tak było i tak - i tak przynęda tak

1. obficie

oficie że myślałem że cała z mojej ubierę - że mi narzeku skony
 i wprawdzie byłem rozpaczy. Radzieliśmy tymczasem co byś
 można - ale gdyby nie prawdziwe prorozi nasi dienerawy
 którzy z serdecznem współczuciem i troskliwością mi pomagali;
 ona kłopotają ci koto chorej a on pilnując drug i pośrednio
 to po lekarzy - to po akuszerkę - gdyby nie oni, to już
 mniemam tymczasem czy bym był sobie doś rady - tak mi się
 ścisnęło serce na ten widok i tak mnie wnetka odległa
 przytomność i spokój jaki w takich wypadkach mieć należy. --

Polesin wstały wyprawdzie - ale stem nerwy ci nie polepszał.
 Wreszcie nad ranem przyszedł Dr. Muszyński z Skawiny -
 i powiadził Obaczynę chorej, że wielkiego wyprawdzie stanąć
 samej nieberci ewentualnie dośady niema, ale że menalerij ci
 będzie - to poronienie niewątpliwie lada chwila nastąpi.

W kilka godzin przyszedł furman którego podałem był do
 Krakowa po Dra Stepińskiego - i zamiast niego, do którego
 stoje szczególnie mamy zaufanie - przyszedł innego lekarza,
 Bulikowskiego - gdyż Stepińskiego nie zastałem w Krakowie - a Dra
 Stepińskiego w zastępstwie swego męża, Hostada Dra Bulikowskiego.

J. Bulikowski

Bulikowski pociągnął mnie' więc' to samo co Muszyński, ale
 dodał że poronienie już nastąpiło - tylko przed poronionym jeszcze
 nie odeszła, - przepisał stosowne lekarstwo - ale że odpływa
 krwi nieustawał - chwila mi tylko się zmniejszała - a chwila mi
 było nawet powiększała - w wielkiej byłam obawie i zatrzymałam
 go na noc w Radziszowie. - Nastąpiło stan rzeczy był
 niezmierzony - doktor Młociński przysłał mechanika - dał tylko
 przepisy postępowania akuserek i straszył że jeżeli tymczasem
 nie przyjdą i zapewnią mnie że skoro przed odejściem to
 krwotok ustanie - a że to była chwila prawdziwego dobiegu
 nastąpi. - Tymczasem - stan taki z moim polepszeniem
 trwał jeszcze trzy dni - aż czwartego dnia przed odejściem bez
 żadnych bólów i w samej rzeczy krwotok bezwzględnie
 przenie potem ustąpił. - Ale moje mamie sobie
 wyobraziła jak brzydka Halcera miała osłabła mi przez
 ten czas, jak zmierziała, jak wyglądała! - Oczywiście
 drugi raz potem jeszcze chorowała - i niedźwiałem
 jej wstawiały kiedy mi już koniecznie napierała. - Dzięki
 temu cały czas taki nie był w zdrowiu, do tego czasu
 'jałuzji'

1284

palcyos' hotelusowego karela - który nas bardzo niepokoił
 już wcześniej - tembardziej że trwał kilka tygodni i mimo
 wszelkich środków używanych, i kilkakrotnej rekolacji
 obu panisow w łóżeczkach po kilka dni - nie ustawał. - Gdy
 więc który w nocy zakamlał i zasnął od karela - to się
 zdawało że się uśpi. - Ja znowu miałem przerwy ten
 czas wernisowy katar i karek. - (Gdy więc dzisiaj już
 polepnego i Halia wstał między raz pierwszy - wstał
 nagle mój katar i karek gwałtowny - a natomianst dotad
 palcyos' gorączki - reumatycznego strypania - razem z jak
 odunony - a nos mając zatkany item raz dwa siłkami
 - świątkiem krowie. - Dotad więc w łóżku blisko tygodni
 - a myślałem już że się na serce rozchoruję, - a Halia
 pierwszy raz wstał z łóżka i ledwie mogąc utrzymać
 się na nogach - przysła do mnie aby mnie przylegować
 i opiekać jej mieniętem. - Wstał ^{w kilka dni} przyniesłem przed
 do siebie - a i Halia nadzwyczaj szybko nabierała powie-
 si - i lepiej znowu wyglądała. - Kiedy w łóżku ponie-
 leżała - oznajmiła jej się o reka Dany Anieli - pewien

/ Dan

P. Ryszard Wołkowiński - urzędnik Podgórze, który spowodował awans którego się gwałtownie - nie mógł znieść i ożenił się z ożenieniem (gdzieby bowiem przed ożenieniem awans go spotkał - żona nie miała by prawa do pensji odpowiedniej tej wyżej jego płacy). - Lecz i ożenienie obojesmy wstali - i było to u nas wesele duże - ~~z~~ dla wyznaczenia Anieli za tyloletnią wierną służbę i przypisanie do różnych bractw i kół w kraju i w emigracji. - Powodzenie na spronie gości ze strony Pana młodego i Panny młodej - i w służbie ^(wiecej) na którym ja i P. Kraków figurowali jako Starostowie - hulali całe Towarzystwo aż do Trzeciej wnoy - potem wróciły do Krakowa. - Karajutro potem miodekjechał do Lwowa - gdzie oprócz gorącej chęci uadwania Maminych nioch i wygadania się przedkanię tego wspaniałego com to szeroko rozpisat - ciągnęły mnie także ~~inne~~ inne jeszcze obowiązki. W Wiedniu byłem stawić się ^{jako delegat} na zgromadzeniu Towarzystwa kredytowego. - Pragnęłem być na zgromadzeniu Towarzystwa gospodarczego, na posiedzeniu Towarzystwa Pracy i Osobisty ludu i t.p. Cudem się jednak nie udało zdrowym przez dni kilka i

/f. tak

tak z dnia nadzien oddziałem mój wyjazd - na jutro - na pojutrze -
 na popojutrze i tam dalej - a w końcu całkiem nie pojechałem.
 Przy dyżuie która jest najlepszym lekarstwem nasilając - przypieczętowa-
 do siebie i dziś już całkiem zdrow jestem. - I zdawało mi
 się już koniec bledre. - Kłótnia temu przy obiedzie zamorzyłem
 że Halunia wcale już dobrze wygląda i że mi enowu wygadniała,
 a Halunia zrobiła enowu uwagę, że ja mam miewygodę apetytu.
 Wstałem od obiadu kontemni się już zdrowi i ~~nie~~ bleda
 szczęśliwie przeżyta - idę do mego pokoju i zasiadam
 do roboty której mam ogromnie wiele z powodu zaległości
 nagromadzonej przez nas tych wszystkich kłopotów i
 chorowania naszego, - zaczynam już referaty moje -
 wtem wbiega do mnie Halunia przerażona i woła: „pali
 się!” - Wybiegam - w sąsiednim pokoju spotykam
 Bernarda - lokaja - który na tacy trzyma srebrne dyki i
 widelce i biega z nimi od karta do karta jakby chciał wynosić
 ratunek od ognia. - Leżę, ewoluje ludzi - ja morię się,
 Halunia ewoluje - karę nosić wodę - wytłumacz drzwi na
 strych - zachęcam ludzi żeby wyszli na dach - konceduję,
 / i wybiegam.

i rozprzeczam. Krowięstwo było kompletne - bo strasany pożar
ani jednego gonta na dachu nawet nie spalił. - Ogień i strach
zasadzał się na tem iż się sadze w kominię zapędy i pdomien
z kominiar wykuchai porwał. Było więc niebezpieczeństwo że
komin mógł pęknąć i w ten sposób wzrastać się pożar, lub
iskra mogła na dachu go wniecić - ale kłosa konewek wody
i koc emalcowany w wodzie i młuczonej zgóry wystarczyły
do ugaszenia. Skonczyło się na strachu - bo w pierwszej
chwili ktoś co zobaczył ogień na dachu - widział tylko
że się pali a niewiedząc co i narobił hałasu wprowadził
nie całkiem niepotrzebne - ale większe niż było potrzeba.
Na tem były już konce biedne - gdyby nie nowa penne
która dotąd trwa 4. j. że nas dżenauca od strach dsi
musno się rozchorował na zapalenie śledziony. Mnie
pamięci i ta bieda serześliwie przeminić. -

A teraz wracam do tego od czego to Hugu
dostępnie pisanie może zacząć: wielki Mamechka nam
doga sama osadzi cy. i wtedy młodziśny żuraj dół
wśród tych wszystkich bied i kłopotów naszych które nas

/ od

120
do powrotku tego roku bez przerwy nawiedzały? - Lecznie jedno
do się skończyło - zarynado się drugie. Drugie się skończyło
już było trzeci na stole - i warte i piąte. - Czyż
nie lepiej Mamińskie droga że Teraz - już do Mamusi:
zdrowi i serdecznie zapadnie - i ja i Halia i Mami
wsmiechu - zdrowi i szczęśliwi i dobrze nam już znów
w naszym przywiązaniu wzajemnym i w spokoju i szczęściu
domowym i domowej ciocie mamy powieść po troszkę
przeżytych, po smutkach doświadczonych. - Niepisaliśmy
wprawdzie do Mamusi naszej czas Misy - ale ileśmy to
razy przez ten czas myśleli o Mamce i myśleli o niej,
ileśmy to razy w tych czasach w myślach serdecznie żalili się
przed nią z naszych smutków i smutków. - I gdybyśmy
niechciał nawet - to nam wszystko wokół Mamce
nasz wolała przypomina. Nie tylko fotografia Mami
na moim biurku stojąca - i ruchomy kalendarz który
mam od niej - a na który patrzę w tej chwili. - Halia do
mego pokoju wchodzi: - na głowie ma ulubiony oreczek
który jej Mamiś przysłała (w stroiku z paskiem tylko
na wstępie

fete moia ja upreć!), na rąpi ma chusteczke od mamci - i
brońke od Młej na pierśiach. - A i ja nie mogę już innej
szpinki: tylko albo turkusową albo chryzolitową - a obie są
od Mamci i obie ogromnie lubię, - Tak, że moja ulubiona
stara onixowa szpinka, której prawie nie zmieniłam od czasu
jak się noszę po polsku - która mi się wydzierżyła przez nas
z 1863. i przez dwa lata Atomunięckie - wypadła już z ręki
u mnie. - Do złotej szpinki chryzolitowej tak się przywiązałam
że już ją teraz widziem noszę - i Halia śmieje się że mnie żem
sobie ustradziła brać ją tylko do większej gali i do kontusza, a
teraz i najgorzej dręczący już za skórę stary żupan (w którym
tylko rano się pokaszuję :) także tę szpinkę zapinam. Przodkiem
nie pamiętam żebyś dopadł nigdy tak się kiedy przywiązał jak
do tej szpinki. - Mój pasek czerkieski białe jak i u nas
gołde - i jest mi bardzo wygodny - bo (do najparadunkiejnego
stroju się przydać a w podłej chwili zapinąć go można, nie tak
jak pas lity który dzieńmi mimot zawieszować trzeba. -
Woda mnie Halia na kolana. - Czekaj Halunia - pójż do Mamcy
i powalidam sobie palec atamentem - muszę się umyć. -

./, Myję sobie

Myś sobie też ręce - czemu? myśłem od Mamu - tem co podobne do kuli
armatnej. Twierdził jini nicem kłótki ośroł pokarując to myśło zdaleka
i mówiąc że to kula z pod Racławia. Myś się nim cocien a perena
jest pranie tak wielkie jak było chwi dno daję pianny. - Idę jini na
kolację - perena kolonjską wodę, potę sobie ręce - wypnię wie flaszeczkę
z szkatulki której mi Mamusia dała i kolonjską wodę od mamu ci
orazewiam. - Orasziwatem nią, Kallig wczoraj tej choroby jak mi
młoci' chwiata - ale skapię - tak skapię że mi raz Kallia jini
powiedziada: „tyl Ci Mama dała tej kolonjskiej wody - a Ty mi
zadupę!” - Idę na kolację ... na stole gotują się jajka
masyne od mamu - a w ręku utrzymują i' ci sam ci
prekonatem że jajka (kresyolnie na miszko) na tej masyne
gotowane - bezporównania co lepsze niż gotowane w zwykły
spół. - dzieci nie myślowe na kolację. Jasie! Tadrin! - Tadrin!
Tatku - bo my gramy w loteryjkę w Dabici. - Tukiędy cały dzień
było układanie tyłu drewienek z pokrojeniem obraskami które
im Mamusia przypata. - A toaletki! Toaletki! ale, to
nieuprawdopodobna była radość - i nikomu dotknąć się toaletki
nie wolno - to święto. - W kuli ^{złota} (przynęta od Mamu - zamiast
wmuśat - dzieci mamine się bawą wieczorami. -

Alci co ja robię! wrak jini treść zapisadeń ciwartej
Czas skurzyć - boi czytać ci Mamu odcieka. - Raci i
i noćki mamine po stokroć najpiękniejszej cadujemy i żuchany
droga, kłębna, nana mamecka - wrytko orworo - a ja
raz perena jako syn najpiękniejszego Mienyptaw

15. - Jak się uportan wstawić z mój roboty zaległy w hipodromie powiatowym - gdzieś ci na krótki czas do stana
- a tym razem wstąpię myśło mamusia powieść, że myślowatem się w tym samym czasie do stana
- bo myślowe było dla mamu i a mamu.
Stacja dla siebie niejako, jak mamuś jini o wój.
Stacja przebieg i miłku swoim - a to ci ogarnięcie i zwrócenie.

Najukochańsza mama Mameńko!

Milka tylko doś piesz doś do drogiej i kochanej Mamusi -
a piesz aby Jej przodać od nas zdrowa najświeższe
mleko świeżym jajem i cukru. - Oto będziemy przedewszystkiem
Mamusi najwięcej zdrowego zdrowia - to zdrowie to skarob
nad skaroby - to warunek wszelkiego szczęścia. A dalej
będziemy Mamusi lat najdłuższych i najdłuższej powieki
zdrowi i wnuków i prawnuków. - A dalej wszelkiej pomyślności
i szczęścia i spełnienia wszelkich zamysłów i zamiarów.
To jest właśnie nasze życie. A wreszcie
pragniemy tylko dla siebie aby nas Mamusia droga
całowała i całowała - nas zdrowo - i błogosławiła nam
na wieczność. - Tak nam się wmemorujemy i tak
wraz z Mamusią świeżego jajka i cukru z Młodym
Świątkiem

świata Wielkanocna. Takby nam dobrze było razem! Ma-
trodnio - gdy inaczej bży niewiele - tri chciós wymyśli
zjemy z mamurą, święcone iajo - a ja powiesz
mi będa myśla że skrótkie po świętach pójmę ci
w drogę do dworu - aby mamurine rąchłi i nóżki
ucadwać, usiwickać - to mi jiri bęknę - a tem
ucadwaniem i usiwickiem po tak Majem niewiedzi.

Kład wemam Mamurę orem Joneu,
a w ostatniego mego listu którego siedem innych
listów zabrałem - mi tu nowego uwarad - i już
nam pójmę pójmę razone toras. - Jarkomny niby
dón edrowi toras obę. Chędny nana dobre wyglada
i rozmawia, mowar z sobą o swej kochanej Babu.
Masa ci dobre - rone bardzo szybko - a gnerne sz-
ta, że nado znajdzie ci w draznieniu. Już

Najbardziej potrzebny dotąd zupełnie zadowoleni - wciąż ci
nie ma całemu sercu i pęknięt - a ich wrażeń bardzo
ci drugiego przyniesie - i ich korytarz. Radziwi
srebrnie bardzo ci wolałbyś nasza umysł rozwinąć.

- Czas nasz skaradny. To ciepło wiosenne, to mrozy,
to chłód śnieżnica - to deszcz ulewne - to mgła gęsta
a i dusi. A błoto! a dągi seprate! - załednie dostai'
ci moine do Krakowa. Jutro przykroci poradamy po
Marcelago Jawornickiego który obiecał być u nas na
Święta. -

Koniec jesi pisanie to już bardzo późno - a
jutro rano list ten zabierze skary do Krakowa. Świeci
zatem: dziś być gotów. - Świeci nasierdenniej rade
i nębi: Mamurine potynię raz i inną raz - jako
Syn nasierdenniej

M. Czerwinski

Radziwi 27to Marc 1869.

1700.
Laskawa i kochana Mamusieńko.

Przepraszam Mamusieńkę, Druga
że tylko kilka pisze słówek, a raczej
jedną kargę niż pisać — ale głowa
moja ma dziś dużo do myślenia, a nogi
do chodzenia. — Żyję więc tylko Ma-
meńce świat jak najweselszy, i dużo
lat zdrowia, spokoju i szczęścia.
Zemnie dziś zamiast tego listu, sa-
mi do Mamę pospieszyć nie ma-
my? — Ręceki Mamci drogich
całuję w swoim i dzieci imię
i rośnie Kochanej Mamę Dobro-
dziejki przywiązana, i całym
sercem Kochająca Ja — a z win-
nem uszanowaniem rosnąca
Córka. Hania Mierowa

Radziwów 14° Lipca 1869.

Vajdroina nana Mamentko!

Sercem Matki odgadła Mama że smutki i
smartwienia są przyczyną młodości naszego. - Od
mego ostatniego listu do Mamci, cały ten czas
był dla mnie jednym nieprzerwanym parnem ciągłym
smutków, nieustannej troski i niepokoju. Wolabym
zaiste przeżyć drugie dwa lata w karamatach niż
takie trzy miesiące - jak te które teraz przeżyłem.
I jakże miałem pisać do Mamci i zasnąć
jej serce tą bolesną obawą która mnie dręczyła?
Musiabym był tańcować przed Nij, prawda - i udawać
żem wesoły i zadowolony, wtedy kiedy mi serce zbole-
wałoby. - Tego bym nie zdołał. Wolabym mi wcale
nie pisać. - dziś mogę dwojakić za pismo kiedy
największa obawa przemienia - kiedy jest lepiej -
kiedy jest wszelka nadzieja że będzie całkiem dobrze.
W ostatnim moim liście pisałem Mamci że Haluś
jest zupełnie zdrowy, że całkiem przyszedł do siebie.

Wyglądała tak dobrze - zdawało się że zmieszkała z łóżkiem
mieszkańca iadym śladem porobu. - Oż stało się w krótkim
nasze że iasta po raz drugi wstan bogodawiony. - Z porażką
było wszystko dobrze - i cieszyliśmy się ~~wspólnie~~ nadzieją
że z końcem bieżącego roku przybędzie nam w domku nasz.
którego oboje - a szczególnie Halia gorąco pragnęła. - Wkrótce
jednak nadzieja nasza i radość w smutek i cień się zmieniała.
Zawsze się pokazywał plany na bieliznie - a chociaż
od tej chwili zaraz Halia podryła się do łóżka i wszelkie
środkie zapobiegające krwotokom wzięte zostały - krew coraz
oficiej się pokazywała - a od dni kilku do dni kilku nagle
razem dnem, razem nocą - strumieniem łada się zmija!
Hei to razy poszła się do Krakowa i do Skawiny nawet,
w koni wykoszyci i doła po lekarzy - a ile razy prosiła
by nadziei aby jej lekarz zastał penieł przy życiu!
Hei to razy biada jak ta ciwarka napierła - drzewiejała
i wlewała jasi łezka na łóżko - a krew zaczęła się
strumieniem! Dniem i nocą okładaliśmy jej lodem,
kanciemi octem - i znowu po życiu najsilniejszych

najskuteczniejszych środków lekarskich - uspokoił się krwotok na
 dni kilka i zdawało się że jest lepiej; - bywały nawet
 dwie godziny odpoczynku krwi tak dalece się zmniejszał że lekarze
 Stepmirski i Woźniakowski obierali że „za tydzień” będzie
 mógł wstać. - Wtedy Mamci opisywali tych wyników
 smętnie boleśnie, nęto okropnie. Tyle Mamci powiem
 że przez trzy miesiące niemiałam ani godziny spokoju -
 ani na jawie ani we śnie - to wulwudaw na chwilę
 z tej spokoju - niewiedzącym czy wrobinowy niesztanie ja
 już bardzo źle, czepiając niewiedzącym czasem czy
 już ja jeszcze obawę. - Jak się należało od powrotu
 spodziewała - nastąpiło wreszcie poronienie w ostatnim dniu
 czerwca. Lekarna wiekro widom. Do katastrofy ukezał
 się krwotok tak gwałtowny iż należało go koniecznie
 zatrzymać chorui bożyko jeszcze nie uleżało. Uspokoił
 się nieco krwotok ale natomiast nastąpił najokropniejszy
 kurac i boleści. Lady dawały miedzytema piersi i wzięcie
 z tolu - miedzytema wulwudaw. - Bożyko w końcu uleżało a
 po użyciu środków lekarskich uspokoił się boleści.

Edwardsa się też ostro bardziej. Dochody z kawałkami niewypranych tkan - jak zwykle po południu, nie przeszkadzały nas wcale przez kilka dni następnych. Wrennie i to, Edwardsa się już wstrząsał - ostabienie jednak najwęższego dostojaństwa. Nawet przy prześcianach / przetworzenia się / materiału na materiał - młoda bieda ze zmierzania. Cera z białej emmentu się w cytronowo żółty a potem w sinawy. - I znów silnie nastąpiły krwotoki i odcień kilka dużych kawałków brzojska którego znamna część przy poronieniu nieoddzieliła się. - I zamiast być lepszy, było coraz gorzej. - Kawałki które odrzuciły - były całkiem przegniłe - a przy tem z każdym dniem powiększała się gorączka. Wreszcie tydzień puls mierzadł niżej i w. uderzeń na minucie. Złoty konvulsji. Wniali lekarze ze najznakomitszą częścią brzojska - przysposobiona - nieodentła wcale - i gniła - zatrucia krwi. - Podmimo najistotniejszych środków na odprzedzenie tej reaty - nieodentła. Po kilka dniach trzeba było ją wyjąć - a raczej oderwać gwałtem. - Dojmiła mama i tak. Wt. Od tego dnia jednak jest lepiej. - Gorączka ustata całkiem - i skromne bole głowy już mierzadła. Krwotoków niema wcale, zaledwie ślady odpływu. - Sen spokojny, - apetyt coraz większy. Cera zdrowa - siły nawet przybysza. - Ten stan polepszenia

ciężkiego trawa już tydzień. Lekarz który ją uratował, dr.
Stepiński - sam się dziwi tak krótkim przypływowi do Radziwiłła
że stan jej zdrowia tak się szybko polepsza. - Z krótkim
dniem jest lepiej. - Wzrostka więc jest nadzieja że ani
gorączka ani krwotoki nie wrócą. - Stan jej zdrowia
jednak tak długo, choroba i tak, utrata krwi mocno
jest nadwrotną i drugiego jeszcze czasu będzie potrzeba
aby przynajmniej trochę, wielkiej kradzieży troskliwości i
opieki aby przy dalszym wyzerpaniu się nie nabawiła
się nowej, śmiertelnej choroby. - Do kilku dni jest tu jej
matka - mają więc teraz kogoś opiekę nad nią, zotawie-
chaniem na jeden dzień poleci do dworu - na 15^{ty}. Do
popołudnia tego zdecydować się nie mogłem. - Nie popołudniem
w końcu - czy mamia może mi to mieć zaiste? - Bóg jej
opuszczać! Kłaniam się dzień i noc - na 36. do 40. godzin.
Kto mi zapewni co się przez ten czas w jej obecnych stanie
staćby mogło? A gdyby znów było gorzej? - Nie, tego
już teraz doby w najworszym przebiegu niepokoić ani
widokiem matczyńskim - nie mogłoby się nasierzyć - ani mamia
mnie by się cieszyła - przypłakującym aniołom całować
jardę - niepokojący - zamyślony ... co by mamie przyniosło

z takich odwiedzin moich? - Wole, ~~je~~ odwiedzić ojca tydzień
lub dwa tygodnie - do czasu kiedy Halia będzie już nieco
silniejsza - kiedy już przeminie obawa powrotu tych
gorączek i krwotoków. -

Stymularem porodem Mamecie najściślej
ucastowanie rąsek i nóg - i najcięższe, najgorętsze
zyczenia w dniu Jej imienin. - Halia która teraz
jak matę dręko przy każdej sposobności płacze -
płakała dziś nad tem że przez nią mamusia
w dniu swoich imienin nieobaczy syna. Płakała
nad tem także że nie może do Mamusi napisać.

Ciegień Mamecie teraz zyczymy? Zdrowia
- zdrowia i zdrowia przedewszystkiem - to to podstawę
wzrostu i siły i poprawy na świecie. -

Oby Mamusi wiadło że wzrostu wiele zamysłu
a przy urodzeniu zdrowie oby Mamusia w lata
jużniejszej przyszłości cieszyła się i nie ponosiła nigdy
żadnych smutków i wniepokojów. - Już się Tadzio

zaj nam te same powtarzające zyczenia. - A teraz
wzrostu i zdrowia i siły i rąk i nóg Mamurine po
sto razy z całego serca i z całej duszy najściślej
a na koniec raz jeszcze

syn najprzywiązany

Mieczysław

1809 42
Radeisaw, dnia 26^{ty} lipca 1809.

Najukochańna nana Mamecko!

Przeczytałam list mamusi pełen prawdziwego
matczynego dla nas współczucia! Wtóra takie serdeczne
- były nam prawdziwą ulgą i pociechą w smutku - a
obietnica przyjazdu maminego do Radeisawa głęboko nas oboje
wzruszyła. - Drodzi, stokrotnie drożsi, najlepsi, najdrożsi
nam Mamecko za jej kochające serce dla nas! -

Od ostatniego mego listu stan rzeczy znacznie
się polepszył. Groźne niebezpieczeństwo - jak ci zdaje
się zapadło minęło - i skutym dniem jest lepiej.
Choroba wtasowała szczęśliwie minęła - powstał jednakże
nie mniej groźny - skutki choroby, które z wielką starannością
zwalczać należy aby ci w drugą taką - może niebezpieczną
nie powróciła choroba. - Po takim znaczący utracie
siły i po zupełnem wyczerpaniu sił - dlańego będzie
potrzeba znów czasu aby Kalciu przywrócić do siebie i
dawne odzyskać zdrowie, - dlańego powadzić czasu i
nadzwyczaj troskliwej opieki. - Czyś dziś, że po krótkim

/niezadowolony

nieprzerwanym prawie przez trzy miesiące - siły jej tak się
wzrosły iż za każdym przesiedlaniem łóżka - przy przetasaniu
się na przysunięte drugie łóżko - tak się męczyła że bez
omdleńia radła kiedy się oberała. - Wyglądała jak szkielec a
cercę przybrała zielonkawatą - brudą. - Dziś cera już
bezporewiania zdrowa - Tworzy się trochę już wypadnita a
jest przybyła. - Od trzech dni pozwolił jej lekarz codziennie
na kilka godzin z łóżka przemienić się na szesłong który się
do łóżka przysunął i potem, wstąpiła do drugiego pokoju
przebrać. Na kilka dni ma być tak wypocząć na świeżem
powietrzu a za tydzień ma próbować przejść na własnych
nogach do drugiego pokoju. - Gorączka już uśmiewa
teraz zupełnie - nawet w nocy, sen zwykle bywa dość
dobry, apetyt wcale mierny. Doktor z małym wyjątkiem
pozwolił jej już jeść wszystko - a nakazał jeść pełnowartościowy
silny rosół, bulionów, befsztyków itp. - Kazał jej
stawić już codziennie kieliszek wina. -

Półta innie mamecka droga czy nie myślała być
wtych czasach w Łosowie. - Oczywiście nie jechałbym do

/s/ Lwowa

128
by porzuceniu kurow szkolnego wyjechał wreszcie lepsi
gubernernie maie jui porady - i zostaje tylko wybiorci
takie ktorych siate wchodz. - Chciał wrócić
pojechał zatem do swowa wzwrahauch przytęgo mieraia.
Wielkie mamunia doza przed swoim przyjeźdem
ze swowa wrócić wyjeżdża.

Mówi jui do siebie, pisunie moje. Za
długo domie Mamci znova ostanie. Keli. -

Wszystki stonach od kithu dni omdiem
memoriaz tylko o pewnej rakonniacy, mianowicie Barbara
Ulbrich - która w klasztorze karmelitańskim w Krakowie przez lat
21. trzymano w ramurowanej celi o oknach i gładzie i wargach
zostawionym smrodzie. - Wskutek berlińskiej demuncji
sad znalazł jui rewirę ty wenezeski - w ciemnej celi - ^{naga}
to suknie jui ruij opadły. - czarna jak kominiarz od bouda
i Hufa, z kothunem na głowie i obdyskane. - Woda ^{na} ~~na~~
oj, jui bide portusne dobrodzieje - tylko, jui, jui!
a kiedy jui podano strawę, podyskane chciwie jakeby od kithu
dni niejadła. - Proceś jui Fouy. - Proceś jui Panna Waryk,
wika Kaortelana - od kithu lat dopiero. -
Cadypemj obic wrać idzieci rade i noiki kajdoziny mamieśki
jui to rany najpierdzenia. - Wskaz Mamieśki Two Dosi i wuki!
Lyn najpierdzenia Moejczyd

Najdroższa Mamusko!

Powróciwszy ze Lwowa - nieustannie polepszania wrodziny
Hali - chociaż tu spodziewałem się rekonwalescencji choć
trochę postąpi. - W następnych jednak dniach poprawiło
się nieco w tej mierze i zaczęła lepiej trochę wyglądać
i być silniejszą - całe dni przylegała spędzała na
dworze - to u nas bardzo ciepła była pora do tego.
Raz nawet wyszła z domu, powodem na pół godziny
i choć ja to zmierzyłem - ale nie zaszkodziło. -

W sobotę 2° bm. przylegała do myślenia
na powiedzenie Wydziału powiatowego. - Przylegała ja
w najlepszym stanie zdrowia. Wrociłem w niedzielę
w południe. Zerkając wesoło z bryki - i przylegała
w domu Hali. - Niemiedziarno jak mi powiedzieć
prawy - ... bo w domu było bardzo ciepło. Rano
Halia dostała nagle kuruw i bólesci - przylegała

12/18
michuści - toł si tamani wkioiad - i bardo silna goraska.
Doradaw d'krakowa p'lekana - ale lekarz penere stedy
nie przyjechet. - Dr. Stepanich' przyjechal po J^uci
poprosidni - i cektal mate zmniejszenie bolesi - ale
ogromna goraska i toł g'łowy smysłu. - Cektal mer
noc - cis' rano odjedzie. - Halusi d'kad mi chudzi
ci penere - a teta ci d'ci spaci to. porno bardo
czugeta. Wadziwa srednia przy naci mer cata noc.
Poprosidni - albo jutro rano znova mamie
kapuni. - Do tej chwili pat e'la - to grozi silna
zapalenie macicy. - Codziem pisai' bide do mamy.
Scisam mamuske z caly' dny i noc
Jy' w synowosku cadzi.

Juhu widetony i przyjezacy
tun

Micijam

Radiowis 4/10 1869.

500

aka.
dy

every

10.1

Najdroższa Mamusiu!

Domino oświecenia Hali, okazała się wczoraj
tako konsekwentną postawieniem kilku przyjacieli mojej
bratka, że przerwanie choroby i zmniejszenie
bólów i gorączki. — Dziś gorączka wogóle zmniejsza
a bole prawe ustale — również i ból głowy,
natomiast znów zaczęła się krew pokazywać.
Wczorajem biegałam do lekarza, a jutro znów
mamie domową. — Jest biedaczka bardzo
zła. — Potemnie będzie na noc — może
bądź koniecznie.

Ścisnął mamę całego serca
po zwykłym zwyczaju Jej całuję.

Syn najprężniejszy

Mieczysław

Radziwił 5^{ty} Października 1864
godz. 2. $\frac{1}{2}$ popołudnia

12/1

Najdroższa Mamo! !

Rece Mamecki serdecznie całuję i myślę za Ciebie
prawdziwie mądrze. Lit dnia 8-go m. - lecz niestety
nie mogę potwierdzić przypuszczenia mamy że Halia
ma ci już lepiej. - Piszę Mamie wprowadzić
w drugim liście moim przypuszczenie że skoro ci już
jest lepiej - ale napisalem tak w tem rozumieniu
że jest lepiej niż owego dnia w którym piewny
lit pisałem. To „lepiej” było jednakowo napisane,
wiecej dla uspokojenia obawy jaką poprzedni lit
mój niewątpliwie obudził w Maminem sercu - i
było to tylko informacja i przemijające „lepiej.” -
daleko - daleko do tego aby było na prawdę lepiej -
aby można powiedzieć że niebezpieczeństwo, nie powiem
nawet: minęło - ale że ci chociaż zmniejszyle...

Postawieniem guzawek - zmniejszyle ci wprowadzić
wszelkie symptomy choroby - ale choroby przerwać
ci nie udało - i zapalenie rozwinęło ci bardzo

12.
silne mimo wszelkich środków wewnętrznych i zewnętrznych.
a lekarz powiada że u każdej innej osoby musiałby
za niesbiedny środek postawienie ^{języka} (że dowodziła przynajmniej
przypadek - ale to jej obawia przy tak wielkiem si-
wyczerpaniu i ubytku krwi wzięta przebyty choroby.
Jest to zapalenie macicy i błony brzusnej - które
kilka razy na dzień mierzwiła sprawia jej
bolesci, - przytem niestanna widzeń i w nowy
gorączka - ciasto szybko rozpalone jak ogień -
kwarz wyprzedza nad wszelki wyraz z wypięconemi
kamiej rumienianami - puls przyspieszony do
120. uderzeń na minutę - duszności. wpiersiach -
rozdrażnienie nerwowe niestylowane - poirem
kwestyone zupełne opadnięcie z sił - pranie
zupetna bezradności. - Drżenie bez przerwy tak
dnie jak nogi - bródka albo język lub drżenie
z nawiązką pretwarzaniem ogryma - to usnąć nie może.
Kiedy kłosa, rozmowa, każde wzruszenie moralne
wywołuje silniejsze bolesci i powiększa gorączkę.

Sekarz nieobcując aby stanowcze polepszenie mogło tak
rychło nastąpić i twierdzi że stan obecny conajmniej -
w najlepszym razie przełączy się z tydzień później -
- a że i za tydzień prawdopodobnie nie będzie mógł
zapewnić że niebezpieczeństwo minie. - Cały dom
przewrócił się na góry nogami - i aby jakąś taką
ulgę tej sprawie. Przenieśliśmy się dościs do mego
pokoju - bo jest obniżniejszy a zatem więcej w nim
świeżego powietrza - a to już podług z góry ustalonych warunków
wyzdrowienia tej, wedle Dra Stepińskiego, - okna wentylacji
mego pokoju wychodzą na wschód i południe - a zatem
już tam cieplej nieco i przynajmniej pół dnia słońce
świeci. Ja wprowadziłem ci do tej pokoju - a Drzwi
dużo ci wprowadzimy - bo oczywiście obok Hali' być
nie mogą teraz - a na górze do gubernatora dać ich
jenera wiekier, gdyż go zamato dotad obserwowadem.
Wanda sypia - a raczej ciwna obok Hali' w przedpokoju.
~~Wczoraj~~ przyprowadzi Hali'na matkę - ale edas mi się
ciem niedobrze zrobił ztem ja do Hali' puścił - bo
dużo ci tej przypad być spudriewany, zawsze to na której
sprawie pewne wzięcie, gorazka teraz mocniejsza i

7.

gorzej teraz jest niż było. - Gdyby Dio' drugo przyjechała
była - to pewnie bym jej do Hali nie puścił - choć ma
wielkie prawo tego żądać: trudno, mnie zdrowie Hali milsze
od wielkich wymagań świata. - Wiek mama do tego wyobrazi
sobie tydzień innych okropności moich. - dokąd nam nory, który
dotąd poradzić jej spróbował - nagle już zasnął i wczoraj
przez cały dzień przesiedział wkołnuszku, - a mamy tylko
jednego. - Mama słuchała jak mazał do niego, Marysia
niebierząco chorowała przez kilka tygodni i ledwo jeszcze
dasi. - Krakowowa która by przecież była wczoraj pomimo
- sama w kilka dni rozchorowała się na gastryczną
gorączkę a jest mi nadziei podobno w głównym miesiącu.
Dzieci i okna wymagają zwykłego zaopatrzenia na-
cime - bo u nas zimna sącząca się już jak diabełskie noce
i rankami - a Kraków zapuścił się tem niemógł bo jest
mi chory i onie. Dzieci eventa niektóre wymagają
koniecznego przebudowania przed cime - a ty mularzy nawet
nie można dostać - i wśród tego rozgardiasu i ciemnoty
nie wiedzieć jak sobie z tem poradzić. - Przeciwnie
jeszcze mnie zdrowie nie opuszcza. -

Jutro znów do mamy napiszę. - Dziś mam nadzieję
przyjechać, którym obcy faktem się cieszyli - zapewne mamia
odroży napowiem - bo teraz nie miały mamie żadnej z tego
przybytu do nas przypłynąć: - co do mnie - nie mam nawet najmniejszego
przyjemności wstąpić się niecierpieć - a Hali nieważnym byłym
n.p. Dio' mógł nawet powiedzieć gdyby mamia przyjechała. - Smutno
u nas - bardzo smutno. - Jutro znów do mamy napiszę - a
Dio' koniecznie - ze temi całym reze najdroższej, najukochańszej
mamie - która jednak zrozumie serdeczne boleść swego

Władysław 12° października 1869.

zyna
Mieczysław

Najdroższa Mamusiu!

Predwczoraj odpowiedział na list Mamie drogiej
z dn. 8^{go} bm. opisałem Mamie dokładnie prawdziwy
stan choroby Hali. List ten dałem Ludwikowi
Krakowski do oddania na pocztę w Krakowie.
Dokąd z powodu bardzo pilnego jakiegoś interesu
pomimo choroby swej córy wyjechał. - Wczoraj
wrócił on z Krakowa i przysłał mi telegram
Mamie - na który jak mi mówił - niezwłocznie
wam odpowiedział. - Od tego czasu do dziś
dla stanu o tyle ci zmienił na lepsze że
gorączka prawie ustała, o tyle zaś ci pogorszył
że w miejsce gorączki wyprzeło nadzwyczajne
osłabienie. Polesi ci niewstały języczek i kichanie
tęży naddech i w nowy wracać słuchaj.

które chwilowo tylko uspokoiła mój zadaniem
morfiny lub przykładaniem ogrzanych serwet -
nataplać bronię przykładać młotkiem w łeb
kroci, który kilka razy zaczął się być nawet
już pokazywać. - Dziś przynajmniej chcę
coś nowo spróbować spokojnie - a teraz zdaje
mi się być więcej ukołwień niż wczoraj
i dni poprzednie - nie dzień przynajmniej
nieustannie z wpełnieniem wyznał jak to
robiła przez kilka dni.

Natem koniec pisanie moje, - jutro
gdyby jaka zmiana nastąpiła - znów mam
napisać - a pojutrze w każdym razie pisać
będę. - Za serdeczny list Mamie i
telegram serdecznie do Manurine całej.
O telegrafowaniu ożenił się Hali nie mogę powiedzieć.

7.

• liściu mamusi dotąd jej takie nie moim ale
dziś jej przodem to jest jakas' mnie' drzelnia -
i spudlowana jej i jej przynajmniej nie rozpadnie
i mi saone jej jej traci nie jak jej to
teraz dzieje przy najniej'nem nawet wzruszeniu,
a czasem nawet dla tak bialej i madowanej
przyzwyki od której ochronie' i niepodobna
mimo wszelkiej staranności

Rece i noce' Mamine' i icham i
calis po stronie najcięższej i po stronie
z drugiej strony.

Twoja najmiłszy

Mieczysław

Wawerszów 14° Października 1889.

1934

Najdroższa Mamusiu!

Dziś wieczór wyprawiam konie do Krakowa które
jutro rannego ma być przyniesione dla Stepińskiego; -
znowu tę okazję poszedłem i ten list mój dla Ciebie
do skrzynki pocztowej w Krakowie - bo tak rychlej Mamusiu
dojdzie niż oddany w Skawinie. -

Otrzymałam obrotu daty Mamusiu w moim
listu z dn. 14^{go} z. p. przedwzrostu pisanego - poszedłem
dalej sprawozdanie - dłużej od tego czasu żadna
pieniędzy nie dostała emiana. - Gorzkie rozczucie
mi wraca ci już - za to ostabienie już wielkie,
polesci ostabienie już i dziś do południa był
czucie umiarkowane - ale popołudniu zato atak był
bardzo silny; - Doktor twierdzi że takie ataki, które
razem się stypczą postanowił ci mój. - Sen
teraz może być opóźniony. Rozdrażnienie
nerwowe jednak bardzo wielkie - Przebiegiem

196
moim przedwzrosty - już po wyjdaniu mego listu do
mami, do rzy zaczęło silnie rozwolnienie - co
wiele zdania doktoru bardzo mogło stan pogorszyć
i chyba było czakiem, - jednak rozwolnienie po
wzięciu stosownych lekarstw ustało, - i teraz o tyle
mężczyźni, jest lepiej - jak mówi doktor - "o tyle
mężczyźni jest lepiej że ci nie pogorszyło." -

Razem, i nóżki mamusiś całe
po symptomach nasłuchujemy. - Już by jutro
lub pojutrze jaka zmiana na lepsze lub na
gorsze nastąpiła to do mami napiszę, - więcej
bude pisać we wtorek. -

Syn najmiłszy i najdroższy

Mieczysław

Wawerski 16^{ty} października 1869.
(: Sobota - wieczorem.)

Wadziwois dnia ~~1864~~ "Pardes'koidu 1864

Najukochańna Mamiu!

Piszę, bo mam projekt donosić Mamie o resto
o Haliu — ale wolabym niepisać, bo miśtety
nie pozwolić napisać niemożę. — Halia
ma się to miły lepiej, to znów miły gorzej —
a rzeczywiście stan mieszkaniowy się wiele. Dzień
przed dzień bywa lepszy — a następny gorzej. Dzień
miał to miły być ten dzień lepszy — ale wporównaniu
z dniem poprzednim — który bardzo był zły, — ja
miewałem wiele potępnienia, — tyle chyba — że
w nocy spałem spokojnie przez kilka godzin i
w dzień kilka razy ^{dużej} ~~dużo~~ gdy bolało się
znniejzły. — W ogóle albo dremie albo pęczy

z bólu

P.S. Pojifko znowu linie' brzo.

z bolu - tak ciota'nie, ze chybaly nieby' otowickiem
aby miodz spokojnie stuchal tego jeku... Zmiseriada
bardzo - a jakz ma cene twary !.. Niby to stan ci
nie pogorszyt - ale rozumie ci ze smy nieustannie
cierpieniu - sil coraz mniejsz - a nerwy coraz bardziej
rozdrażnione. - Przez kilka dni przytadałismy
jej nieustannie kataplazmy - co lekarz za najwazniejsz
recept mial, dis' jednaki munielismy zaprzestac
to zarszt ci pokazywai' serwetok. - Kilka razy
dostawala rozwolnienia - a prawe nieustannie
ma parcie bolešne ktore ja niestychała mierz
i' donerowye. - Na domiar tego - lekarz do
ktorego obye mamy wielkie zaufanie - Dr. Stepiński
mimo zachorowal i' jui od kilku dni nieprzyjeżdża,
przydat tylko swego zastepcy. -

Na tem koncu dzisiaj list - ktory jui
ktadaw ci opal. - Jui pośno. - Rano nim ci obudze
powierze go portance na poczte do Skawiny. - moie
przywierze mi jako poriecke - list od Mamuni. -
W tej chwili Kalcia juo spokojnie. -

Rece i' woli Mamuni najzardziej' siarkani
i' cedzi — Syn najprzyjezdzajacy Mierzy Jan

Majdolina Mamczko !

Rzeczem wczoraj - dziś znowu pisa do Mamczki o tej samej co wczoraj godzinie. - Nie wyjechałem więc nigdy spierając ze sta wiadomością - ale przypieczętowałem podzielić się z Mamusią - wiadomością dobrą.

Halina dziś całą noc spokojnie spała - a przez cały dzień znacząco lepiej się miała niż dni poprzednich - bóleci nie były tak silne - a nawet często całkiem ustawały. Gorączka uderzająca - krwotoku niema i znowu zaczęliśmy myśleć o kataractach. - Halina rozmawiała dziś ze mną blisko godziny - co już od dawna jej nie zdarzało. W tej chwili jest spokojnie. -

Rece i wóle Mamusię po stokroć ścisłam i całuję najserdeczniej przyznając jej

Syn najprzyjaźniejszy

Mieczysław

1867

Najdroższa moja Mamusiu!

List Mamusi - Kochany list. Najukochańszej Mamusi
otrzymałem i z serdecznym rozczewieniem dotknęłam
Mamusię za Jej tak gorący i prawdziwie matczyzny
współudział w mojej trosce obecnej. Mamini wyprawy
to jedyna dla mnie pociecha - jakże mić mogą. Ktoś
mić zrozumie - kto zdola spojrzeć co się teraz czuję
w sercu mojem dotknąć - jeśli nie Mamusia jedna?
Mama jedna zrozumieć zdola jak mi jest - gdy
patrzę na moje wypięte, wybladłe szczesie - leżące
na łóżu boleści - na moję biedną Halusię - która
czarom całonocnie drga rękę swą ku mnie wyciągając
zdola - a nadaremnie silić się na uśmiech aby mić
wsmutku moim powierzyć...

Dolepniecie októrem Mamci w ostatnim
moim liście pisalem, trwa ciągle, - z Kikaraszow
wprawdzie przerwa - ale Trwa. - Gorączka bywa

niecierpka, - bóleci znacznie są mniejsze, bywało
nawet godziny i których cierpienie całkiem ustawać
iż idzie. Krowotok też nie ponowił - kataralny
zatem nieustannie t.j. przez cały prawie dzień też
przytłaczają. -

Gris' po przesileniu dniowej niechętności był
zmowa Dr. Stepiński - uważa że jest lepiej i
ma wszelkie nadzieje że pomysłny przebieg choroby
we przeważnie już. - We można też jednak nadziei
aby choroba przedko się skończyła - i o następ
jakiegoś polepszeniu mowa być nie może. Skutkiem
zapalenia powstała tak zwana "wyppocina" - która
przedko nie może się rozprężyć, - tylko dopiero pod
ciężkim wpływem kataralnych a później stonowych
kapiel, skoro się na kapiel porwała. - Cała
teraz obawia wtem, aby ta wyppocina nie przeszła
w ropienie, - Drzewarów dotąd nie ma - jest więc
nadzieja że to niebezpieczeństwo przeminię szczęśliwie.

Za radę Mamusi aby zawrócić do
konrylium Dra Ziembickiego - najtendernej
/ Mamusi

Mamus! Dickuyk - ale szczerze Mamusi powiem że
oboje mamy tak wielkie zaufanie w Dr. Stepińskim
(-który jest specjalistą do chorób kobiecych -) że
gdybyśmy konsylium dr. Piembicki mierzwił się
z Dr. Stepińskim, mybyśmy bez namysłu posłali
za radą Dr. Stepińskiego. - Co do Dr. Piembickiego -
Hlalu! niema wcale do niego zaufania - a ja ... przypadam
się otwarcie - sądzę, że^{tu} sytuacja lekarskiej, która od
lat kilkunastu - szczególnie u do chorób kobiecych - exanne
zrobiła postępy - dr. Piembicki pozostawia stydu otkąd
samirant medycyny poradzić się zajmować z chorobliwą
mając spekulacjami i niefortunne goz giel dowoz.

Wrebrzy ewentualne choroby jest jak dotąd zupełnie
prawidłowy - i niebyło dotąd zmiany w symptomatach
których dr. Stepiński napróżd me przewidział i
nie zapowiedział. Mniejsza zatem przypuszczam
aby się niepowod na choroby. A że leczy skutecznie
- okazuje rezultat w tej chorobie, i okazał
rezultat w przebiegu poprzednio - w której sam
nie wiele miał nadziei zwycięstwa. Teraz zaś

/, ma

19/10

ma wszelką nadzieję, że choroba szczęśliwie dać się pokonać,
i że z ^{tych} skutków choroby, kurację w następnym roku
dać się zapobiedz. - Aby Haliś mieć ciągle pod
okiem - żąda on aby ją przesłano do Krakowa
jak tylko to będzie możliwe; - Oni' oczekując zaś
mowy, jeszcze o tem być nie może - ale w dobrym
razie za parę tygodni. - Szukam już pomieszczenia.

Trente co? Mamci domów? - Powiada
Wanda zastępnie Haliś wygospodarować - lecie do kuchni
i do spiżarni murem ile razy nadzieję; - obudując
Haliś jak ostatnia sługa - spiż ~~to~~ pokój obok niej
- wstaje do niej w noc, - aż zmierzwiata. - Gdyby
nie ona - to byłoby więcej pomierzwiat - i murem pokby
sobie dać rady z wyzyskiem - to i tak często murem
jusi gdzieś głowa. - Na dobitek Wanda wczoraj biegała
z gory wczorajem - spadała ze schodów i potłukła się -
szczęśliwie że nie bardzo - i że może chodzić. - Murem
wymamci piratem - że matka Haliś jusi porachada -
i że byli to muremstawowie - ale szczęśliwie że tylko
na jesi' murem do Haliś - i to nawet było za
wiele. -

Razki Mamusine stokrotnie najserdeczniej po
synowku cedeje.

Syn jej muremstawowy

Mięczył się

Kraków 23° Grudnia 1869

27

Najdroższa najukochańsza nasza Mamusko!

Chciałem do Mamuski napisać po przeprowadzeniu
się naszym do Krakowa - i zlekotałem z tego powodu
pisanie listu, - ale zawiódłem się w oczekiwaniu
że to tak rychło nastąpi, z tygodnia do tygodnia
odrośka się wyjazd z Radziszowa - i chociaż ten
list z Krakowa pisać, jestem tu jednak sam,
Halia bowiem która zaledwie na parę godzin
dopiero wstaje - niemożę być jejemi przewodniczącą,
bez niebezpieczeństwa. - Dr. Stepiński ma nadzieję
że za dwa lub trzy tygodnie będzie jej można
poinformować - teraz jednak nie tai, że gdyby to
zrobić wcześniej, mogłoby to najfatalniej za sobą
pociągnąć skutek. - Wygląda ona nieco lepiej,
zdrową jest znacznie, wrzeczki gorączki i bolesni
najczulszej miny - ale siły nadzwyczaj pomalutko
przechwycają, a wyprawa która się skutkiem ostatniego
zapalenia

zapalenie utworzył, jeszcze się nie rozenta. - Od
dwóch tygodni już wstaje - ale tyle tylko że spóściwszy
nogi z łóżka, przeciągnie się na fotel przy łóżku
stojący i na tymże parę godzin przesiądzi - o
przechadaniu się po pokoju nie ma jeszcze mowy.
Lekarz zapewnia jednakże że i to wkrótce już
będzie mogło nastąpić. -

Zbliżając się Święta. Ciesnimy się niewiele
przetłumacząc się wszystko wrócić z naszą drugą
i najdroższą Mamuszką i Dabcią opłakaniem
w tym dniu uroczystym w którym zwyciężaj
kai. wypowiedzieć to co ci nasruci przez cały
rok nosi. - Oby & tym rokiem który się
konczy skończył się wszystko złe, wszelkie
trudni, kłopoty, smutnienia które nas tak
suto obdarzały w r. 1869. - Obyśmy wszyscy, mój
Młamiu droga byli w 1870. zdrowi i szczęśliwi.
Oby nam spełniły się nadzieje, powiodły się
zamiany. Oby od tygrozowego opłakania -

/ nam

nam wszystkim jako zptatka. - A musi iść wszystko
 dobrze nam wszystkim i tym wszystkim których
 kochamy aby było recywiście dobrze, - to jak tylko
 tym się niemiłdzie których kochamy, to już prawie
 i nam się nie miłdzie - i nare zaowolenie i spokoje
 emacyony. - To też i gromia stądajac nare u nog
 mamusiowych - i już kimsamem nie tylko mamusi
 ale i sobie samemu i nam wszystkim. -

Bardzo mamusi serdecznie dziękuję
 za wiadomości o Wujku Tytusie a raczej o obywateli
 Wujostwa. Nie tu w narej pustelni o tem
 wszystkim nie wiadomości. - Serwem nam zaś
 i jej i Tytusie i jego. Stęradem ^{włrokanie 2} tu, że
 ona już pojechała do Jabłonowa - otrzymawszy
 od niego nie list wprawdzie, ale rewers
 zwrotny t.j. "Retour recépisse" podpisany
 przez niego na dowód że list jej odebrał.
 Czy niema Mamusia jakich wiadomości co się
 tam dalej stało. - Moim zdaniem - on zawinął
 / wiele

111
swojem dziwactwem i brzydną mięzantropią, której od
Jani Teateli a tem bardziej od Tyńi nikt nie ma prawa wymagać
- zaniżanie gorzelnictwa nie może im bowiem wynagrodzić
pogrubienia życia w świecie i z ludźmi. -- Ona zaś
zawiniła także niemniej: -- może do tego zrobiła, że się
wobec jego woli wyprętała wreszcie ze wst. z Tyńią,
ale dość było popchać do tyłu, co najmniej zrobić
krótką wyprawkę do Wiednia lub Dreźdy - a nie jechać
na drugi brzoń Europy - z zamiarem pod tym aby
tam przeimować i przebieć karnawał. W Franku
zgryzł w Jabłonowie niewinny - on zaś uparty aby wciąż
rozbrać z dziwactwem - a nie powód między sobą
istnieć będzie. -- Ładziwiła mnie także wiadomości
całkowicie wliwie Mamie że Miszewski był u Mamie
w jakimś tam interesie. -- Czego u Mamie chwiała
ta figura? -- Wiadomości których Mamie udzielił o
zdrowiu Halii - były wielce podejrzanego źródła. -- To
pamiętał bliźnia Halina, na żądanie ~~by~~ Matki Haliny
posłała jej podobno dwa razy na Tydzień biletyn o
zdrowiu córki. I to wszystko. -- Czas mi koniecznie list
i wracać do Rudzińskich. Rauli i córki Mamusine
prześlą ci całych i mamusię, a serce mego synowatego
z urozumiowaniem przyiskam

Najprzywiezany syn
Mieczysław

Najdroższa nana Mamusiu!

Wczoraj wróciłem z Myślenic, dokąd na
przedwczoraj pojechałem, - a wracałem do Radziszowa
z tem, myślałem wierszety, pociągłem, że ~~z~~ tam
tam list od Mamusiki kochanej ze Lwowa.

Pierś droższą niż kawa Tytko - to cały
mój list jest tylko zapamiętaniem: czy
widno Mamusia przyjechała do Lwowa? jak
ci Mamuska ma? . Mnie nam Mamusia
odpowiedzieć chce dwa słowa - ale rychło! -

My ty mamy ci jako tako. Haleria
odrychła się i lepiej ci teraz wygląda - Tytko
fluksy teraz dostała. - Mamę nadzieję że
zakończę brzojszego tygodnia przeprowadziny ci
/. do Krakowa

z Krakowa. - Chłopcy nasze zdrowe - ogromna
wielka z kapłaników i czepek od Dabci - a
i Kaluś miał wielką to chłopcy doskonale
ci prezentują w tych kapłanikach. -

W Krakowie także wielka radość
była z łapetek. -

Koniec już pisanie - to podanie
z Torby powstaje stoi mi nad głową.

A ma tam mamia jakieś
wiadomości o Waju Tytusie?

Z porażkami Łubego spróbowam
ci że ci będą mogli sprawić w domu
jaś" nie mi ważniejszego nie przeszkodzi.

Rzecz i widać najukochańszej
mamusi najświeższej wspaniałostwo
całujemy a na koniec jeszcze raz

z najmiłszymi
Między innymi

Rachów 24° Stycznia 1890.

ASTRO

mma

- w

nale

o

sed

am

mi

Dr.

any

1950

Kraków dnia 10 Lutego 1890.

Najdroższa nana Mameczko!

Jesteśmy tedy już w Krakowie. Wre bez obawy
mewiośsem Haliż z Radziszowa, tembardziej
iż przez kilka ostatnich dni pobytu w Radziszowie
pakowaniem cię, wydawaniem różnych dyspozycji
moim była zmęczona a same już te przygotowania
do wyjazdu, samo to wybieranie cię niekorzystnie
poddziało na jej zdrowie - tak że mi znacznie
pomiećniała, a nie obereto cię myśleniem i bez
pewnego rozdrażnienia nerwów - które także
potem stało się jej zdrowia przy rekonwalescencji
zrozumieć można, a które także nie przysparza
ci do przedniego wyzdrowienia. - Nadto mroź
był przeszło 20 stopni - a gdyby mi karta

nana

nana, doskonale zapatrzona - nie wiem czybyśmy tego
podróż neres'knie odtyli byli. Zwłaszcza trudno było jui
Miej - to zrentę droga była wyborna - a można ci
było obawiać że ci później popsuje. - Wszakże
jakiś wiec do Karet, próbuję, i postulatam tak
że zmarsnąć było niepodobniestwem, i dowiostem
surgilinie. - Nie mda nas, jednak w Krakowie
spotkała niepodziawka. - Pomienkamie - pomimo
iż ci przez Misy nas jui opala, nie było
jeneru nalerique ograne. Pienów w nim niema
- i opalam się systemem maierowoskim, zapumoc
ogranego powietrza. - E tym radajem opalania
treba ci oberwać - a lada stroi nie potrafi
nalerique ci zimno obejść. Otoż i' nara porcinę.
Dietrek Fak palit epocastem że było zimno
jak wpsiarui - a nawet przynad ci popsal.

Kilka nierównych dni naszego pobytu - fatalnie
nam zesło - bo pomienkamie nie było nalerique

ogranie, stroi palić nie umiał - a nadwozie były
mrozy wstydliwie - do 30. stopni dochodzą. - Zde
już minęło zresztą - dziś już u nas ciepłutko
jak to mówią „jak w banie” - a kitha dziś zimna
nie podziady schodliwie na nane zdrowie. Halica
coraz ma ci lepiej i codzień wikony zusek.
Chłopcy zdrowe u takich dniach mają zdrowie
ekranina. - Tadiś Troch pomierzył - zapewne
dalego ci rośnie - ale nie mu nie, kith. - Micio
zdów ale od kitha dziś uos niepokazuje zdrowu
to ciągle u nas okroćne mrozy. Katar zresztą
przywiosem sobie z Radziowa i dotąd stracił
go niemożę. - Przeprowadziły kate, mił
katar, mrozy okroćne - oto przygony sta
które nie pukałem do twora - a ciągnęto
mnie tam niepoko. - Najmód czerudem cię ze
z mamie spide ze dwa tygodnie. Potem magnatem
dopelnic obowiązków jako delegat Towarzystwa kedytowego

Ades ncz. m. d. Kraków. Młcia Kopersnika N. 51/217. VIII. gm.

i stawieć się na posiedzenie. Potem magnatów było
 na posiedzeniu Towarzystwa gospodarstwa i Twarogów
 ośmiu ludzi. - Na koniec inne jeszcze różnego
 miłośnicy interesu. - Ale jakże to pięknie było
 mamie dożył - kiedy mój tata i ja odciek
 wpierszał zapiera. - Tutejdyś w krakowskich
 pod Radziłowem w lesie trzech cyganów zamarło
 na śmierć - a wkrótce dwóch strażników
 od akupry w nowy zamarło a 16. powierono
 z niewielką nadzieją odwołania do szpitalu.
 Były które trzech klasę w wagonach i leżących
 pchały koleją - wymieniono w krakowie z wagonów
 na rekach, gdyż same wysiąść nie były w stanie.

Koniec już moje pisanie desceje -
 bo już późna godzina. List ten jutro rano
 oddam na poście. - Wysłano również rękopis
 mamusine postokroć naprzeciwieć całemu.
 Pamięć Teodora (która jeszcze jest u nas) i Pan
 Hasiński Laura swoje zdrowie i wyprawy usamowienia
 a ja tak jeszcze z całego serca ścisnąć i
 udzieli mamusine rękopis i noży - jako syn
 najmiłszy i najdroższy

z Krakowa dnia 24 Marca 1870.
(ulica Kępczyńska N. 51 1/2 st.) 1870

Najdroższa nasza Mamośko!

Serdecznieś miśki kochanej Mamusi naszej za Jej
list z dn. 20^{go} b.m. który tem więcej sprawił nam
uciesę i poćchę iś z powodu naszego z naszej
strony milczenia niecierpieliśmy iś go odebrać.
Poćchę był nam list Mameśki - to też bardzo
nam potrzebę poćchy... i serdecznego słowa dwo'
odrazu do nasz od ukończonej i kochanej Matki.
Tak, Mamusiu droga! po tylu smutnych listach
które w roku przeszłym do Mamusi pisałam - znów
smutny list pisać. Wzrusza nas iś bieda i
odrzepieć miedze. - Hala! dwo' mierzna piersi
bardzo i wyprzedziła, - przychodzi zwolna do siebie -
lecz bardzo pomalu - to nowe i wielkie mamy
w domu smutnienie: Jasi nam chory od trzech
tygodni.

tygodni: - Pamięta go mamia - jaki zdrow był,
rumiany, żywoty, rosty i rozrosnięty, barczysty
i nad wiek swój silny. - Ożi przed trzema tygodniami
pewnego dnia nabiegawoty i nasikakawoty i natan^{prosz}
do woli jak zwykły, najednowy wiecie podoyt
się spać. W nocy obudził go lekki ból w kłębku i
i w kolanie. Wrazjutrz wstał - lecz chudził już
kulejąc nieco. Moby to wskutek upadnięcia z niego
widerzenia się lub nierozważnego skoku - gdyż wtylko
podciągłym był doorem i ciągle naoku - ale sam
nawet zapewnia że nieuderzył się nigdzie ani
upadł ani cto mu stąpiło. do wieczora kulat już
tak bardzo iż można nas to raczej przewarzać.
Narazjutrz rano niemógł już prawie chodzić - choć
ból wcale się mu wzmagał i tylko przy ruchu
kardym cnie się mu dawał. - lekarz bezpodrobie
i karat

Wraz jutrz i w nocy obudził go lekki ból w kłębku i w kolanie. Wrazjutrz wstał - lecz chudził już kulejąc nieco. Moby to wskutek upadnięcia z niego widerzenia się lub nierozważnego skoku - gdyż wtylko podciągłym był doorem i ciągle naoku - ale sam nawet zapewnia że nieuderzył się nigdzie ani upadł ani cto mu stąpiło. do wieczora kulat już tak bardzo iż można nas to raczej przewarzać. Narazjutrz rano niemógł już prawie chodzić - choć ból wcale się mu wzmagał i tylko przy ruchu kardym cnie się mu dawał. - lekarz bezpodrobie i karat

karali mu ci potrozi i ogladajac nogę, bolacz, spotnęj
ze enacemie się przystrzyga. - Odsad jas nagle leży.
Niepotrafie Mamie opisać dokładnie choroby tej która w
doci w jego widku (został ma ci zdarai - szczególnie w
skrofulizmych - jas jednak nigdy nie miał ani śladu
skrofulid. Jestto oburzenie ci on opadniecie kosi
w stawie biodrowym - skutkiem nabrętkienia stawu.
Oprocz Dra Stepińskiego przywoływalismy także Dra
Dryk, najlepszego chirurga katejnego: - osadzili iz'
nalerij aby jas co najmniej parę miesięcy przeleżał -
i wtedy miał dokładnie wszystkie karali mu w kłódnia
sporządzić aparat w którym przez ten czas noga wraz
z biodrem ma być zapięta. - Jas dotad przez wiele
wygląda - i diwnie ciepłowie enosi tę niewolę która mu
zdołała wstać między - ale tak drugie leczenie musi
fatalny na jego zdrowie wywrzeć wpływ - czego lekarze
/ me taje

P.S. Mamie dobieć Muzio i jej matka (które w kilku dni czasu w kłódnia) sta zabranie córki (coś?)
swoją własną mowę. Również Mencińskiego. Dwid. Lpms. Paulina pat wstrząsaniom i stanie
i wstrząsaniom się (zostają) - (Mamie) jasowi, P. Stasiewicz i H. Kopycy umiarkowanie
i wstrząsaniom się (zostają) - (Mamie) jasowi, P. Stasiewicz i H. Kopycy umiarkowanie

[illegible]

Kraków dnia 26 Kwiecznia 1870.

Najdroższa nasza Mameczko!

Tyle z tego doznałem ostatniok, nasch - że już pisać
i mówić i myśleć odczuwałem się ciekaw; - bywały prawdziwie
dnie w których mi się przypominało zdanie jakieś raz
z ust Mamę słyszałem: „najszczęśliwszy człowiek kiedy spi
i niewie o niczem.” - Ledwie mi moja Halunia przysła
cośkolwiek do zdrowia po całoročnem chorowaniu wciąż
którego tyle razy była bliska śmierci - aż tu enow
nowa bieda jedna po drugiej i nowe niecierpienie - śmierć
moja Tyfusa - które nas oboje boleśnie dotknęło. - Miebyliśmy
z nim wprowadzić tak blisko i serdecznie jak się z tak
bliskim krewnym nas obajgi być godzi; choć pewnie jakiś
dawał się mieć w jego obejściu, zwołaniem dla krewnych
i pewne zdziwienie wskutek zerwania z życiem towarzyskim,
i wskutek przesiedzenia się na wsi w tej atmosferze gorączki
= gospodarzej ... to wszystko wpływało niekorzystnie na jego

myśl i serce, na całe jego usposobienie, i niedowwalało
aby się między nim i kimkolwiek bądź na ścieżce serdeczniejszej
mogły zawiązać stosunki. Mimo to jednakże kochał się go
oboje: - ja, jako brata Mamę, - Halisę jako brata swego ojca.
Co do mnie, wyroko zawsze ceniłem jego rozległą wiedzę,
jego gruntowną uroń i państwotyczne zasady przy
których wiernie stał całe życie. - Bolesnie mi było że
nie mogłem porpięty chci na pogrzeb - gdy już przed
egzonem na tak długi czas go niewidziałem, - ale Mamia
droga wie i z mego listu i z telegramów, jakie były
przekłady, wie Mamia że nie dla błahiej sakej
przyjmy zamieśbani oddać ostatnią podług wyjosi.
Gdyby nie zatruwajania chodbi Jasia, a mytem ktopotliwie
interesa które wraze kilkudniowego zamieśbania na ogromne
i niepowetowane narzwały mnie straty - nie byłbym
zwąsał nawet na nie i nieprawdnie pootrzymam
piernonego telegramu Mamę z Jabłdowa - bezwotownie

posiut się w drogę, choć i Halina w tych dniach wróciła i jakas
młoda i cierpiąca - i ja sam niezapadnie byłam zdrowa.
Jeśli nie magnetyzm dopełnienia religijnego obradku, to
niepokojność o zdrowie Mamcelei drogą byłaby, innie
niewystyżalne zdrowu poruszać: - obawialiśmy się bowiem
bardzo obaw aby nieczarna podróż do Jabłkowa o tej
porze a następnie wszelkie gwałtowne wzruszenia ciała
Mamcelei donosiły śmierci młodego umierającego brata,
nie wytrzymały jej sił i nie naraziły na chorobę. -
Mimo najrozsądniejszych chęci było to jednak dla mnie zupełnie
niepodobniwem wonych dniach wyjechać z Krakowa. -
Mimo przedsięwzięcia niemniej odemnie przynajmniej na
pogrzeb swego Strusia - ale temu wiadomy stan rzeczy
w jego domu - niemożność mu mieć za siebie niepojechać.
Paulina jest przy nadziei w ostatnim miesiącu, od kilku
tygodni codziennie się spóźnia z łóżka, a weźle przepowiedni
i obłożenia lekarza dawno to już powinno było nastąpić.

1/

174
Jest przy tem gruba - do nieopisania prawie - tak że sama
już sobie uroila że będzie mieć dwoje dzieci: Wiciusia i
Różę, a możnaby mieć dwie wóżyki Troję na raz po
jej peryferji. Przy tem wyzłaskiem jest zdrowa i jesiennie
się codziennie Forcy zmięsam na przechadkę - a nawet czasem
zatoczy się i do nas. - Pan Karwicki tej zimy bardzo
podupał na zdrowiu, - jak się zdaje - głównie skutkiem
jakiejś zatrutonej nerkowej choroby. - Zmierzchniał, niedyskwalifikacja
i osłabł, spać niemożna prawie całkiem, apetytu wcale
nie ma, nogi mu pulchna, coraz bardziej a w pierśiach
dusi go rodzaj astmy. Lekarz ich oświadczył iż choroba
to niedowysilenia i że życie jego już polirone
jeżeli nie na dzień - to na miesiąc najdlużej. Niemniej
mu aby rok bieżący przetrwał. Według mnie podróżna w
miejscu żądoba - to P. Karwicki kocha ich prawdziwie jakby
które dzieci. - Z Mierem dzieć, zamierzamy wspólnie
za wyjątkiem urządzić nabożeństwo żądobne. Dotychczas

% jenne

jeżeli nie, jednak nieodbyło, gdyż przepis kwiartu stał
na przeszkodzie odprawieniu solennego nabożeństwa żałobnego
tak w Wielkim Tygodniu jak i czas jakiś w Wielkiej Nocy.
Z mej strony napisalem do dziennika ~~tegoż~~ „Kraj“ krótkie
wspomnienie pamiątkowe ~~Wojny~~ Tytusa - opierając się głównie
na danych zamieszczonych w „Kronice Rodziny Drieduszyńskich“
wydanej przez P. Maurycyego. Przedstawiłem jednakże działania
jego ~~wpływy~~ ~~po~~ ~~urodzyn~~ latach, na polu naukowem i jego
opinie polityczne wimmę i korupciwizm światła niż
to uczynił P. Maurycy. - Postarałem się o to także aby to
wspomnienie pamiątkowe umieszczone zostało nie w rubryce
inseratów (- gdzie za zapłatę ~~umieścić~~ można praktycznie
nekrolog dla najmłodszego -) ale aby je wydrukowano
w samym dzienniku. - Pożyczyłem tu wzmianka w dzienniku
najliberalniejszym ze wszystkich - który ~~przynajmniej~~ ^{wentę} nekrologów
umieszczać nie zwykł - jest zawsze hołdem oddany
emancypacji - a tem więcej należy mu przypisać znaczenie

że tenże sam dziennik - podobno dwa dni przedtem, donosił
o śmierci jednego z pierwszorzędnych uczonych - a zmarłego
w Krakowie - ś.p. Prof. Helela, tylko na prostej wzmiance
w trzech wierszach druku poprzestał. - Ktoż mi więc co
wypomnięcie to byłoby miłym ś.p. Mójemu Tytusowi, gdyby
o nim mógł wiedzieć!... Posłałam je Mamie; wykrojone
z N^{ru} 84° „Kraju” dnia 13° kwietnia b.r. - Dowiadując
przytłakano nam Mamia drogą wiadomości w swoim liście, że
Mój Tytus przed egonem swoim ~~przejechał~~ ^{przejechał} już z żoną i córką
i że to się stało głównie za wpływem Mamy. Kochana,
droga, przeziwa Mameńska! - Smutno zaś było nam
wyspytać e listu Mamie że „ci do których przywiązania
najcięższe miał prawo - po stracie jego obojętni byli.” - ^{Pragnęłam}
tak pod tym jak pod każdym względem dokładniejszych
wiadomości o jego ostatniej chorobie i śmierci - a również
o tych których ośmiercił, - ale nieśmiem Mamie drogą o te
wiadomości listownie upominać - bo się boję aby nie odwróciły

wielkiej a tak źwieżej jeszcze bolesci którą Mama doznała. -
Przechrde wie do innych przedmiotów: - Długo serdecznie
napisanej Mamce o jej troskliwości o zdrowie
Jasia i o dwukrotne telegrafowanie. - Długo mogę
już nieobwijać jak to mówię w bawetnę - wypuścić
Mamie że choroba Jaska straszną nas nabawiła była
obawa - to nie tylko zagrażała mu okropnie na całe
życie kalectwo ale choroba ta mogła bardzo się stać
niebezpieczną gdyżby już tylko zaniedbać. - Długo już
że jak ufać należy - przemienić, - i tylko nadzwyczajnej
potrzeby bacności aby ujem sobie niezaniedbać i choroba
nie wrociła. - W każdym razie najmniej z półtora
miesiąca będzie musiał jeszcze przeleżeć - a z tych
jeszcze kilka tygodni w aparacie chirurgicznym
w którym spędzi już piąty tydzień uwięziony. -
Jak Mamie pisałem - choroba bez żadnej zewnętrznej
przyczyny - tak nagle go napadła iż najedworniej

wsłowie podziął się być spaci, - ^{w nocy} ~~nie~~ ^{urwał} ~~urwał~~ ^{lekki} ~~lekki~~ ^{bol} ~~bol~~
w nocy, narażutn rano kulat, a do wieczora okulat
tak dalece iż chorą nogę tylko wlec już zdołał za sobą,
Na drugi dzień rano przywołany doktor nazw. Stepiński
mimożółt ukręć przerazienia swego - nogą bowiem ~~prawa~~
okazała się przed o-ciał dżuzg - tak dalece iż podzięzony
Jasia ~~rozwio~~ na wzwał. z wyięgniętemi nogami, nawet
mierzyć je nie było potrzeba aby się o mierzonej ich
długości przekonać, kolano bowiem jedno było ^{tako} ~~znaczenie~~
wiecej od drugiego - a również kostki ~~te~~ dołu, iż na pierwsze
spojrzenie było to widoczne. - Jednem słowem, wskutek
naglego zapalenia ^{chrząstki} w stawie biodrowym - kość biodrowa
wycisnięta ze składu - usunęła się na doł. - Jest to choroba
zwana Coxalgia, obecnie dość często pojawiająca się,
u dzieci w wieku Jasia. Dr. Stepiński uznał ten
wypadek za rzecz nader ważną i niechwał brać na
swą odpowiedzialność kurację - polecił przywołanie
1/2 lekarza

lekarza specjalisty w tego rodzaju chorobach - a oraz najlepszego
chirurga futejnego Dr Bryk. - W skutek narady uznali tedy
obyj koniecznie obstalowanie osobnego aparatu w wiecieniu
ktoryby podtrzymujac nieco nogę - niedzwalał choremu
najmniejszego ruchu zrobic' nogami. ~~Tak~~ Muzo, dopoki
zapalenie w stawie calkiem nie ustapi a organa
zaatakowane nie wrócą zupełnie do normalnego stanu.
Wzieli więc miarę jak na suknie i obstalowali ten
aparat - a ja tymczasem doniadywałem cię o podobnych
wypadkach które wyslyszysz w ten spwór dr. Bryk - i
o innych w których rodzice przez cile eremianę cudów
miedziac narodził dziecko na taką męczarnię - nabawili
dziecko dogonnego kalectwa. Sprowadziliśmy także
stawnego lekarza z krzeszowie, Dr Bszackiego, który
kilkoro dzieci - a miedzy innymi młodego Potockiego
na tę chorobę wyslyszysz - ten również uznał potrzebe
przeleczenia kitha miedzią w tym aparacie. - Leży wiec

trędę nasz chłopiec jak męczennik jak w tych
dybach które mu się ruszać nie pozwalają nogami
ani obrócić się na bok. Tyle już tygodni dniem
i nocą na workach leżąc musi - choć tylko różniąc
i czasem więcej ma podniesione podurki a czasem
mniej. - Boliśnij się bardzo czy samo to leżenie
nie wywrze szkodliwego wpływu na jego zdrowie.
Młodość jednak przemogła swą cięż - chłopiec
zaledwie że trochę pomniejszał dotąd. - W pierwszych
dniach pdał trochę pokrzywonu (bo przed nami
wesotego udawał), spać nie mógł w nocy, a
teraz przysporzył się już o ile tylko przysporzył
się można do tych wierów, sypia dobrze, apetyt
ma dobry, śpiewa sobie i gwiździe po całych dniach,
to znów czyta, to wystrzyga obrarki. Mamy się
nawet trochę. W pogodny dzień wyciąga go do ogrodu
i wosi się go na worku umyślnie dla niego tak

taki przyrządzonej aby w aparacie swoim mógł na nim leżeć.
 I otoś kuracja ta okazała się skuteczną. Dr. Dryk mierzył
 go znów przedwczoraj - i okazało się że nogi się znów już
 zroównały. Jest więc wszelka nadzieja że go ostatecznie strasne
 kaleczeń które mu groziło. Potrzeba jednakowi aby jeszcze
 parę tygodni leżał w aparacie - a potem parę bez aparatu -
 później dopiero zacząć wstawać i chodzić z nogą jednak
 dla bezpieczeństwa osobnym zaopatrzoną przyrządem, który
 dopiero - w najlepszym razie w zimie będzie mógł znieść.
 Teraz przepisano mu od przyszłego tygodnia kąpiele w ciepłej
 wodzie - a następnie używać będzie w domu szlamowych kąpieł
 do których szlam sprowadzimy z Rabki w beczkach. Gdyby
 się okazało że w domu kuracja ta się nie da przeprowadzić,
 w takim razie potrzeba będzie go zawieźć do jakichś kąpiel
 żelazisto-szlamowych - a w jesieni do morza, co ostatecznie
 już dziś tak Dr. Szejniski jak i Dr. Dryk za niezbędnie
 potrzebne dla Jania i dla Hali do dokonania kuracji
 uznają - a za rzecz pożyteczną dla mnie i dla Tadka. -
 Kuracja ta bardzo nam wypadła nie wopone - to jarda z dwójkiem
 dzieci w tak daleką drogę - to koszt niemały - a w tym roku

172

ponieważ nadzwyczaj dotkliwej straty jak Mamie wiadomo
 z powodu narysów Radziwiłłowskich Dienerów. Sprawa z dem
 Krakowem - o którym mamu pisałam, już ukończony. Sąd polubowcy
 rozstrząsał właśnie jego szalone pretensje w tych dniach kiedy mi
 droga do Jabłonowa wypadła. - W końcu P. Kraków zniewolony został
 do odstąpienia od swoich pretensyj. Radziwiłł odebrał mi i
 wydzielił mi już konia imienia. P. Kraków wypieścił się już
 całkowicie - wszelkie stosunki z nim zerwaliśmy na raz
 a jak Mama się dowie jak sobie wobec nas postąpił - nie będzie się
 Mamie temu dziwić. Koniec końców sprawa ta skończona
 ale grubo, bardzo grubo kosztowała. - Jeśli jednak dla Janie
 kąpiele morskie konieczne - to niema rady i trzeba będzie
 pojechać, bo tu idzie o zdrowie naszego pierwszoroźnego.
 Przedtem jednak spodziewamy się że będziemy mogli na
 parę tygodni może - pojechać do Mamie do dworu t.j.
 w drugiej połowie lipca. - Ja zaś mam nadzieję że na
 parę dni w maju będę mógł do dworu pojechać. - Minieć
 to stanie - ciszenie i całkiem rześki i nośki mamusi nie postraci

najbardziej a po synowisku
 (Kraków dnia 29^{go} kwietnia 1870.) Mieczysław

Pochana, Tashawa Mamie Dobrodziejko. Mierza, zadowolona mała
 mi w swym liście zostawił miejsce, muszę się więc ograniczyć
 na ucałowanie za siebie i dzieci - rączki i nóżki. Mamusi cała
 a wkrótce osobno pisać będę, choć mi to teraz z powodu jakiej
 choroby niełatwo przychodzi. Lubię małą mamę czasem wolnego
 a nas teraz raczyła być siostrze w ogrodzie - a w tym samym
 miejscu do 1^{go} lipca zostanie mi - jak by, to było siostrze
 sy. - Mamie do nas pojechać chciała i wraz z nami i siostrze powieść
 do Łowicza po synowisku i matulic niech. - T. Karpca. Cor. Ka. 9ta lipca

Najukochańna, najdroższa Mamo!

„Homme propose - Dieu dispose” mówią ludzie.
 Francuzi. - Mówiłem drugiej Mamcie mojej za ostatnie
 moje bytność w świecie że w lipcu na powrót
 wsiadając przysiędziemy z całym taborem do świata i
 kilka tygodni z Mamą kochaną spędzimy razem -
 Ciężko mi ^{sie} było serdecznie tą nadzieją - a dzieci
 klasnęły ręce: - Tadeo skakał jak szalony że do
 Babci pojedzie - a Jaś bredzącemu nie mogąc teraz
 skakać objawiał radość swoją jak mógł. - Ponieważ
 chłopcom że w takim tylko razie pojedą do Babci - jeśli
 examini dobrze pojedzie - a chłopcy podwajały gorliwość
 w nauce. - Otóż chłopcy nauce edali chętnie i

co więcej dobrze zdady - pomimo że Jaś pół roku pracował
w tożym a kilka miesięcy na własną rękę w swoim gospodarstwie.
Warto zatem zdopy aby już do babci zawieźć, ale
zdaje ci że my obydwoje nieważni - skoro nam tak
serdecznie upragniona wyściska na naszym spotyku.
Oto dr. Bryk oświadczył iż w takim trybie raczej
można być zapewnionym że ta niebezpieczna choroba
w Jasowie może jemu być nieodczuwalna - jeśli odwiedzić
też kurację kapielową wielaristem które i
w wodzie zielaristej. - Aby jednakże pojechać do Mami,
decydaliśmy wyjechać ci od Jardy do kapiel i postaliśmy
z Radziżowa odjechać z pierwszym dniem bezskutku
po wodę zielaristą do Rakki - o mil kilkanaście w górę -
i z jedynej jedynej beczki po to które zielariste do
Tęgi samego zakładu Kapichowego. W ten sposób
mogli być Jaś odwiedzić kurację w domu. Okładaliśmy

J. mm

mu chorą nogę białem, a upeckiej wodzie z tej samej brzoły
zawrę po dwie kapielę. Dr. Stepiński napisał osobny
list do właściciela Rakki, nowego P^{re} Juliana Zubrzyckiego,
stymego z chciwości i nieuczynności, prosił go aby
kazał wydać rządząc przez nas wodę i błoto, i obiecał
mu podobno że mu ratu dużo chorych proste do rękod. Ja
dodałem do tego list do przesady grzeszny z mej strony.
P. Zubrzycki obiecał - i byłoby już pewni że ci wzięto
do obtył w domu. Chętnie za tę wodę i błoto
bylibyśmy zapłacili choć P. Zubrzycki sam tylko chciał
to i tak okazywało by się było memu skostnieniu
podróż do kapiel przymieru muor. Przez Cierwiec a
z przesłaniem Lipca byłaby ci ta kuracja skończona,
w domu, Haluś również w domu pitaby wodę
Frauensbadka - pitaby iś more przez we chwie,
ja toż samo byłbym pit wodę jakę z lekarstwa w domu

a w lipcu byli byśmy wyszli ukołanej narej Mamecki
i Babciuni. - Posłaliśmy tedy chłopca z beczkami do Rakki.
P. Żubrzycki sprowadził wody parę beczek ale mimo dowej
zyskownie obrotnicy błota nie dał, twierdząc iżby mu tego
cudownego błota dla chorych który osobiście przypadek do
Rakki zabraknąć mogło! - Zachwycił mu się oczywiście abyśmy
sami do jego zakładu przypiechali, gdzie i miesznać i
miesznać strasna i gdzie kanony wstąpić dno ludzi
jak tyko. - Wysłaliśmy ci tedy o baryłkę błota Dr. Stepiński
w Ironian - skądśmy ją sprowadzili. Dnia 10 jednak
podobnie ci wyszła. Choc' tego błota było za mało
byli byśmy jakoś sobie ztem radili - byle nam wody
żelazistej nie zabrakło. - Posłaliśmy drugi raz chłopca
po transport wody: p. Żubrzycki wręcz odmówił! -
Coś robić! Dr. Doyk karie Jasioni koniecznie jechać
do Franzensbadu a Dr. Stepiński twierdzi że Flaki samo
pić

pić francusbadkiej wody bez kapieł żelazistych niewiele
 ci przyda i stanowco odradzał iż bez odbycia tej
 kuracji na miejscu w Francusbadzie a dokonania jej
 w Ostendzie wmacniającymi kapiełami morskimi zdrowie
 niebiednie - i przy ładzie spróbować a szczególnie gdyby
 zdrowie było przy nadziei - napowrót zapasć mnie
 w ten sam sposób jak w roku przeszłym - a drugi raz
 za ocalenie nie rezy bo i w przeszłym roku niewiele
 już miał nadziei. - Jasiowi w Francusbadzie także
 oboj lekarze przepisują Ostendę. Dla mnie również
 ma być potrzeba żelazo francusbadckie - a że morka
 kapieł bardzo mi odwie to już dwaraz doświadczyłem.
 Tadeo nakoniec wdał się we mnie i skłonił do
 „miedokrowin” czyli „anemji” pniej zimy bardzo
 ci potrzeba okrzutu: - bledziutki był i miedomagat na
 siłach i apetycie - tak że przez miesiąc was zarywać
 musiał

musiał Fran z żelazem. - Jednym słowem wzięliśmy nam
potrzeba żelaza i wzmocniących morskich badawców.
Jedziemy tedy do Francusbadu i do mora. - Czas już
ostatni - wypieramy zatem pojutrze - bo w Francusbadzie
wypadnie nam smieszne zabawić - a gdybyśmy później
pojechali - na łodzi byłoby zapewne dla dzień. - Dodać
muszę że Jaś wprawdzie już zaczyna chodzić przy naszej
pomocy i ewentualnie doprowadzenia t.j. zaczyna
żelazem (wskazywał stąd na sawiasach) którą zaczyna
u białego a idzie aż pod stopę, w końcu wmyślnie
próbujemy - ale w obecnych staniach rzeczy niepodobna
bez wielkiego niebezpieczeństwa narazić go na większe
zmęczenie w podróży; musimy zatem czekać cierpliwie
etapami t.j. często zatrzymując się dla odprężenia
w drodze. - Sędziem chłopak mi nie wiele szkodzi;
nawet prawie że wesołizował w ciągu tej długiej
+ myślnego

leżenia. Lekarze sami się nadzwici' niemogę - jak sprawnie
przechodzi on do siebie, nakażają jednak jaknajwiększą
ostrożność aby choroba się nie wróciła - bo ta męcząca
choroba często się wraca skutkiem blżej takiej przyczyny.
Dawniej nie o tej chorobie nie było słychać, a podobne wypadki
naglego okuliwania udzieci przypisywano to złemu stępieniu
lub skokowi, to upadnięciu lub uderzeniu, to wreszcie gdy
takiej przyczyny nie było - sekropulom. Obecnie choroba ta
nadmierzają często u dzieci - szczególnie tej cimy mniotwo
było wypadków podobnych. Wiesz o tej złośliwej chorobie
Jasia zrenta się tu była w Krakowie - i wszyscy
nam ciągle dopuścili o niego. Byli tacy którzy się
gorszyli żeśmy zezwolili na tak męczącą kurację i
kilkumiesięczne leżenie na wznak w chirurgicznym
aparacie. Przypisywano to braku przypięcia
rodzicielskiego. - Mój Dorci - tak jąby ja i lub Halicia

sama

sama nie była wolada męczyć się w ten sposób iść widzieć w domu
dziecko w takich dybach! Dowiadując się wrodzić w dzieciach
które na taką chorobę cierpiały i przekonywałam się że wprost nie
leczono przez Dr. Bryke w ten bezlistny sposób - wyodrębiały,
- a inne lezone inaczej lub takie których rodzice ze zbytnej
miłości czy przedej może z braku miłości rodzicielskiej na tę
męczarnię w aparacie zezwolić wchodziły - wprost nie te
zostały kalekami na całe i ciągle chorując. Tadeusz
Tarnowski ze temi woskami opowiadał mi o zmarłym
swoim siostrzynie czy ośmioletnim synku który po kilku
latach meki na tę chorobę skamirzył - dla tego że ojciec
twierdził że i tak wyodrębie, nie dozwolił na męczenie
go w aparacie. - Dzio' gdy Jas' ma już nogi równe
i z każdym dniem lepiej stapać zaczyna - niemowlęciu
ja i Halia obcy wracem doń sobie naderżkowałam i śmiałym
się educyrowali na tę kurację. Wtedy o wyodrębnieniu

Jasia

Jasia grubiełta powłokowicie i okoliczności i wiele rodziców zgłasza ci do nas aby ci doradzić w jaki sposób być lewony. I tak n.p. w tych dniach jakas Pani Lgorka z Mrdłostwa chwała komercyjnie widzieć Jasia i nawrócić ci pisać jak wygląda w tych rekolekcjach, bo jej synka leczy kilka lekarzy innym sposobem na tę chorobę a leczy go niekierowniczo. - Pojmie Mamiu mądrym sercem swoim naszą radę! Miałoby nam Jasiek teraz zdrowy i silniejszy, ale mimo półrocznego leczenia zdał egzamin z IV^{ty} normalnej klasy i wstąpi już do gimnazjum. - Przedwzrost był jego imieniem - gimnazjalista nasz dostał na wiarę prawdziwy zegarek. Obchodzi ci z nim z pięćdziesiątą ostrożnością i z tak powolnym „uszanowaniem” a co chwila przykład go do ucha, to znów patrzy która godzina i minuta. Później daj Mami o tem wytykaniu i rozpisaniu się

o naszym

177
o naszym chłopacku długo i neroko, to skądże ci mamy
podzielić naszą radość, jeśli nie z Mamuszką naszą? a
wzrostu to nas więcej. Chętniebyś nas jeszcze więcej zżyłymy
go. Mamci mogliśmy teraz zawieść — ale trudno: kiedy
nie można to wiedzieć. Na to prosto z Ostendy pojedziemy
do dworu z całym taborem. — Tadzisz — Maminą faworyt
ochrztę cię więcej z pojedziemy wózek — a potem do
Rabii. Wtedy to pomału dziecię, a filut i protutek;
zawadzał jakichś mało. Dostanie nową sukienkę — oho,
za godzinę już zaplanione i podarte; daj mi nową
zabawkę — to już powiem ci, analizować i egzekwować jej
konstrukcję — za chwilę już reputa. Ale za to dobre
ma serce chłopczyko — każdemu rad zrobić jakąś przyjemność
— każdemu by dał co ma najmiłszego, — najukochańszego
schowa aby ci memi podzielić chętnie z sługami — to też
wzrostu go bardzo kochać. — Wzmógł pamięć edował ci
mnie!

mieć więcej regularne, strudności mu przychodzi nauczyć się
 choćby kilka wierszy na pamięć; teraz umie spiewać
 historycznych i innych sług wierszy berlika a deklamuje
 z wielkim zapętem i nawet wcale dobrze. - Z ekranem
 bardzo byłem zadowolony. - Tytuł o niedzieli dzieciach. Teraz
 jeszcze trochę ożaki i o mnie. - Halusia ma się coraz lepiej,
 silniejsza coraz i lepiej wygląda. Namierzam się odwiedzić
 miałem z Janinem wczoraj jego choroby - a i teraz nikomu
 nie da go prowadzić tylko zawsze chce sama, nikomu
 nie da przypisać mu do nogi tej podpórki i ubrać chłopa.
 Wczoraj miałem się także namierzyć z obydwojema chłopcami
 - ale się boję, tem bardziej iż sturczył niebezpieczny dla
 uszereźwienia koroty który i tak będzie bardzo znaczący
 przymiwn iż obydwojemu ograniczyć się na tem co jest
 niezbędne i taniej potrafimy podróżować niż ktokolwiek
 inny. - Plusący zwrócić uwagę innego porywa tylko
 po polsku

120
przypadek byłby nam raczej utratą niż pomocą - a dzieci
niepodobna by nam ani na chwilę z nim zostawić i pod jego
opieką, szczególnie w obcych krajach. Gdy nam zaś bez kogoś
ktoby czuwał nad dziećmi niepodobna im otyść - (z jednym
chłopcem i to zdrowym daliśmy im sobie pewną radę ale
zdrowa! a z których jeden ciągle potrzebuje pomocy -
to niepodobna!) wolimy zamiast słabego wzięć
nauwyczka, Temhardta i Jasia który przez ciąg choroby
mniej im mógł uszyć - musi teraz nas stracony wynagrodzić.
Z nauwyczka, P. Hasielwina - postojmy dotąd zupełnie kontem-
+ a ja nie spodziewam się go to zabranie w podróż zachei
do tem wickiej gorliwoci i Frankwici. - Na wenerację
zapadł teraz na ocy i do Franzensbadu z nami jedząc
niemore - przyjedzie tam tedy poćnić z nami przed
naszym odjazdem do Ostendy - a tymczasem wciśnięmy
zobaczyć do Franzensbadu słabego nowiutkiego i silnego
który

który Jasia będzie nosił na rękach z wagonu i do wagonu
i w Fransensbadie gdy się chłopaki zmierzają - bo ja sam
niepotrafiłbym - taki długi cięski. - Co dzień zaczyna Jas'
lepiej chodzić i codziennie więcej już chodzić może - mamy
właśnie wnetka nadzieję że do końca pobytu w Fransensbadie
nabierze już tyle siły iż go niebawem potrzeba nosić - chyba
do wagonu kolei lub po schodach - a ztem łatwiej będzie i
z pomocą Stanisława bezstrasznego się obejść. Stanisława
zatem z Fransensbadu wcielony do domu - jest to nie
Bernard który ma już gospodarstwo, w Radiszowie jechał z nami
nie dale, ale nasz teraźniejszy kucharz nowy o którym
Mamaś mówili za bytności mojej we Wrocławiu. Dość
ciężko bardzo jesteśmy z niego zadowoleni. - Ale daj
juz o nas ciworgu... ah, prawda, o sobie samym nie
pamięć nie napisalem. I co? Napisać? Nie mam co
pisać - ale i edów bardzo nie jestem. Oh, jak szybko.

174
Sił mi brakuje a uszło dość przykro na mnie że dnia
w których stąborę jestem mi wygodnie - szczególnie przy
emianach powietrza. Teraz mamy tu niesłychane
upaly (i po 35. stopni! :) a mnie gorąco bardzo
mieszkuję. - Zresztą trzymam się jakoby tak. Przed
ojazdem mam teraz mnóstwo interesów i zajęć
Tak dziś się mówiam gdzie mi głowa stoi na karku.
Interesów majątkowych i osobistych mnóstwo, znowu
w trybie pomiatowym składam moje urzędowanie
z powodu wyjazdów i odrobić mną mnóstwo zajęć
aby wniknąć od razu w porządek, do kraju "którego"
jestem ~~starym~~ współprawnikiem zobowiązaniem się
dostarczyć szereg artykułów o ustawie gminnej które
mi kiedyś miewało codziennie się drukują - których
ciężko dawać pisać muszę, a teraz zbieranie ich
w drodze, wyprawianie ich z pomocą kłopotów które nam
ci

21
ci kmiu, a pakowanie ci w Mire, podrozi, a
do tego jeszcze upaly te mernotke! - Tylko do jednej
i jednej Mamecki mogem ci zebrać znajomości,
eteroimiarthowego listu. Coż - kiedy sam przybi
mcmogę wdmu jutrozym iurietecnym - wyszedny
choć list obzorny do nanej Mamusienci. Wiek
on choć wczeci Mamusi nas csworo zastapi.
Wiek on Mamusi wypowie że Jej dzieci i wnuki
kochaja. Ja z całego serca i całego dusy,
że magabily być z Nis i my Niej w tym
chci Jej miemni i uatowai Ja i być pier
Nis uatowani i popierzeni i poblogostawieni,
i powiedeci Jej wszystko co Jej tylko może być
mitem i co Ja uieszyj może, i uprzejmnie
Jej ten dzień o ile to wuś mozy! - Tyj nam
Materko nasza droga - cyp nam jaknaj Niej na

nasza

136
nana, pruche i ta nana szczęścia! - Wiek Ci stary
niezmienne dobre zdrowie i siły czerstwe i swoboda i
pogoda serca i myśli! Bądź szczęśliwą Matersko
nana! bądź szczęśliwą ile tylko się być można! Wiek
Ci ci wrednie we wrzyskiem! Wiek ci spędnia
wrzysku dobre co zamyslić! - Tego Ci życzę Twoja
Halina, Twój Tadeo, Twój Jas i Twój Mico.

A teraz Matusiu rece Twoje Kochane i miłki Twoje
całyemu i prosiemy: przyjm od nas wreden Twoich
imionu upominki które Ci posłamy. Jest ich
wtedy bagatelki - bo i nas ceworo bagatelek Twoich.
A zgadnij Matusiu Kochana która z tych drobnostek
od kogo znas. - A wiek we loż mamie Matusiu te
spręty i Gebi: - nakładź drobiazgow do torebki i do robotniczki,
a kulkami mydła Two papiery na biurku. Do albumu
zaś fotografie przypięciemy Ci Matusiu z powrotem.
Rece Twoje Matusiowsku całujemy najserdeczniej po
skroci - a Kochaj nas Matusiu Kochaj! a Kochaj
nas wrzysku ceworo jak my Ci wrzysku ceworo Kochamy.

Kraków dnia 14 Lipca 1870.

Syn najmiłszy
Mieczysław

Najukochańsza nana Mameuszko!

Ma samem będąc wyprzedem do kąpiel, przesłany
nanę Najdroższej, Najukochańszej, Najlepiej
Mameuszko i Babci w uroczystym słas dnu Jej
Imieniu najczestszego, najserdeczniejszego życzenia nane!
A życzymy zdrowia i powodzenia i wszelkiego sukcesu
i wszelkiego wszelkiego zdoła i wszelkiego i lat najdłuższych
Te życzenia zser nanęch pędzane składamy
ustóp Mamin i Babci nanę. A przeto
odmładamy się zdoła malutkie wspominki, które
Maminie dno rano zapewne już docierano, a które
Najdroższa Maminia Dorkowie przysła oary.

A nas ceworo wdeł Maminie skorka i nide
nam Bogodaw, aby kuracja pomijała przyniosła owoc.

Ściślej najserdeczniej drogę Mameuszkę nanę
ruch Jej zwróceniem całych
Syn najmiłszy i najdroższy
Młody człowiek

Obecna tu przy wyprawieniu tego listu, zataw
Mochanęj Cioi Dobrodzieja serdeczne ustatowanie
rązek i życzenia wszelkich powiększenia
a najbardziej zdrowia dobrego, bo to najważ-
niejsze. Mówił mi Miarystaw, woźni-
ca Lwowa, że Mochana Cioia ma taki
projekt wypiekania wstęgi z grani-
jeli, to dobre było, gdybyśmy się, gdzie
podczas naszej wędrowni spekulacji
by to była dla nas wszystkich przyjemność
My jutro wypieramy wstęgi z grani-
jeli i zdrowie do domu powrócić. Wstęgi
zajęci jesteśmy palowaniem, więc nie
mamy czasu tego pisać. Wierzę, że
przytępię jeszcze raz Mochanęj Cioi,
ustatowanie rązek i wypary głębokiego
Ukrawiania

niezmiennie przywiązana do Ciebie
W. Marystawa

Korzystam ze sposobności, żeby ci w kilku słowach
podać Mochanęj Cioi Dobrodzieja serdeczne ustatowanie
rązek i życzenia wszelkich powiększenia - Teraz wypary
głębokiego poważania - serdecznie przywiązany do Ciebie
Miarystaw Kieślowski

W sobotę 15. Lipca 1877 r.

Kochana Babcia Dobrodziejka'

Jutro po południu wyjeżdżamy do Francenstadu;
pojutrze będziemy w Pradze a za dni kilka w Francen-
stadzie. Z Francenstadu jeżeli będę mógł, napiszę jeszcze do
Babci Dobrodziejki. - Wszyscy jesteśmy zdrowi. - Życzę jak naj-
lepszego imienia,

najprzynajmniej wnik

gas. —

1941
Kochana Babciu

Dobrodziejko!

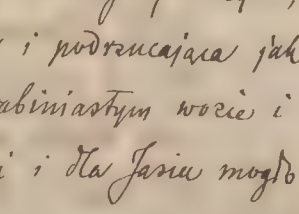
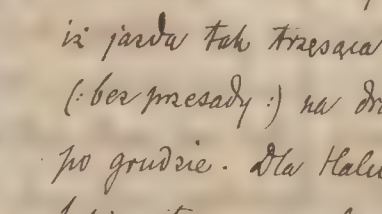
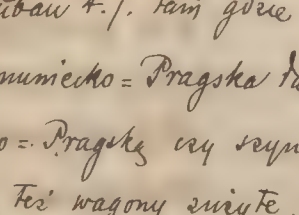
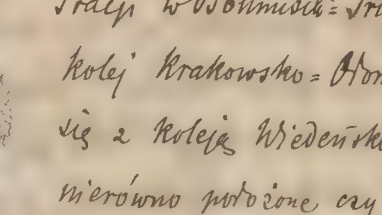
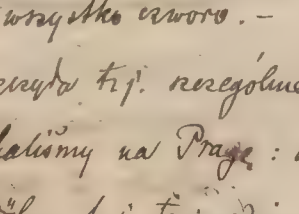
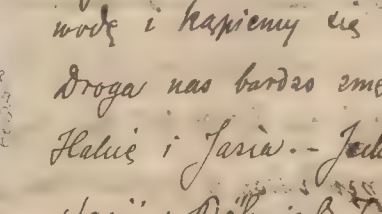
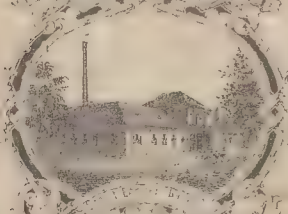
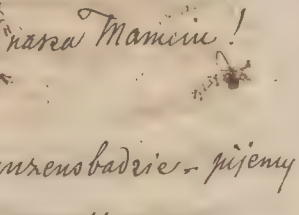
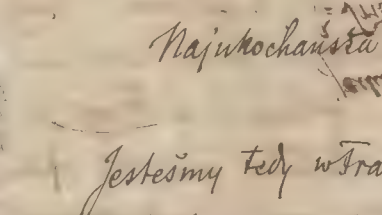
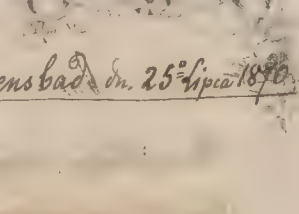
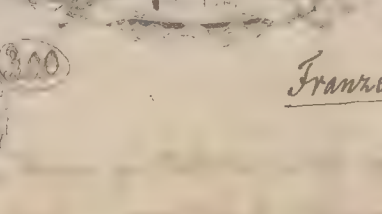
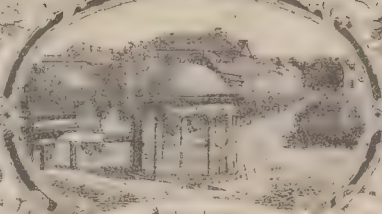
I ja takie życzę wszystkiego dobrego a co najważniejsze
ręcki Kochanej Babci, zostaje naj-
serdeczniejszym waukiem.

Tańcio.

Laskawa i kochana Mamo Dobrodziejko!

Po piśmie chłopców widać, że są na
wyjerdnem i że nawet potrafnego pióra
niemają pod ręką. Niech im Mamcia dawa-
je ich bazaranie i moje moje, a tylko wie-
rzy temu że ja wszyscy serdecznie Kochamy i
całym sercem w dnia dziwniejszym i radosnym, ży-
cymy wszystkiego co tylko najlepsze tu na
ziemi teraz - a kiedyś po wielu latach wnie-
bie. - Niech Mamcia zdrowa i szczęśliwa
długo z nami żyje lata - a żeby więcej
z nami być, to trzeba koniecznie w jesień
na czas dłuższy przyjechać do Krakowa. - Dziś wy-
jeżdżamy, a jeżeli by Mamcia w naszej nieobecności przeje-
żdżała przez Kraków - to proszę zajechać do naszego mieszkania
całe wesołe i zdrowe Kochane Mamo i Tata.

Frankensbad dn. 25 lipca 1896

Najukochańsza nasza Mamciu!

Jesteśmy tedy w Frankensbadzie - pijemy
wodę i kąpiemy się wszystko czerwono. -
Droga nas bardzo emercyda t.j. niezgodnie
Haliu i Jasia. - Jedliśmy na Pragę: od
stacji w Döllmitsch-Grübau t.j. tam gdzie
kolej Krakowsko-Otmuniecko-Pragska łączy
się z koleją Wiedeńsko-Pragską czy są one
nierówno położone czy też wagony zwijte, dno
iż jarda tak przesada i podrażniają jak
(bez przesady :) na drabiniastym wozie i
po grudzie. Dla Haliu i dla Jasia mogło
także otręśnienie bardzo niekorzystnie podziałać,
musielismy zatem na dobre w drodze wyprawy

/

1872
Korzystając z tego czasu, zwiedziliśmy miasto, a
ja przypomniałem sobie te miejsca i chwile
które niegdyś wielkiem jęzorem zwiedzałem
z matką i żp. Tatkiem. - Z Pragi do
Frauenbrunn jechaliśmy nocą aby uniknąć
upalu i spiekoty w rozpalonych od stwaru
wagonach, - ale nieuniknieliśmy przez to
zemdlenia, gdyż na tej kolei trzy razy
trzeba się przesiadać - a pojmnę mamia
co to za kłopot: przesiadać się trzy razy
w nocy z rozspaniem dzieci. - Jednak
odbyło się jako-tako ta droga i oto już
kapłemu ci i pijemy wodę żelazistą ze
źródła Frauenbrunn. Ja z Heleną doszliśmy
już do sześciu okładek dziennika, Tadeo
pije bardzo mało, Jaś zaś wedle rady
Dr. Dyka i Dr. Skopinskiego wcale wody
niepije, tylko napije się wódki. - Kapiele
te słotne są niestęhanie silne i bardzo

silnie wstrząsała całym organizmem. Jaś po pierwszej kąpiel
bardzo był zmęczony i zenerwowany choć tylko 6. minut
siedział w błotnej wannie - ale coż tu mówić o Jaszu, kiedy
dorodził i silni mężczyźni po kilku pierwszych kąpielach
podobnego doznają skutku. - Nazajutrz jednak po tej kąpiel
nabrał nasz chłopaczek siły i chora noga tak mu ~~zawiodła~~
iż prawie bez pomocy mógł chodzić. Polecił jednak lekarz
aby zprawkę kuracji, tylko co drugi a nawet co trzeci dzień
brać tę kąpiel. Po kilku jednak już kąpielach skutek
niezaprzeczony - prawie cudowny. Równie się chłopiec chodził
z swoją szną żelazną przy nodze która się uginając się
nie daje i chodzi coraz lepiej a niemiędy się jak wpródy.
My oboje nie kąpiemy się w błocie, również i Tadeo - lecz
tylko w wodzie mineralnej ogrzewanej parą - tak iż gaz
w niej się znajdujący nie ulatnia się i nie wygotowuje a
w czasie kąpeli w tyrmach butelek jak drobniutkie
peretki osiada na dnie - a całe ciasto wygląda jak
żelazne. Niemniemu. Małżonka jednak nuda i potraciła
taka kąpiel. - I ta jednak kąpiel jest można a choroba
nie zenerwuje jak kąpiel błotna - jednakże Tadeo dotąd
tylko kwadrans w wodzie siedzi choć mu się nigdy wyzdanie
z niej nie chce. My oboje kąpiemy się już dwie i pół godziny
a mamy dojść do trzech kwadransów. - Halaśa prócz tego bierze

124
jeżenie Sitybady. - Daj kmiu kuracji mamy wiaści po kilka błotnych
kapieli. - Pomieszkamie mamy miłe, wygodne i suche - kąpielnie Parku
- a nie zbyt drogie. Kąpiele tużtakie nie tak drogie jak nas Strassow.
Mienkanią Jotaniady - gdzie z powodu wojny mnóstwo Niemców,
Prusaków i Francuzów wysiedlono z Franzenbadu. - Polaków - szczególnie
chrześcijańskich i edytur mnóstwo. Z Galicji jest tu między innymi
Frope Aleksandra Dred. ciche: Jablonowska, Skibienicka emsion i
Panna Seweryna. - Swoją drogą widać: kto chce ludzi na ich mnóstwo
- kto chce samotności znajduje ją również w wietrznych parkach. Kąpiele
wzięty z Franzenbad nieznany - a nam się wcale podobają. - Na
winięcie mego listu znajduje Mama "Franzenquelle" z której pijemy
wodę, "Louisenquelle" i "Neuquelle" w których wodzie są kąpielnie
właściwe zwanych "Stadt Egerer Bäderhaus". - Kąpielnie tu 4. do
S. tygodni, - do Ostendy zapewne niepojedziemy to prawdopodobnie do
tego czasu wojna się nie skończy; - czyż nie gdzieś indziej wybieramy
się do morskich kąpiel gdzieby przez teat wojny przejechać nie było
potrzeba - to bardzo wątpliwe: - moglibyśmy bowiem jechać chętnie do
południowych kąpiel - a te nie byłyby dla nas dość skuteczne. Zapewne
też w takim razie zrezygnujemy z naszego zamiaru w tym roku
na kąpiele morskie - i wybieramy się z powrotem do domu - a
za to wzięmy tego czasu na wyprawkę od dawna wypieczoną do
Lwowa - do naszej kochanej Mamusi i Babuni. - Żanin to się
stało - prosimy Mamusi chcieć o kilka słów - chcieć o krótko
o sobie wiadomości! - Nasz adres: Eger-Franzenbad in Böhmen
(Carlsstrasse N. 48. "zum Brandenburger Thor"), albo nawet tylko poście
restaurację do Franzenbadu - par Eger. - Koniecznie już pisanie musi na
drżącym uśmiewaniem najserdeczniej wam rękę i nożek Mamusińskich od
nas serwować i raz jeżenie i jeżenie tyrać raz od

najprzywiązaniego syna

Mieczysława

P.S. Katarzyna Mamusi nie przesadza
fotografię damy przetańczonej z kąpielni błotnej

do wanny z ciepłą wodą dla opłukania się.

Testo wierny konterfekt. a przecież temu aby

był nieprzewidywalny - to dama jest wstrząśnięta... z błota. i sponieważ

Najukochańsza nana Mameńsko!

Treńk Mamusińgł wmuskow, czy tei Treńk Mamusińgł
synków przebył teraz równocześnie a wszelkowie odrę, czyli
po lwowski kur. - Ale bieda! to z dziećmi - czy tam zronkami!
Pochorowało się to biedactwo, zarażony w najmłodszego - leżało,
stękało, gorączkowało, wychudło, pumierniało, wydebiakało się
niestychańce, wygłodniało i padło potem za treńk każde osobno.
Dobre chwi' tyle że już teraz wstąpił ten zdrowiutki i już
dobrze wygląda, a buzia im wyokrągłała. - I po co to było
gmaludzić przez tę przeprawę? Ha, mój, że każdy raz w życiu
przejść to musi. - Ale dziwię się zatem najmłodszemu wmuskowi
który pierwszy zarał - i wiec najmłodszego miał odrę z wyżytki,
wiec dziwie się wronka Jasiowi - to chwi' to już gimnazjalista ale
zawrac jeszcze dziecko więc mu wolno dziecięce choroby przekudzić.
Ale Micio (czy tei jak go tu przesywają „Mieć”) Micio! taki
bilbas duży! taki dyląg! wiec wstydzie to aby przebywał w swoim
wreku dziecięcej choroby! Bylec dzieciom! A fe! - Dowiedziatom
mu ogromna bura ze strony Kochanej Mamusi, którą on
zmaterna pokorą wysłuchał i myknął w końcu że już
tego nigdy nie zrobi. Wielką sztuka! wrona odrę z wyżytki raz
się tylko w życiu przebywa - tylko jedna chłuba na świecie Flakia
która ja trzy razy już miała. - Badać się zęby przy radzonoj
/ spróbować

127
sposobowi nie zebrała ja ochoty przebyć odną po raz ciężej - ale
na szczęście nie przyszedł jej ten koncept do głowy. Wadziła sobie
dość już w przeszłym roku - może się jej przecież zmuciło - a
jakiż się teraz zdecydowała się na serię być już zdrowa. Wygląda
teraz tak dobrze i taku teraz ładna - jak już sześć lat. niewygląda.
Prawdziwie, prona musi! Pranderwie! Warto przyjechać i obaczyć.

Jesteśmy tedy na naszej nowej kwaterze, w domu
Rzewuskiego - fotografa. Wiele mieliśmy kłopotu i niedogodności -
bo jak Mamińa wie, pomieszkanie nie było wyposazone na nas,
z powodu niedostawu i opóźnienia krakowskich remienników. Treba
było wyciągnąć drzewo bypelnować - aby prędzej podłogę wytrzeć
aby prędzej tapety wykleić - a znowu trzeba było sprowadzić
meble z Radzińska (bo miewając na Wesołej mieliśmy mieszkanie
z meblami naprzemiennie) - a karać je wyposazanie jako tako, a
całe urządzenie domu a tymczasem drobności bez których się
przy każdym przeprowadzaniu się nie obejść nie miało
mniejszą groźną i kłopotu. - Ości gdyby nie Halina - to miewałoby
to być. - Miałaby znakomite pole dla okazywania swojej siły i swojej
energji i swojej praktyczności. - Dodaj trzeba iż Tadeusz w nowym
pomieszkaniu trzeba było wrócić podzielić do wygranego Kosińskiego, bo
jakiś dzień przedtem pokazywały się ślady choroby - a w hotelu było tak
fatalne umieszczenie iż niepodobna było zdecydować się na pozostanie
tam przez cały raz choroby t. j. przez kilka tygodni przez które
miewałoby się zchorować. Dr. Hejmanowski karał go całym zawieszaniem jako mato

1. Dzień

dzieci i przenieść wreszcie zamykającym powrocie do nowego pomieszczenia.
 Obawiałem się aby nie skutkiem tego odra nie schowała - ale przeciwnie wypadła
 nie nadzwyczaj obficie. Ale wolta to wprawdzie choroba, ale w tym roku były
 wypadki bardzo smutne, bo nie razem komplikowała z zapaleniem płuc, mózgu,
 z anginy i t.p. - Strach więc był. - Chciałem napisać najdrożej Wabimmi o
 tem po zupełnem wyzdrowieniu Tadeusza. Gdy właśnie miał się już cokolwiek
 lepiej, wtem przy końcu Tadeusza choroby dostał Jasio odrę a za Jasiem ja.
 U mnie zaczęło się od palącego reumatycznego tykania po kciurach, wstawy i
 w głowie. Przez trzy dni leżałem mając dość silne przytem gorączki, nagle
 wypadła się odra a w tej samej chwili reumatyczne wścieplenie ustało
 jak to mówię "jakby rękę odjął". - Wstawy po tej chorobie ledwo nogami
 swatałem a w ciepłe dni jakżeśmy to mieli musieliśmy się ubierać jak
 w najostrejszą zimę - tak się wydelikacilem. - Teraz już to minęło i
 jestem może nawet zdrowszy niż wprzód. Chłopaki także zdrowi - ale
 meca nie nad naukę o której cokolwiek odwykli przez tak długie
 wakacje. - Proś szkolnych przedmiotów zaczęli się także uczyć rytmowi a
 Halicia uczy ich początków francuskiego języka. — Nasze nowe
 pomieszczenie w domu fotografu Rzewuskiego - z oknami na tak zwane
 "Planty" - jest dość wygodne. - Pokoje jasne, widne, wyproch, dość duże - a także i
 zdalek dotąd - ciepłe. - Łazienki i wady pomieszczenia jednakże zwykłe nie odra-
 powinać się dają. - W przyrodym liście moim opiszę je mamie obsewniej - a byłoby
 najlepiej aby mamusia sama je obejrzała - n.p. przypilewaczy do news na świątka.
 Ach, jakby mamusia uciegnęła swoje dzieci i swoje wnuki! - To tylko temu
 wiadomo, kto wie jak serdecznie i z całej duszy kochała mamusia drogę
 jej dzieci i wnuki! - Rzeki i nożki mamusi nie wsto-rany iustkam
 i całuje jąw najdrożej mameczki całym sercem przywinięty i kochający

Kraków dnia 1 Grudnia 1870.
 (ulica Podwale na Wesolej N. 27. lit. B.)

syn Mieczysław

Kochana i Taska Matko Dobrodziejko!

Już Mamcinka droga wie z listu Mierka
przez jaką przechorodiliśmy się - proszę się więc na nas
niegniewać; za toh długi miłowanie; ja wprawdzie bytam
ciężko zdrową ale mając nawet trzech pacjentów chwilki
czasu nie miałam, i dawać się sobie nawet, jak mogłam
wystarować. Widać że Transensbad bardzo mnie wzmocnił
bo przedtem zdrowie moje niebyłoby mi pozwoliło na tyle
biegania i biesiennych nocy. Teraz nie mi to nieszkodli-
wość. Przypominam Kochanej Mamci Dobrodziejce - obrotnie
przyjeżdżania do nas podraszamy - na święta nie zapraszamy
bo mi Mamcia wyraźnie powiedziała we Lwowie - że
na święta nieprzyjedzie - ale to może na Nowy Rok - na
imieniny Mierka. Mamcia zawiła w progi nasze - a byłaby
stąd w nas, bardzo wielka radość. Proszę nas uprzedzić
o dniu i godzinie przyjazdu - żebyśmy mogli czekać. Mam-
cia na dworcu kolei. Takby Mamcinka doświadczyła
to prosimy bardzo wszystko czworo - żeby to było z ręką
skarbkami, torbaczka, na nogi, futrem i ciepłym kapi-
ronem na głowę, także przepaszając się smakoś na-
szą, przypominamy o ciepłych buciach z futerkiem,
bo rozgrzaniem w torbaczce nogami, stając na zimnej
ziemi, nogi obite w lekkie buty - to nawet się zryga.
Jeżeli jeszcze raz uwagę - że pierwsza klasa, w zimie ciepło
jechać nie trzeba. Niech się Mamcia niegniewa na mnie
za to co napisałam - nie ugrzybnę tym - pewnie gdyby
Mamci Dobro serdecznie nie kochała i gdyby mi nie do-
zwoliła dobrać. Tej i łaskawości dla mnie. Podziękować się za

Mamcia gniewać nie będzie - że pisał tak krótko, bo dostała się do kasy, a nie było czasu, żeby napisać więcej. Także mamcia nie będzie gniewać, że napisałam, że mamcia nie przyjeżdża na święta, bo mamcia nie przyjeżdża na święta, bo mamcia nie przyjeżdża na święta.

Żółkiew dnia 12^{go} Grudnia 1870.
(Podwałe na Wesołej N. 24. list. B.)

19

Najukochansza nasza Mamusko!

Listy nasze rozminęły się. - 4te b.m. wyprawiłiny do
drogiej Mamusi nasze pisanie - i 4te właśnie pisała nasza
Mamusierka do swoich dzieci. Narazie, 5te b.m. kochany
list najdroższej naszej Matusi przyniósł mi Haliuś rano
na dzień dobry. List Mamecki uroszył nas serdecznie - to
choćby Mamiu owszemtulił nam w nim pisać a o samej
sobie najmniej, jednak widzimy że Mamiu się trzyma
nieźle na zdrowiu i że Mamiu kocha swoje dzieci
i swoich wnuków. - Do tej dzieci i wnuki jeśli nie za co
innego, to za to przede wszystkim żeby ich Mamiu choć
trochę kochała i na ich ujemne strony z pobłaganiem
patrzała jak to mówią „przez szparę”, - za to, że swoje
Mamusi i Babuś kochają z całej duszy i z całego serca!
Ktoż by takiej kochanej i kochającej, takiej najdroższej i
najlepiej, takiej jedynej Mamusi i Babusi nie kochał?
To już by trzeba być wyrodkiem na to. - - Ale znowu

zaczynam

117
raccunam gawiedzi' długo i szeroko, zabarane, całą ciwarkę moim
maczkiem a nie doniosę Mamie o wystąpieniu co Mamusia obchodzi
i o co Manusia pyta. - A więc najpród o Jasie naszym. -
Moiuszy ze swoowa - z powodu przenosin naszych do nowego
pomieszczenia a następnie z powodu odry odwołano ię nasze
sprawozdanie które chcieliśmy edać Dr. Brykowi i Dr. Stepińskiemu z kuracji wedle ich rady odbytej w Transenbadie.
Oni obaj są z Jasia zupełnie zadowoleni i pozwolili nam całkiem
znuć ową swoją ielazną sprawiaskami przy nodze - a Dr. Bryk
po najdokładniejszemu ekranieniu i rewizji stwierdził iż było ię
tylko przez tę zmianę i przystępną wiosnę sanował, nie skakał,
nie tanuszył, sanadło nie biegał, ciwiarów nie podnosił i po
wilgoci nie chodził itp. - to można być już o tego nogę cał-
cale ię spokojnym. - Ale tak ię bradauszyko przypuszczał
do swojej podwórki ielaznej, że mu zwrótku trudno było bez
niej chodzić. Teraz chodzi już i biega, a gdyby nie rozsadek
tanuszyłby i skakał jak za dawnych czasów. - Może Manusia
sobie wyobrazić że gdyśmy przez lekarzy zostali zaspokojeni
na przyszłość

co do Jasowej nogi i górnym go raz pięć razy obaczyli biegającego bez
 aparatu - By nam się z radości cisnęły do oczu. -- Jasi doskonale ten
 wygląd - chwaził między nie, pocałował śniadą nad kark, aby czas
 stracony przez ciąg choroby i poddżowania ~~o~~ ile możliwości wynagrodzić.
 Wtedy się prosił szkolnych przedmiotów (a jini i łacina zasęda się:),
 z łacińskim francuskiego języka, a z byłym łacińskim metrem, rysunkiem,
 do którego eduje się miewa talent i ochotę. - Tadeis rośnie i rozwija
 się umysłowo - zdrowszy teraz zupełnie ale z powodu wzrostu szybko
 trochę ~~po~~ miserniał. Ten także uczy się francuskiego i rysunku,
 do rysunku miałby ochotę ale chciałby od razu Fawara i figury
 rysować a może malować - a wrażliwi t.j. linearne rysunki
 niepodobają mu się i' nudzą go. Nie możemy go też tym wcale,
 robić ile sam chce. — Włodzimierz, o którym Mamiu pisało być tu
 przedwzrosem w przejściu do Włodzimierza i Poznania. - Syn Pani Janowej
 o którym Mamiu nam donosi że się niedawno ożenił (ale z kim?!)
 i że jest w Krakowie, - jest tu istotnie, myślniejszy był przed kilkunastu
 dniami. Widać go zapisanego u mego gospodarza Rzewuskiego
 w księgach fotografowanych przez niego osób. Nie ulega wątpliwości

Włodysław

Wrocław dn. 22 Grudnia 1870.

57

Najukochańsza nasza Mameczko!

Zbliżają się Święta B. A., pojutrze już Wigilia a
wkrótce nowy rok nam zaświta. - Oby to wszystko dobre
które było w bieżącym roku - w trójkasob hojniej spłynęło
na nas w tym roku w przyszłości. Oby to wszystko etc.
które nas czekało w bieżącym roku, ustało z dniem
Sylwestra raz na zawsze. - Nie możemy sami przedumać
się z Najdroższą naszą Mameczką i Dabunią opłatkami
przy Wigili staropolskiej obgryzaniem - posłamy Mamie
wielkie opłatki z najserdeczniejszymi życzeniami szczęścia
i zdrowia i lat najdłuższych i wszelkiego powodzenia
i wszelkiej pomyślności! - Niech wszelkie błogodniactwo
spłynie na Twoją głowę Matersko nasza Najdroższa! i
nasza Dabunia kochana! Serce Twoje ukochane niech

się

11/72
się napędzi nadzieją wszelką i wiech Ci będzie dobrze w tym
roku co nadchodzi, tak dobrze jak tego pragnę Dziś i Twoje
i Twoje wnuki! - A teraz przedam się z nami Mamurką
i Babciusią kochaną, przedam się z nami opadłym który
do listu dołączam, przedam się z nami stworzonym pokolej!

Niewiem czy Mania droga otrzymała listy
nasze. Pierwszy wysłałimy 4te a drugi 12te b.m., oba za
rewersów. W listach tych opisałyśmy Mamie o nas wszystko
cokolwiek Mamie kochając swoje Dziś i swoich wnuki
obchodzić może. - Dziś nie mi już do tego opisanie
dodać nieprzeostaje, chyba to jedno że wszystko idzie
u nas zwycięstwem trybem i wszyscy zdrowi jesteśmy.
Chodziłimy obcy na prolewy na cel dobroczynny, które
stej porze zwycięże się tu odbywają, co, wiadomo, jeno
roku tak, jak teraz nie były uwzględniane. Halina bardzo
pilnie na nich bywała. Najwięcej Anichów i iagnęty
wykładały

wyprawy Pola, Tarnowskiego i Kujskiego. — Karnawał w tym
roku będzie podobno bardzo cichy i skromny. Pani Adamowa
Potocka ma podobno namawiać nas z innemi osobami
tutejszej nabożnisiowskiej arystokracji aby w tym roku
nie tańcowano i nie bawiono się wcale a to z powodu iż wtochy
odebrały Rzym i Świeckie panowanie papieża się skończyło.
Z innej strony znów żądają aby unikać luźnych zabaw
i balów z powodu przesilenia bratniego narodu i trwającej
ponure okropnej wojny która już przeszło 250.000 ludzi
życia kosztowała i może jeszcze w trójnasób lub dziesięćkroć
tyle ofiar pochłonie. — Wszakże ten zapewne będzie odczuwał
karnawałowa wobec drsiejmej grozy położenia i ciężkiej
niepewności co się jutro stać może. — Od kilku dni
skończyła się nasza odwilda i śnieżnica a natomiast tegie
mamy mrozy — coraz ostrejsze. Kto wie czy i ta zima
nie będzie równie twarzą jak poprzednim roku. —

J. St.

101
I oto już cała moja relacja. Ale do mojej mamusi już do
dodania, chyba to jedno że nam tęskno za Mamusią, i
za wiadomościami o Niej. -

Cadujemy rączki Najdroższej Mamusi wyciśnięto
sercem najserdeczniej i tulac nasze głowy do Mamusińskich
kolan, raz jeszcze składamy życzenia najweselejszych świąt
i nowego roku! - A prosimy wielk Mamusia Kocha
dobrej zimy i wnetki!

Syn najprzywiązany

Mieczysław

Włochana i Łaskawa Mamo Dobrodziejko! I ja także
z mojej strony składam życzenia świąt jak najweselejszych,
zyczenia żeby nam Mamusia zawsze zdrowa i szczęśliwa
była, o Nowym Roku nie wspominać, bo jakies mam
przećucie - że Mameczka droga na tej dzień - jako na
Imieniny swego Jedynaka - ściągnie do Krakowa. Było
by to ślicznie i cieszyłoby się tym - sercem całym
- Daj Boże tylko, żeby nikt nie stracił. - Wnetki uca-
lowania rączki i życzenia Babci przesłaja - biedaki
pisac nie mają czasu - bo się bardzo uro. - Serdecznem uca-
lowaniem rączki i uściskiemem całujemy Mamusię - o zostaje cała
sercem Kochająca i miłująca. Włochana i Łaskawa

Kraków dnia 14^{go} Stycznia 1871.
[Podmałe na Kesołej M. 27. let. 23.]

Najdrożna nasza Mameczko!

Serdeczne dzięki Najdrożna, Mamusiu za list macierzyński
i przysłane nam życzenia! - Wiotknięty przez dłuższy
czas wiadomości od Mameczki, ani słówka odpowiedzi na nasze
listy - zaczęliśmy być o Mamusię zdani i niespokojni.
Halci kilka razy żądać jej że Mamusia chora - a ja wprawdzie
niepokoiłem się trochę, ale porządkiem jej myślałem że może
Mamusia dlatego niepisze iż nam chce zrobić niespodziankę
przyjrzaniem swoim na sam Nowy Rok. Ciężko mi się
nadarza, to znów na przemianę stawać mnie. Tu myślałem
niepokoiłem, mieliśmy bowiem tu w Krakowie około Nowego
Roku straszne mrozy, po dwadzieścia kilka stopni niżej zera.
Dlatego się aby Mamusia niewybrała jej na to zimno i
nie przeziębila się w dodatku i jeszcze bardziej się niepokoiłem.
Wtem nadebraliśmy dnia paka od Mamusi... Przypomniał mi
się wiadomość Halci na dzieńdobry i dodała: "ale co
w tej pacce - tego Ci niepowiem aż na Nowy Rok." i kończyła
się filuternie. - "A czy nie ma listu od mamy w pacce?"
... zapytałem.

146
zapytalem. - „Nie, odrzekła. listu niema. Przeczekałam sama
pake dotądnie. - Ale kiedy prz. przesetka od mamy - to i list
dris' jutro nadejdzie. Możemy być spokojni - to widzi że zdrowa.”
- „Tęto wie? odpowiedziałem. Chocby była chora - pewnieby
wieszapomniatu na Nowy Rok o swoim Miciu. A adres na
pacie czy pisany ręką Mamiu? -” - „Nie. Ale ~~o~~ paka
zausiera taką rzecz którą niepodobna dobrze samemu zapakować
w domu, musiał więc kupić sam i zająć zapakowaniem
i wysetkę, dlatego sam napisał adres.” - Jednakże i ta
uwaga Hali niezaspokoiła mnie i byłbym zaraz telegrafował
gdybym się niebał przesłuzyci Mamiu, depeszą telegraficzną.
Wiedziałem już że Mamiu nieprzyjedzie ^{ciama} do Krakowa, skoro
nadesła od Miei przesetka, ale ten brak listu od Mamiu
i ten cudzą ręką pisany adres na pacie - to wszystko mnie
jakoś niepokoiło. - Stumaczyłem sobie, że Mamiu pewnie
dlatego wzięła że przy tem zimnie muszę ją boleć palce
wstawiać jak zwykle w zimie, ale postanowiłem bądź-co-
bądź posłać do kogoś zapytanie telegraficzne o Mamiu
zdrowie gdyby i na Nowy Rok list od Mamiu nie nadesł.
Ale, jakżeś niepotrzebne obawy i przywidzenia z mej strony, tak
sobie

sobie powtarzałem. List z Nowy Rok nadzieje, z pewnością
nadejdzie! - I nadejdzie Nowy Rok. - Rano przychodzi do mnie chłopcy
mnie z powinszowaniem - i Talusia. Chłopcy dają mi jakieś prezenty,
Talusia wstawa do pokoju mego fotel do pisania. a za chwilę wnosi
ogromny przeszłowny szafkowy zegar od Mamusi - i chwila miękko
Święto, pojawia się zamieszanie przez Kłosa zawieszanie zegarmistrza,
aby zegar ten natychmiast złożył i powiesił. - Ogromnie się
zaczepiam tym paradnym a tak praktycznym podarkiem Mamusi
ale czekałem listu - i listu. Za parę słów Mamusinych - za
adres napisany jej ręką, który by mnie zaspokoili ze Mamusią
edrową - byłbym tam nieważnie co oparował. - Zegar zabrał się
przez zegarmistrza, a każde jego tik-tak! tik-tak!
mówiło mi o Mamie - tak jak mi mówi w tej chwili - mówiło
mi że Mamusia kocha swojego syna - ale mi nie mówiło
o Mamusi edrową. I było mi smutno tak aż do popołudnia.
Popołudniem nadešlo pudełko kładło od Mamusi ze stroikami
dla Kłosa i ciekawymi dla chłopców. Patrz: - adres pisany własną
Mamusią ręką. I już byłam wesoła i szczęśliwa. List
Mamusi nadejdzie wprawdzie dopiero nadejdzie, ale mnie już
adres na pudełku powiadał że Mamusia kocha swoją
edrową a moje obawy były płonne. - Dzięki Ci droga nana i
Kochana

Kochana Mamusiu za pamięci Twojej o nas i całego materyjnego
 zyczenia i dobrodusienstwa dla dzieci Twoich i wnuków, dzięki Ci za
 Two upominki, za teki dla dzieci które wiele im sprawiły radości, za
 kokardki Halime w których jest bardzo do twarzy, za rękę zegar którego
 dawno nie miałam, ale nie matrydłem o takim paradnym, a naftandię
 dzięki Ci Mamusiu za list Twój, za Twoje serdeczne materyjne
 słowa i rady i zyczenia, za zapewnienie co do Twojego zdrowia które
 nam przyniosło dużo Matrusiu rana! - ile kontre już - to Halia
 mi stoi nad głową, abym Jej zostawiła miejsce na przysieku. -- Stokroć
 tę Twoją i nóż, całą, mój najdroższy, najukochańszy Matrusiu
 i jeszcze raz ściskam Ci w synowatę najserdeczniej jako całym sercem
 miłujący syn **Mieczysław**

Kochana i Tashawa. Mamie Dobrodziejko. Dzieńki Mamu,
 siećce drogiej, za Jej pamięć o mnie - i tak ładne
 ubioraki na głowę. Korzystam z nich bardzo podoba
 ale te czerne kokardki w kropki, są najulubien
 sze i prawie codziennie je noszę. - Mierza zregata widocznie
 bardzo kontent, a tekiwdzieci, w ciągłym są wrytku -
 za radość Mierza więc, dzieci i swą serdecznie rączki
 Mamusi całuje - tembardziej, że radość ta nastąpiła - po doś
 zywem niepokoju o nadzieję, droga Mamusiećko. - Niech Mamciu
 nie zapomina, że ma dzieci, które Ja całym sercem kochają
 i każdym słowem Jej miłowaniem niepokoją się. - Dzie
 ci i Babcie chciły same za teki podniehować - posetamy
 więc ich barzownię - niech Babcia pobłaskawie styl tych
 listów sobie - bo my nie mamy awyżaję. Dyktować Dzieciom
 co pisze mają - pisać jak chcą i umiemy sami. - Rączki i nóżki całuje

Mieczysław synu kochany w sercu mamie i babci
 w sercu kochanej mamie i babci w sercu kochanej mamie i babci

Najukochańsza mama Mamo!

Piszę list króciutki - skąd tyłko dostałam to
na list Młody trudno mi się zebrać, a chciałabym
Mamie naszą zaspokoić co do naszego zdrowia
i prowadzenia. - Boż mamy ich więcej. Młoda Dr.
przyjechałaśmy tu zresztą przed Świętami i
zabraliśmy u nas. Zwołaliśmy Komisję na
której był Dr. Dietl, nasz Dr. Stępiński i ten
Dr. Kłodzki który go wraz z nami tu przyjechał
t.j. Dr. Skibiński, a następnie Dr. Neusser specjalista
tutejszy do chorób nerwowych, który wie o Młodej
o kuracji. - Dotąd Młoda nie miała ani jednego
ataku nerwowego. Oczekiwali lekane że może być
całkiem wyzdrowiała, ale że kuracja Młodej nas

14/1
pamięć. Dotąd zawiera tylko kilka specyficznych natchnień, które lekarstwa i przepisano mu wzmocniające porównanie
mięse, sucha umiarkowana i wstrzymanie się od
wielkiego natchniającego reżimu, nieogólnie nas o
dotyczy tylko interesów i głównie utrzymanie wielkich
sił, najmniej tych powodów ematowania i irytacji.
Później będzie wymagał chłodu i zimna i zapewne
zobędzie kurację hydropatyczną, może będzie już
jaka woda mineralna i powódź do kąpiel, a może
będzie go trochę zapomnę elektryczności. - Teraz będzie
tylko kąpiele nog. - Jest zatem wielka nadzieja
że kuracja pójdzie sprawnie. -

Chciał mi trochę pomierzyć teraz, ma
katar i katar. Ja już katar i katar włośenny
miałem i widzi potem jak ryba. Właśnie podobnie

teraz dopiero we wstydowi korzystać na moję edycję — jak
 zwykle, i próbować nure śladu od przebiegu, bo
 mi to najbardziej chodzi o gły i śmierć.

Chłopaki same. Dwa. L. miał febrę, ale
 teraz już edycję zupełnie i oba chłopcy dobrze wyglądają.

Wanda edycją i ogromnie utyka. —

Wszystko całkiem. Mamusi nie walczy, całym sercem
 i całej duszy. — A ja nie jestem najzdrowszy! —

Jako Mamusi najsmutniejszy tygiel

Mieczysław

Kraków dn. 24 kwietnia 1871.

11/11

Kraków dn. 11. Czerwca 1841.

Najukochańsca nasza Mameczko!

Co dzień i codziennie i codziennie zbieram się pisać
do Najdroższej naszej Mamusiutki i zebrać się niemożę.
I wstyd mi choć Mamusia dobra i kochająca nawet
mnie nie buraży za mój opieszałość w pisanio, i wstyd
mi tem bardziej że Mamusia tutaj dobra i że mnie
nawet nigdy nie buraży. - Ale co dziś - to już dziś
muszę napisać do Mamusiutki naszej aby się z Mą
podzielić sercem które mi napędza serce co rolę
w dniu Dziśnjonym. Dziś rocznica naszego ślubu. Ktoś
ile razy choć nie w życiu szczęśliwym - to zawsze magnatym
tem sercem moim podzielić się Mameczko drugą i
ścisnąć. Ja posynowałam i myślałam głowę do Jej
kochającego serca i czułam Jej pociechę na moim ciele
i całowałam Jej rękę i kolana i stopy i powiedzieć Jej:

Mamcisko mia! jisteno szczęśliwy! Mam dobrą, kochającą,
poziomą żonę - która egadła jej ze mną w wszystkie myśli i
i uczucia, która mnie zawsze rozumie i pojmuje, której
tracę jej zawsze o mnie więcej niż o siebie i myśli tylko o tem
i o wszystkiem w domu tak było jak ja sobie żyję, która
stokroć bardziej dba o moje zdrowie, niż wygodę i przykumę
nie ja sam, która mi dała dwóch chłopców: zdrowych i
dobrych, zdrowych do nauki a przytem dość ładnych - jednem
słowem: dobrze mi słońce - a po dwunastu latach tak ja
kocham jak w tym dniu gdy nam idącym do ślubu Marusia
pobłogosławiła. To też dzisiaj - wspaniałym na sobie aby
nie zapisał się kłopotu do mamusci i nie ucłował jej
rące i nie uścisnął jej nóżek. —

My tu dość zdrowi - a nawet nie dość ale Ferar
zdrowszy zupełnie. Stalusia trochę może miedzi - ale wzrost
zdrowa i ładnie wygląda. Wstaje okrotnie rano, zarażeni wszyscy

W domu

do domu, idzie potem z dziećmi na smekadło, przed lekacją i piją
wzruszko troje mleko prosto od krowy, wracają do domu, wówczas
Halunia robi dla mnie śniadanie (pijam teraz kakao :) i sama
przygotowuje i budi mnie, potem robi bulion dla Micia, potem
herbatę dla wiche i dla Ricci śniadanie. I tak przez cały boży
dzień jakby była na służbie u Ricci u mnie i u Micia. -
Chłopcy nasze teraz zdrowi zupełnie i bardzo dobre i ładnie
wyglądają, dwójce przygotowuje do ~~określenia~~ - Ja zdrowi
zupełnie - a ile tam jeszcze tego zdrowia brakuje to może doda
Frisenberga mnie i Halii i Ricciom, dokąd się wracę z Micem
w lipcu wybieramy. - Micis wieniał ataku od krad, w
Krakowie - ale o wyzdrowieniu nic nie mówię tak długo, dopóki
rozdrażnienie nerwowe które występowało całkiem błahą przyczyną
wywołane, zupełnie się nie uspokoi. - Wanda urodziła już
w Parnopolis. Wracając z Krakowa wstąpiliśmy do medyki gdzie
wtedy bawili oboje Romerowie, którzy urodzili już w Rzymie
i osiedlali się w Wiedniu, a jak słyszałem całkiem zdawała
sobie iść stąd do medyki - meczyła Wanda strasny
wypadek: pociąg kolei którym jechaliśmy, spotkał się z barierą

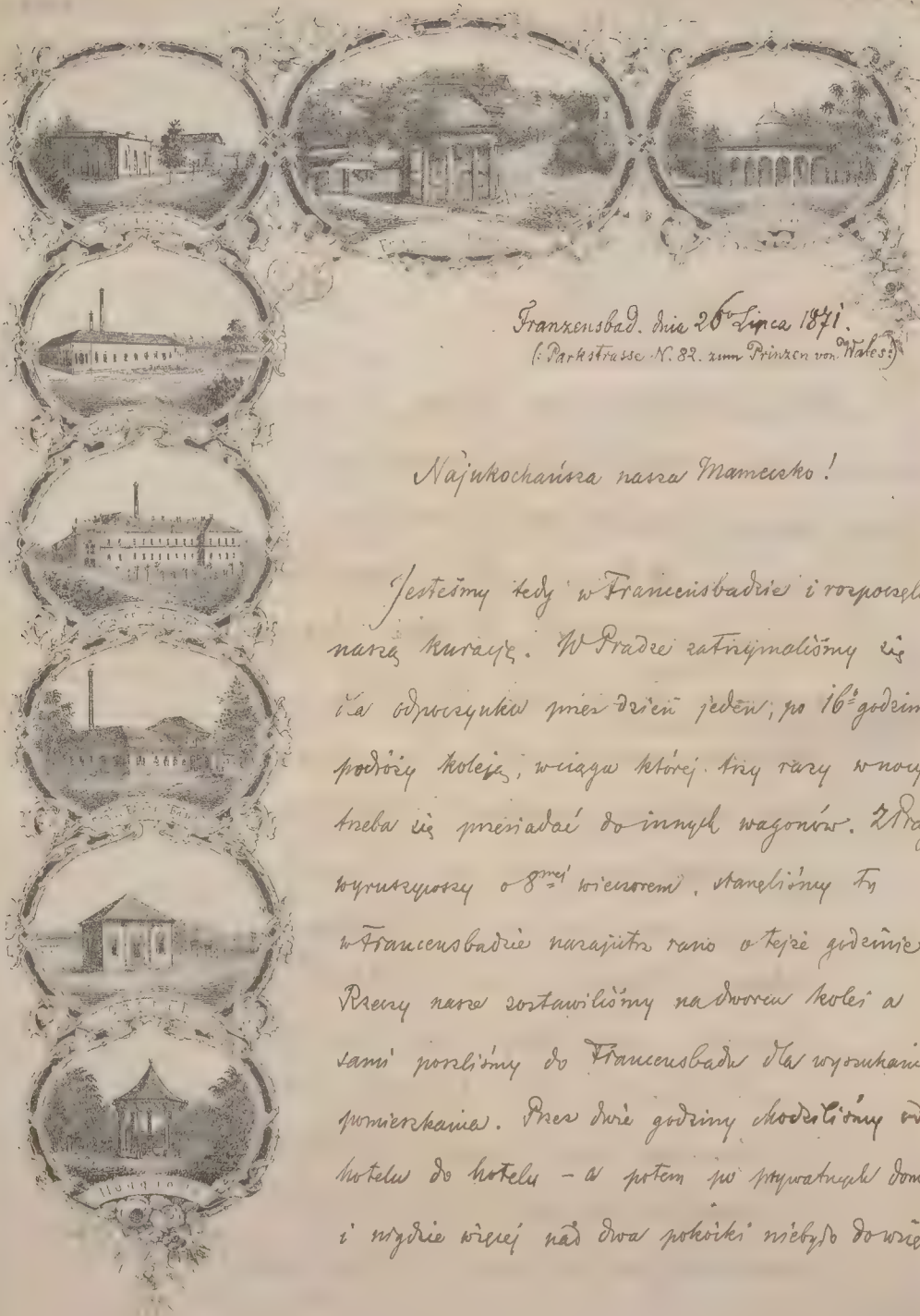
1/ kolo

117/1

zob. Ławicuta z drugim jadem od dwoła. i kilka wagonów zostało
mnożo uszkodzonych a wagony z rzeczami zdurugotane. Kilku
panów zostało skażonych, konduktor podobno zabity. Wanda spadła
z tawki na której spała i trochę się potłukła - a bardzo się
zmartwiła - ale z renty wyjechała bez serwantki. - Tona także
wyjechała z nami do Francuska. - ~~Wanda~~ Wndoraj przyjechała tu
Mieczysławowa - z najstarszą córeczką, Kasią, z którą jedzie do Wiednia
do doktora, gdyż ciągle ponosiła nierównego wzrostu prawej i lewej
Strony ciała nie dość - a jeżeli Tona nie zaradzi mogłoby to fatalne zasobie
wziąć skutki. Najstarsza przebywała w kuracji anginy, po wyjeździe
Misia, najmłodsza (F. J. Frensi c. s. e. d. u. i. o. s. i. e.) niebezpiecznie zachorowała
na jakąś chroniczną chorobę żołądka i ciężko ponosi chorować. Misio
o tem wrytciem nie wie - to pewnie znów by dostał ataku gdyby się
dowiedział. - Koniec już listu. Chciał aby dziś, pisał odnowić
- ale jutro lub pojutrze znów pisze do Mamci bo, bo chcielibyśmy
Mamci donieść pewnie o kilku rzeczach - na co mi już dziś
czasu nie starczy ani miejsca na tej ćwiartce. Koniec wiec
całego rozprawy i nóżki Najdroższej Mamusieńki od nas o
całowni najserdeczniej. A kiedaj nas Mamciu dogadaj!

Syn myśliwy cały dzień
Mieczysław

Frankensbad, dnia 26 Lipca 1871.
(Parkstrasse N. 82. zum Prinzen von Hohenhausen)

Najukochańsza nasza Mamusiu!

Jesteśmy tedy w Frankensbadzie i rozpowsieliliśmy
naszą kurażę. W Pradze zatrzymaliśmy się
na odpryskułach przez dzień jeden, po 16^{ej} godzinie
podróż koleją, wiazgą której. trzy razy w nocy
trzeba się przesiadać do innych wagonów. Z Pragi
wyruszyliśmy o 8^{mej} wieczorem, stanaliśmy tu
w Frankensbadzie nastajutro rano o tejże godzinie.
Przez nasze zastawiliśmy na dworcu kolei a
sami poszliśmy do Frankensbada dla wyświecania
pomieszkania. Przez dwie godziny chodziliśmy od
hotelu do hotelu - a potem już prywatnych domach,
i nigdy więcej niż dwa pokoiki nie było do wzięcia.

117
Cztery pokoiki było nam potrzeba, bo wzdor
a nawet w trzech trudno się pomieścić nam
czworgu a w dodatku Micia, Wanda i
Hriscenu. Po długim szukaniu znalazliśmy
w jednym hotelu pokoiki dla Micia i Hrisiego
a w drugim dla nas dwójga, dla chłopców i
dla Wandy razem dwa pokoiki. Zapłaciliśmy
o cenę, jawniejszą prywatnych i publicznych
tę - bo cena wzdor dwa razy droższa niż
w poprzednim roku. Napływ gości niezwykły,
niebawem! W poprzednim roku mało kto był
w kąpielach, z powodu wojny prusko-frankiej
Niemców i Francuzów całkiem brakowało. Za to
teraz w tym roku tłumnie przybyli. - Medale
od Francuskiej są kąpiele i wody mineralne
prócz całkiem tych samych co w Francuskiej

solusności, w Elster - w Saksyi - przejeżdżając o godzinę jazdy
 koleją z Francusbadu. - Sądziłem że tam znajdę jakąś
 szynkę a tamże pomieszkanię. Dojechałem tedy we dwie, t. j.
 ja i Halia na rekonosans do Elster. lecz i tam nam się
 niepowiodło. - Jedno tylko pomieszkanię było tam, inne do wzięcia
 i to mieszkanie najdalej od źródeł i lasienek, a właściwie
 domu widać iż innego pomieszkanię w Elster już nie ma, chociaż
 wyszukać nawet pobliż i dojeżdżać tam samo jak w Francusbadzie.
 Przekonałem się tedy że przeniesieniem się do Elster niewiele potrafię
 osiągnąć, tembardziej iż wikt tam u kolewów droższy u kapiela mało co
 taniejszy niż w Francusbadzie, areszt zaś dużo mniejszej wygody. Zważywszy
 na koniec że zbawienemu skutek kapci francusbadzkich znamy już dobrze
 z poprzedniego doświadczenia - a jakby nam Elster skrzyżło to jeszcze
 pytań - zdecydowałem się wyszukać bądź-cokolwiek jakiego mieszkanie
 w Francusbadzie. - Po długim szukaniu udało nam się to narodzić.
 (na drugim piętrze)
 Mamy teraz pokój - daleko od źródła i górnie niż poprzedniemu soku a
 dwa razy droższe - ale kiedy ma być wzmocnić, trzeba się i z tem
 kontentować; winniż nam nawet wypożyczyć tego mieszkania i
 twierdzi iż jest atomunkowo tanie od innych. Za z Halie mieszkałam
 w jednym pokoju, drugi resztujący w drugim, Misiu w trzecim,

(318)

69

Wajukochan'sa nasza Mameusko!

Woraz wienorem wrociwszy z Wierzej przechadzi, zastatam
w domu list Najdrozrej Mameuski z dnia 30 Lipca. Wtedy
wieszyli'smy sie serdecznie, bo jui' zaznali'smy byc' troche
wiespokojni, mowiac tak dugo i adnej o Mamui' naszej
wiadomosci. - Wieszyli'smy sie takie ze zamiar Mamusi
wyjechania w tym roku do Karpic, przyjezie do skutku.
Pekoda tylko, ze Mamusia wczesniej ze nie wybrata,
bo w wiekroj' keici' miedze Karpicowych sezonu saison
sie jui' konczy - z wypatkiem kapiel morskich. - Obawa
Mamusi ze gdyz Dr. Stępiński zaoordynował Mamui'
Francenbad, toby Mamusia, umiarkowania ty' znalezo
wzmocnita - nie pot' usadziwione, gdyz od 12 b.m. codziennie
wiecej ośób zjad' ubywa, ktorey jui' kura ze ukoni'zila, -
malo zas jui' nowych gości przyjezdzi. - Obecnie jui'
ty o powrocie nie trudno i codziennie wiecej na domach

1911
wypowiedzi sąsiadów: „Wohnungen zu vermieten“, „Logis“ itp.
W miesie jakoby ważyła się – pomyślenie taniej. Bardzo
dość to było, gdyby Dr. Stejneger Mamię posłał do
Francusbadu – ale ja wątpię aby on to wód ielaziste uważał
za stosowne dla Mami, gdzież Mamię posłał do Teplitz.
Najlepiej by jednak było aby Mamię posłał do kapieł
morskich, i tak i my z Francusbadu pojedziemy całą
Kongres. – W Francusbadzie zabawimy się tylko
do 15^{go} lipca. W najdłuż, a potem przejedziemy się w drogę
do Ostendy. – Po 15^{ym} Wiercia myślimy już być zpowrotem
w Krakowie, znowu razowni Mierostaw Dr. poproszę do Wiednia,
– tam, jeśli stan jego zdrowia na to pozwoli, a jeśli
potrzeba było aby on kto finansował, to zapewne że on
albo z Hali. – Zarówno było dobre abyśmy się tam
zjednali a potem aby Mamię posłał do nas do
Krakowa i już dłużej nas z nami zabawiła – a jeszcze
lepiej by było, gdybyśmy się gdzie w kapiełach zjednali
wprawy mogli. –

dris' pisać ten brośki list, aby Mamię

namy jener boudet przed Jej wyjazdem ze Lwowa i
aby mamusia nasza droga nie myślała że to w Franksenbadzie
jowienkaria wierzajcie pili Jej Dr. Stepiński karie
pukai do Franksenbadu. -

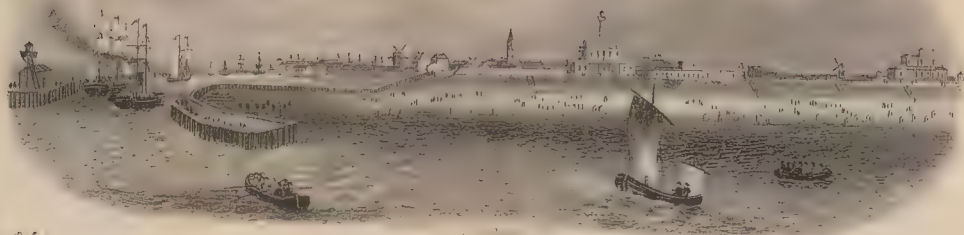
Konius jui aby list carar oddai na poście.
Ciebie my wszyscy to jest cała kolonia nasza rachi
i noli mamusiarki i Jeszkany Ja postobroś nam
najstodniejsi - a raz jener Jej

syn hajmywianiny
Mieisystaw

Franksenbad. dnia 4 Kierpnia 1841.
(Prinz Wales N. 82. Parkstrasse.)

1470

Dnia 17^{go} Września 1871.

Najukochańsza mamo Mamusi!

Na wyjeździe z Francuska do Mamusi
 listem zapytaniem jak mam do Mamusi adresować listy.
 Wydatem ten list poście restante do Badenii i prosidom
 w nim Mamuska aby nam o swem zdrowiu i powrocie
 doniosła pisać do "Bretende en Belgique poste restante":
 pisać nam swój dokładniejszy adres. - Przecież
 to przed trzy tygodnie i ani słowa nie otrzymałam
 pisma od Mamusi. Czas nam już wyjechać do domu.
 Ale ranki idą nam wprawdzie coraz
 więcej kapiel morskich - ale średnio to całymi
 latorem to i kont niemały a czołgi i zimne już
 się zbliża a wogólniejsze - trzeba spiegnąć do domu

Y. alh

aby dzieci w naukach się nie zaniedbywały za Mego, bo tak
należał przedkładać naukę musiałby potem nam ich przy
odpukutować, siedząc po całych dniach i wieczorach nad nauką,
co by i na ich zdrowie nie mogło wpłynąć korzystnie.

Wypędzamy tedy jutro już do Drucheli, a
odpowiedzimy tam przez dzień jeden, pominąwszy się
z w dalszą drogę, najbliższym traktem kolejowym do
Krakowa. Do drucheli może nas tylko gdzie wypilnujemy,
przodopodobnie w drucheli. — Za dni kilka zatem
będziemy już z powrotem w Krakowie. — A nare-
mamusia? kiedy do nas zawita? — Jeśli mamusia
tutaj ten dopiś — to nadzieję nam mamusia droga do
dwa słowa o sobie doniesie do Krakowa. (Wzrostu N. 27.
kt B.). — Nam Benda jak się zdaje dość
podziękować — chociaż trochę jeszcze o tem radzić nie możemy,
skutek naszej próby dopiero dać nam będzie oświe-

/.

Co do mnie, dopiero w zimie kiedy mógłbym sobie już
mię tegoroczna huraję Francuska i Ostendę podzię-
ła zima - to dla mego zdrowia czas fatalny, w którym
zawnie upadam na łożach i zdrowiu. - Pora tegoroczna
wzrost nam tu sprzyjała mieliśmy bowiem ciężko
upadły a morze było zbyt spokojne, kapotał ^(morze) zaś
za najszkudszej i najmniejszej wiatry gdy
fale silnie uderzały ku brzegom! Dopiero od dwóch
tygodni badawny za silniejszy, a kapotał był wzięty
dnia, prawdziwa rozkosz. Chłopcom naszym tak
ci taka kapotał wśród szumiących badawno podobu się
jak trudno z morza wypędzić do brzozy.

Miejsce dz. gdzie się w kapotał także również
podzięły - aby tylko skutek był tenowy. Z Krakowa
wypędzi on na koniec dni do Wiednia aby odwrócić
tamże swiętą rajstaraż cienie, Kasimierz, która już

117/18
Mamusia wiadomo, przebywa tam w kilka miesięcy
w zakładzie ortopedycznym Dra Weil w Währing. - Musio
zapewne czekać będzie w Krakowie na Paulinę, aby z nią
razem do Wiednia pojechać, gdyż za Pauliną musi
zajechać na jego list że teraz do Wiednia pojechać
nie może, w takim razie zapewne jechymy pojechać
z Mariem do Wiednia, boże, nie go bowiem pominąć
samego w dalszą drogę pójść, jest na naszej opiece.
Wielu nam Mamusienka najdroższa dowiedzieć a
szybko do Krakowa w którym Mamiu stoi hotelu
aby Mamiu wprost mógł odszukać!

Wzruszy całego serca i nóżki kładące
na jej Mamusienki z całego serca i całego serca
i powtarzamy: do szybkiego obalenia!

A tak jeszcze całego Mamusine
serce i nóżki kładące się

najmilszy
Mieczydzan

Kraków dnia 28 Wiosnia 1871.
[Podwale na Wesołej ul. 27. lit. B.]

Najukochańsca nasza Mamusiu!

Widzieliśmy z Franzensbadu pisaliśmy do naszej
najdroższej Mamusi do Badenu, prosząc ją aby nam
dala wiedzieć o swoim zdrowiu do Bstendy i aby nam
prysłała dokładniejszą swój adres, gdyż w liście
Mamusiny pisanym do nas w przedmiejscu pisa-
li Kraków, oświadczyliśmy że myśmy wypiechli do
Badenu, mieliśmy bliżej wskazać jak listy nasze
adresować mamy. - Nadaremnie wyszekinaliśmy pro-
cały czas pobytu naszego nad morzem Mamusinego i
ani Stowicka nie posłała Mamusi swoim dzieciom ani
Stowicka! a przecież te dzieci Mamusi całym sercem
kochały i o zdrowiu Mamusinej i jej powodzenie są niepokoję-
Może jednak nieśmiało skazyjemy się przed Mamusią
na naszą Mamusię. Może Mamusia droga napisze

do swoich dzieci a list Jej zaginął na powiecie? listy
pisane do Ostendy często ginęły, a szczególnie listy pisane
do Polaków, (długim czasem wziętym na wisko) polski i niemiecki,
iść dłużej i w końcu na skróty, wydają się niesłychanie
podobne do siebie i często nie tam wyjdą i z domu
i bawiarzy tam polaków oddają list do innego rodzaju
pisany. Może więc i z Mamusińskim listem tak się stało?

Odjeżdżając z Ostendy do Krakowa pisaliśmy
i nowo do Mamusi, prosiąc Ją o dwa słowa odpowiedzi;
o Jej adres dokładny i o wiadomości o Jej zdrowiu.
Prośbom Mamusińskim, dożył aby nam to napisać do
Krakowa. Tymczasem choroba wracała z Ostendy
Niej zabawiłiny w drodze nie było czasu na odpis,
jednak nie zastaliśmy w Krakowie Mamusińskiego listu i
bardzo nam się zrobiło smutno oboję. Wierząc
wreszcie przypuszczenie mi list i powoty - ale nie od Mamusi
/ / Lew

list mój własny pisany do Mamei z Ostendy - a na liście
z odwrotnej strony koperty dopisano to dowu pro o ekspedycję
poztowego w Badenie: „Ein Adressat ist schon abgemacht,
was für ein? unbekannt.“ List ten zatem nieraśną Mamei
już w Badenie i dostano go napowrót do Ostendy, a z tamąd
gdz mi go tam wrócić postać nie mogła, przestano go wedle
zostawionego przesłannia adresu do Krakowa. - Niemniej
Mamurinego adresu pisał tedy list do Wiednia poste-
-restante i nadziei że może choć ten Mamurio, dojść.

Prosimy i błagamy najusilniej i najgorzej naszą
najdroższą, najukochańszą Mamurienkę, choć o dwa dwa,
choć o najkrótszą wiadomość o sobie! Jak Mamei
długo będzie w Badeniu, co Mamuria teraz porabia,
kiedy Mamuria będzie z powrotem w Krakowie?

Całujemy rączki i nośki najdroższej Mamurii
postrzelić najserdeczniej - i raz jeszcze całuję i
ścisnę Mamurienkę, z całej duszy syn najmiłszy

Włodzisław

11/16

Najukochańsza nasza Mamusia!

Od kiedy Mamusińska nasza droga wyjechała z Krakowa, ciągle i ciągle zbieram się i zbieram do pisania aby wiadomości od nas wysyłać Mamusińskiej raziki po tydzień raz i do serca jej przysłać i podziękować Mamusi za darowane nam w Krakowie czas chwile nader krótkie i za Jej dla nas prawdziwie matczyńskie serce, które my i matka sercami naszemi z całej duszy i ze wszystkimi siłami namyślać, a jeśli to możliwe, przez cię Mamusińskiej bytności u nas jeszcze bardziej mi wprzód ukończyć. Tekno i smutno... nie zrobiło po Mamusińskim odejściu i ciągle nam Tekno za namą dobrą, najczystszą, najdroższą, kochaną i kochającą, nas Mamusi!... - Choć otrzymałaś mamusińską kartę korespondencyjną a ja zbierałem się odpowiedzieć Mgim i szerokim listem - potem powrócił Edwarda Paulina i znowu zbierałem się napisać do Mamusi a otur odetnął Jej przywieziony z Wiednia komis - ale

bytności

byłomi Pauliną i Osią przy tej niezwykłej gromniczynie naszym statku
mi na przechodzie, - potem Paulina u nas zachorowała. Takie coś
u nas serce o nią obawiać zaczęli, - Aieci zaś nasz tak uś bawieniem
i Odasiz rozfiglowały że mimo ciężkich napomnień niecierpamy był
w domu leny i kłóś, - potem Paulina wyzdrowiała ale natomiast
Mieczysław który uś zgrypał jej chorobę a niepokazywał tego no
sobie zaczął jąś wiadomagać i widziatem i niepokojem że uś
na powrót jego choroby zaczął. co mnie niecierpianie smartwiło -
i znowu do pitania nie mogłem uś zabrać. Tak jak przewidziewałem
bortal Mieczysław niecierpienie ponownego ataku swojej choroby - a
całkowicie moje i Haline staranie żeby niego okarać uś broniłem,
tak gorąco życioma nadzieją w jednej chwili rozwiata uś w mgłę!
Kroczmie Mamiuś jakie to dla nas cięśże strapienie - ale dopiero
wtedy by Mamiuś zrozumiała całkowicie gdyż Mamiuś go obaczyła
w chwili jego ataku; - Ta uągła o niego troska i obawa omyślenie
nie wydygła kroczmie na nasz naproszenie i humor - a Halina
już znowu mi uś zmięrowała. I znowu nie mogłem w tem
umysłowieniu

usposobieniu w paleniu bytom naówczas zebrać się do naprzeciwia, listy do
Mamusi nanej. Rozumieć się że zdecydowaliśmy zgodnie ze zdaniem
lekarza i Mircyptas obciążyć się swiętym nakładem twojej choroby
niezmie wracać do domu. Ma nadzieję, że chociaż nie tym razem nastąpi
jednym ataku i Mircyptas wróci do tego stanu zdrowia w jakim go
Mamusia widziała a wszelkie jest nadzieja że nie teraz przyjdzie
ataki powtórzyć nie będzie, chyba by znów jaki znalazł się powód.
Mircyptas tak jak cina która do śniegu leci jakoby szukał powodów
nowych ataków nerwowych - które nie są aż do żony i dzieci. My
chcieliśmy go to zatrzymać jak najdłużej, wiedząc o tem że tam
i kłopotliwe interesy i niewygoda w rozrute promieniowania o niskich
sufitach, a wreszcie brak swobody i rozrywkę muszę go przyprowadzić
o chorobę. Spokoja tego jak ma u nas, a który wedle zdania lekarza
najważniejszą przyczyną naszego lekarstwa tam mieć nie może, a
wreszcie zły wzrok, każde drobne nawet rozdrażnienie
nerwowe jest dla niego zabójstwem. Po mimo tego chce się on
na gwałt do domu pragnąć być z żoną i dziećmi a nie chce być

do nas

da nas ciśnie — i widzimy już że niepodobna będzie go tu
Miej zafrygnąć jak do podłogi *Gendina*. *Święty* bóg
potrzebne aby go które z nas odprawiać do domu, to wracając
z kłopotami wstąpiłoby które z nas przywrócić do swego do rąk
Mamunierki — prawdopodobnie przed samymi gdzieś *Świętami*....
Ale wracając do tego sprawowania o tem wzmiankach co nie ty
u nas dnia w oddzielnym mamunierki. — *Przebieg* tem opowiadanie
na tem że *Mieczysław* zachorował — *Przebieg* mu ci polepnego odchodzi
Paulina. Znowu chciałem mieć do matury mojej, ale tyle mi
ci nagromadziło interesów zaległych, które wciąż był wzmianką
historyj załatwić wzmiankę kiedy — i w tych wolnych godzinach
które niepodobna z miłością, zaległych wyjdzie moją, z *złociem*
tępnego rodzaju. Wtem nowy zaczął się *dotyknąć*, obu nas
dotyknęły niewiedzieć skąd dostały ogromnej flakcji podrażnioną
z gorączką, tak że kilka dni nawet *położenie* w łóżku musiał.
Była to nowomodna choroba która *teraz* często *namyśla* o tej
porze roku — tak zwany „*Mumps*“ — *Twarcie* im *popuściły*
jak melony

jak melony smysłem był gładki i miękki, gorzki, był gardło i
 stwardnienie gruszołow pod gardłem. Zmieniła się pogoda a raczej
 niepogoda - i smaczne kwasy i skłoty - a Teraz. chłopy i drzewa
 jak smoki. Teraz nie dobrze obaj, bo i Tadzio który, - był bardzo
 niepróżniaczek, wrócił znów w fazę pilności. Miernie jechał chłopy
 i piła z polecenia Drażkiewicza porter i zielar. - Po chłopach
 przyszedł kolej na mnie. Żab który mi się chwiał od drzewa coraz
 więcej, zapadło wypruśnięcie, zaczął mnie boleć i po całym nocnym
 spaci mi nie dawał. Na domiar dożyłom mu prawie uwarowy
 przy jedzeniu. Chciał się prawie bardziej i bolał okrutnie przez kilka
 dni i nocy dopóki mu nie pośredziałem: czekać wamroni - stanie
 ci się jak zastygłość. wypisz się jakoś sobie poćwił... i karadem
 go sobie wyprowadzić. - Od tej chwili wmyślo już u nas dobrze.
 i wszyscy jesteśmy zdrowi. - Zaraz potem się tedy okrutnie
 jak kociot w kapuście strymawscy Manusin prociowy i
 serdeczny list z dn. 28° listopada. Wtedy mi się dotad
 prawie nie udało do Mameerki w jej wjeździe z Krakowa,

ale to

ale to wszystko co cię smuci ten czas u nas dzień, wszystkie te
bruki, kłopoty i biedy z których spłataw sprawowanie - niech
posłuż do mego usprawiedliwienia i uspokojenia przed
drogą naszą Matulekka. - Z listy Mamaniego i t. d. a
ponieważ więcej odgadujemy (czepając, jak to mówią, między liniami)
że i Mamei nie brak na różnych kłopotach. - We dwa o
Mamanie ten Mamanie rezydent domowy, kiedy wyjechał
powierzenie nad Mamanie pokójem sypialnym i adresem
kucharki. Reszta może o tem pamiętać jak to ^{być} przykro
dla mamy to wszystko stłokanie - i uspokojenie był
najmował lokatorowi naprzeciw matki dzieci. Lokatora
nie było by nie zabrakło we dworze przy tej wesołej i dobrej
pomieszkaniu. Właściciel domu biera teraz 2 do 2 1/2 razy
więcej niż przedtem, przed L. Thomas i t. d. L. T.
Rodzini z matką i t. d. powinni się jeszcze trochę stanąć
najmować w tym domu imieniu - tak przynajmniej czuję
w Anglii. Dom w którym mieszka lokator z dziećmi wynajmują.
- a więc trochę - ogłoszono na drzwiach: "Niema dzieci w domu!"

"No children"

"No children in the house." — A ten Rogalski! Czy ma on rozum
że Mamię wiecznie kłopotuje temi sprawami socjalistycznymi, skoro już są
ukontentowani! Kłótnia jego z proboszczem w Wilnie jest niedorzeczna, i
pewnie on więcej winien w tej sprawie od księdza. Nie dość że on
nie byłby aktor nie potrafiłby się w ogóle z ludźmi — on potrzebuje
i przyporządkowania jakiegoś dramatu lub komedji, a żeby dobrze
trawiał — i potem przekonany że gdyby księdzę gdzie promieniono
to ~~on~~ Rogalski wypalałby sobie kogoś innego do rozporządzenia
i — i miałby enow dramat. — Kłótnia jego z Mamią
doktorem Pauliną, została przez niego osobliwie zatachowana. Przez przestanie
poprawiania jakiegoś mościa, ale osiadałszy ten słomski że zupełnie dobrze
był nie może być przez niego tak nie będzie poprawianym ani woliarowem.
onby "na którejś ma stronie", która zatem powinna być umniejszona. ~~Wtedy~~
Mamię tę konstantnie równoważąc z tym listem, ale w osobnym pudełku
i z osobnym rewersem pocztowym. Wtedy mi się że jest dobrze
wykonalna i powinna być nie powinna w drodze. Prawdopodobnie jej wartość
200. 200. i podobnie że to klejnoty. — Konstantnie Paulina
nie porachowała gdzie osobliwie zatachowała kłótnię. — ~~Jeżeli~~

Mammine

z tych banialuk. Przywiśnie wszystko cokolwiek zamaskowane
 autor pisał: Tam sam o sobie - jest wierszkiem kłamstwem - n.p. że jest
 starym kawalerem, żezowatym, i t.p. Wępień Tam ploteczka jest
 prawdziwa i tylko zdarzeń sobą nie wyimaginowane - moja Mammaś
 przypomni sobie wszelkie szczegóły że tylko to opisał co mi
 Mammaś sama opowiadała. - Publiczności wystawa doń będzie
 to banialuka a Kraszewski w swoim piśmie "Tydzień" kilka razy
 o nich bardzo pochlebnie zamieścił wzmiankę.

Tu w Krakowie nic nowego. Mieliszyn oskaradze
 powieśnię a od dwóch dni mamy mroź. Jest to miesiąc zapędzony
 w Krakowie jak co roku tak i teraz widowiskami i wypadkami
 publicznymi. Halusia bardzo polnie uszczesa na wykłady w F. z.
 "Museum Techniczno-przemysłowe" urządzone dla kobiet. - Teatr
 Teatr teraz bardzo się polepszył pod nową dyrekcją i zawsze się
 przepełnia. Dzieci także były kiedyś przewożone na "Krakowianki"
 i "Góralach" i ogromnie się ubawiły a Tadzio prawie gorączki
 dostał i wielki miewał. - Dla dorosłych pokazują i tu teraz
 w Krakowie

11/1
wstrząsnie za 1. 20. panu Katarzyna Hohman - mężczyzna i kobieta
w jednej osobie, co wskazywało na to, że jest to jakimś dziwnym stworzeniem
i ciekawość do widzenia niosła, przyczyniła się do lewoty. - Requirując
pokazuje się tak aby go rzucił w ogłodać można a winno to
wtedyż ~~Przymiotnik~~ złożyć że kobiecie któreby go chciały oglądać
pokazuje się w podobnym pokroju aby ich obecność nie przeszkadzała.
Żemwała. - Ale ja mam ci płote, tutajże płotek, a to list mi
skądś wyprada. - Takie są Mama i tuż teraz po Dadeńskich
kapitelach? Kuracja, zwykle dopiero wskazała mi, więc skutkuje, czy
oraz że Mama teraz zdrowa niż miesiąc temu o tej porze?
Nam zdaje się wiele, wskazywał Francuski i Ostenda. Ja przede
tym czasie niedomagabim ~~narazem~~ na zółdki, miewałam czasem
gwałtowne bólesci w karku - a teraz pod tym względem czuję się
tak zdrowym jak dawniej nim niebyłam. - A daję wskazówki
Mamusine rąki i noży po wyprawie najpiękniejszej, i
Helen i Hali i Jania i Tadzia i Renne raz i jeszcze.
A kochaj mamusiń do swego brata i wnuki i swego

Wrocław dn. 4^{go} Grudnia 1871.

najmłodszego syna
Mieczysława

48

Laskawa, Kochana. Mamó Dobrodziejko!

Testno nam, bardzo testno za Mamusią, i
lepiej bytoby gdybyśmy wszyscy w jednym mieszkaniu mogli
mieszkać, bo tym sposobem, codziennie można by się choć
na chwilę widzieć - a tak, Mamci tam smutno samemu,
a my tu testnimy i często niepokojimy się, gdy
od Mamci naszej kochanej - przez czas dłuższy
niemamy wiadomości. - Miecz uszytko już o nas
Mamciece napisać, tak mu się przynajmniej zdaje,
bo ja prawie jeszcze coś znalazłem do doniesienia. -
I tak - powiem Mamci, że Tadzio dotąd regularnie
niepoprost, sprężyny nie przekreślił - nakreśla go
regularnie - Jas rozumie się, że dobrze, że swo-
im się obchodzi - to też obydwa idą doskonale i
wielka z nich zawsze duma i radość. - Teatr
ulubioną jest zabawą i występuje na widowiska
co Niedziele. -

Była tu u nas p. Henryka Capelli - Diada,
 syna Henryka córka. - Bardzo miła i sympa-
 tyczna kobieta - nie nie rwłosiata - po polsku dos-
 konale mówi i rodzinna siemina i rodzina, żywo
 ją obchodzi. Wypytywała się bardzo o Mamę Kochanę
 i karata się przypomnieć Jej pamięci. Rodowia,
 Ta biedaczka tej wiosny, i tak była po śmierci męża
 (którego bardzo kochała i była z nim szczęśliwa)
 smutna i chora, że jej lekarze, na parę miesięcy
 z Włoch wyjechać karali, by prędzej zapomnieć mogła.
 Przez dwa miesiące bawiła u krewnych swjej matki
 Międzyńskich, Potulskich - w kongresówce i Warszawie
 a wracając do Krakowa wstąpiła. - Na przyszły
 rok mówiła, może będzie we Lwowie a wtedy stworzy
 Mamie będzie. Brat jej żeni się z Amerykanką
 - jedną siostra wyszła za Włocha umarła, a on z teści-
 ą, za żoną, także umarł - matka i druga siostra pama-
 sa przy niej. - Henrysia jedna ma córkę. - Mówiemy czy
 Mamcia wie, że Włoch. Diada pojechali z dziećmi na rymę
 do Wiednia, do nas wstąpić nie raczyli - to i my też nie
 raczyliśmy być we Lwowie. - że Mamci meble pasowe,
 to i lepiej - bo pasowy kolor jest najwalszy - amarantowy, kas-
 petnie. - Dwie córki Kochanej Babci są tu - Mamci ich to

jako cenny, otrzymując je przez tydzień od siebie i proste by nas Mamcia
 odwiedziła Kochanę, - kochała, odwiedzić jej Kochanę i z wspaniałym rozkoszaniem

Majukochanowa nana Mamarko !

Madziwka Sweta. Pragnęłabym wnieść
wzrost medama' się opatkiem z nase, najdroższe
Mamecka i złożyć Jej nase najczesze, nase
najcenniejsze życzenia. Gdy to ci jednak
stał się może w tym roku, a więc przesłanę
mamie dwie listowne opłatki, proszę aby
się nim z nami, dwiema wmyśli' medamata.
My, twoi siostry ci kochamy, zaskonimy wszelkie
smutki, troski i zmartwienia a pragnę być
jak najszczęśliwszą.

Micio odjechał już do domu. Wyprawił
z nim dla bezpieczeństwa w razie choroby, naszego
kuchara Józefa, który z nami odjeżdża podróż do
kapiel

11/10
kajut i na którego starannio i troskliwie o
Mieru mogliśmy zupełnie polegać. . Oż Mier
miał jechać do Kordomyi, wierzynując się
wzdłuż podrozie. Tymczasem w Mołotowsku
marzyła się puszka i pułg stał kilka godzin
w polu, a póż to spócił się znacznie i
we Lwowie nie zastał już pociągu Czerwieńskiego.
Choć niechęć miała Mieru zatem zatrzymać
się we Lwowie. Rzekę jednak oddanych "krakowie
na kolej" aż do Kordomyi, we Lwowie wydał mu
niechiano i nieważęć się nawet przebrać aby jechał
do Mamy, miał bowiem na sobie po kamizelce, grube
wierzchnie kaptę zimową, w której dobrze jechać w
wagonie ale w której niepodobna było wypieścić wopelaniem
pociągami. Musiałby zatem do Mamy jechać chyba

w kamiolecie. . . Zajeżdżał rezydentów do domu, aby tam
tylko był zdrowi!

Właśnie trójmiesięczny list z fotografiami
i skrzynką z piętami mamusi. Nie mamusia nie rażyła
nam odpowiedź. A my nie o długim liście mamusi
prosimy, bo wiemy że mamusia i zająć ma dużo i
tutego pisać nie lubi, - ale prosimy mamusię żeby
dla o trochę kłosa na koniec korespondencyjnej. Bł.
n. p. tyle tylko: "Żdowa jestem. Kocham Was." To
nam najpożądane wiadomości.

Żalujemy sobie mamusię za to, że nie odpisuje
a potem raz jeszcze

Jej najmiłszy syn

Mieczysław

Kraków 23/XII. 1891.

Laska i Kochance Mam Dobrodyjko!

Żal nam, żal bardzo, że Mamusienka
z nami do świat nieostata, takby nam było
dobrze i weselo razem - a tak. Mam ia tam sama
teskni, a my tutaj. - Wziyj Matki takie niebedie
tutaj, bo ona podras świat z domu wyjeżdżać ni
moie. - Kiedy niemoge osobiscie Mamie Kochanej
niseiskać, to czynię to choi listownie. za siebie
i dzieci - całym sercem, całą duszą i Mameczką ca,
tęż i seiskając a świat jak najweselszych żyję.
U nas tu taka drożyna niestetykuna w tym
roku - że o jót mniejszą niż zwykłe wigilia
sprawie - weseie ja nowego znajdować, i
te dwanaście potraw - drinaactwem. - Dużo
mam roboty z urządzeniem szofki i drzewka
Na dzieci - zęgam już wiec drogi Mamusien
ke - wee jej raz jeszcze całując. - Całym
sercem kochając ją wółka

Halisa, Kierawa

Arkoń dnia 15 Lutego 1872.

Najukochańsza nana Mamusi!

Po tygodniowej chorobie wyłazły z łóżka chorym
za piero aby Mamusi nana dożył uspokoić co do naszego
zdrowia i powodzenia, to z Mamusinej „kartki rosmowej”
jak Mamma kartę korespondencyjną nasywa, widzę że
Mamciśka kochana o nasze zdrowie niepokoją a nawet
domyślać się muszę że Mamma naszego listu gdzieś
około połowy Styrcia pisanego nie otrzymała. Stoi
teraz niby jui wreszcie zdrowi jesteśmy, mynasimie,
ładnie z nas nie leży, choć jakoś od początku tego
roku wszystko ciworo niebardzo tego nie trzymamy. Ma
my zdrowie ciwne - a serce ciwne taka ciwenna jak
tegoroczna - ciwne fatalny wpływ wywarła, tak na
fizyczne jak na moralne uspokojenie. To ciwne dzieje się
i w tym roku. O tyle mi podoba w roku brzożym leżę

a to nie wiadomo, że dzieci Francuskiego i Ostendzie. Niemiec
wiele innych boleści i kłopotów które mnie przeszedł zimą
co kilka dni napadły. Spatyczne i kwasne moje uwolnienie
zimmie Halusia przetrwa rozpeda jak mój i często tej się to
widać, ale nie zawsze. Halusia faktycznie jakas tam mierzona,
ja i praca tu i tam. miedomagatem a dzieci - szczególnie
Tadeo uważałem za wyjątkowo. Tak zmierzniał to się mój
przygotowywać do egzaminu półrocznego który miał wykonać
tego ucznia - a strach pomyśleć ile Teraz tej nauki od
takiego malca wymaga. Oni doktorzy już, Fran rybi i
zdecyduje się na to dobre podziw - tak jak przeto roku.
Właśnie naszego niepokoju zaplanowały Teraz w okolicach
Krakowa (szczególnie w Warszawie) rozmaite epidemiczne
choroby dziecięce, szczególnie ospa. Wszyscy dzieci
w Krakowie które wprowadziły naturalnej ospy a już
zanim się nie przed niedługo laty była szczególnie, zalecił

tutejsi doktorowie

aby dzieci a nawet starcy były powołanie zasłonię. Oboj
i nare obdany recepcione poraz drugi i jeden. Wskoro
drug wstąpił do domu który wzmocnił wpy. Jeśli zaś
komu poraz który recepcione osłonił zaraz się nie przyjmie, to
mu już daje pokój, widąc bowiem że oddawno do wpy
nie ma i epidemii nie ulegnie. Tasiowi się wzmocnił ale
Tadzio chudzi i spruchnięty rezygnacji. — Wtedy Tasiowi, imię, którego
mamia widziała u nas, już u nas nie było, - miało on
wypaść z domu za dłużej i kilka razy uszył to już był
dawniej bez żadnej myślny albo dla takiego powodu n.p. że
nie może się zgodzić z imieniem drugimi i t.p. Za każdym razem
obcydaliśmy go sprawnie na powrocie i karaliśmy mu się lepiej
tymszem namyślić i zawsze potem przeprosił za swoje.
Rzekł nam za dłużej i został. Na koniec, gdy się to już
za często powtarzało zaczęliśmy szukać innego lokaja a on
osiadał i z od Nowego Roku imię ma dłużej. Pokazano się
potem że dłużej nie miał, ale było już zapóźno, Gościnny imięgo
myśli, żądał tedy nadaremnie. Na usilną prośbę, i nam
poradził nam zostać u nas, imię miejsce, do którego

perzji

11/77

na wieniec. Choć w ciągu tego czasu odwiedziłem i em mu raz kilka
odwień na pocztę, który listy pisała w interesie literackim i pielen;
list do mamci. Ale te ostatni listy nie mam dotąd ani odpowiedź
odpowiedzi - a z Mamusinej "kartki rozmownej" domyślam się że mamci
tego listu nieotrzymała. Muszę więc przypuszczać że listom moim
skrzęcił kark. Może go niefortunnie posadziłam - ale tak mi się wydaje.
Wtedy zaś Mamcia listu od nas nieotrzymała - to powtórnie to com
mamci pisała. O to całkiem mamusińskie ranki i nośki i świąt
nadstawane nam na Nowy Rok upominki. I mój Schlunmowola chce
ona właściwie do podróży ma służbę - ja nie wiem nieostawiam i
jak dzieckiem będąc nie mogłem zasnąć bez mego "kocaka" - tak teraz
bez niej już nie mogę. - Album grający już może tyż
raz nakreśliłam i zaliczyła jego pióro a. i nas i dzieci i naszych
gości - prowadzą Mamcia nam czołowe niepodręczniki, tym, a nie tylko
Święta i gustowne szpiniki do wódno dla Halii, były niekiedy
wypędzonymi garniturami jakich posiadają, i bardzo jej miło z tego
powodu uciekała. A dzieci zjadają cukierki mówiąc o swojej
kuchanej Dabieuni ... a zaparkie zraniją bardzo i ciekawie myśleć i
ciekawie Dabieuni ranki. A i Mamusiń synek palac papierosa
i burztynowej cygariniki: służy jak i o regar świąt i edaje mi
że że słynny jak Mamcia chce po swoim pokoju we świąt.

Wtedy już pisała, czy list dziś wyprawić - a w końcu swego
mamci napiszę. Tymczasem ciekawie zaliczę i dziećmi słowami i słowami
ranki naszej najdroższej mamci: posypowka najdroższej!

jak mamusiń synek palac papierosa

Najukochańszo nara Mamusiu!

Świećta spediłiśmy w naszym kółku naszym, tak
 jakeśmy to Mamusię w naszym przedświatacznym liście
 pisali, zapraszają Pa do nas. Nie przyjechała Mamusia
 do swoich dzieciaków, nie. Zjedliśmy z Mamusięską
 narę w myśli jako święcone ale wolelibyśmy byli
 zjeść z Ną rzeczywicie święcone przy jednym stole, -
 i jakoś niewiem czemu - może dla tej przedniej pogody
 od dwóch tygodni i tego prawdziwie lipowego ciepła, jakoś
 spudrowaliśmy się Mamusinego przyjazdu do Łoboty
 do wieczora przed świętami. a nawet jeszcze w pierwszy
 dzień Świąt. Zauważaliśmy się z narę oświecaniem i
 smutno nam się zrobiło spuściliśmy nosy na kwiaty.
 Nie wesoło były to święta dla nas. a tam bardey
 nie wesoło, że przed samemi Świątami donedy nas wcale

191
wspomniłne wiadomości o Miciuś dr. i z Kolomyi. Tłum.
biedaczysko był chory - prowadził to straszliwe ataki
których w naszym domu i pod naszą opieką prawie
przez cały rok uśmiał. > Na te choroby, jak twierdzi
wtedy lekarze, niema właściwego lekarstwa, któreby je
raz na zawsze usunęło. Tępi i taki także w młodym bardzo
wielu się czasem pojawia, wtedy częstokroć z uszczę-
plenięciem samej ustany, jeśli chory spokojny i regularnie
prowadzi życie. Ale tego ta choroba w późniejszym doświadc-
zeniu nawiedza, tego zwykło już uśmieszyć, a czasem
starannym lekarzy powinno być wtedy to tylko, aby je te
ataki jak najnawiej pojawiały. Przy odpowiednim zachowaniu
się, udaje się czasem doprowadzić do tego że tylko raz
na rok albo raz na kilka lat atak się powtórzy. Przy
niewłaściwym zaś życiu może się choroba tak pogorszyć

że nieupływie dnia bez ataku a nawet bez kilku ataków.
 Różni, wreszcie przyjdzie i do tego że ataki powstają i
 niekiedy w godzinę, tak iż chore i kusić prawie ciągle i tak
 bezprzemyślny. Berkwinié i stan taki prowadzi do zupełnego
 przykrycia umysłu - i długo trwa nie może - iły żywotne
 przedwzrostu. - Oż cięw staraniem należy ożwycić
 Mieria aby jego ataki jaknajbardziej się powstrzymały - a że przy
 wielkiej trudności to się da osiągnąć, dowiodła Halina w ciągu
 tego roku który spędził u nas - bo pmercały ten nas mieniał on
 ani jednego ataku, aż dopiero gdy jego żona przyjechała do
 Krakowa i nagle się rozchorowała dostał ataku skutkiem
 moralnego wstrząśnienia. - Jednakże między i tak powołane i
 kiedy takim chorobom w Mierzej prawie zawsze, ataki owe
 powstają, wiemy na to skuteczniejszego lekarstwa jak zmiana
 miejsca pobytu lub przynajmniej Mierzej przejazdów. Oż

1. gdy

17
Misiowi teraz ataki się ponawiać zaczęły, natężył
wzrost i wypieki z Koldmży - a my, choć to dla nas nie jest
bez ciężaru - chcieliśmy my ^{go} przyprowadzić do naszego domu i za-
cały starym troskliwie, byle tylko ulżyć cierpieniom
mięserczliwego brata. Rzecz była nawet tak udzona, że gdyby
ci cent wkołówek tylko gorzej, to wróciłby na krótko, czas do
Krakowa. Tymczasem nie robiono tak - i od lekkich ataków
przebieg do silniejszych - a pani Paulina upierała się myśleniem
iaby ci w domu leżał, bo gdyby kiedyś tylko go bez trudu
do wypadku namówiła. - Bóg ci tedy aby choroba Miciu tego
nie wzięła obrotu - i martwi to nas oboje. - My ciworo
dostę teraz wdowi. Lina smętna tym i ja zdrony i
silniejszy. Mammy tu po 21. stopni ciepła - nasz wieszak
i Kwestia! Wczoraj mieliśmy ogromne burze z nawałnicą,
gromoty, pioruny i błyskawice. - Trzęsło, niewiele tu nowego.
Ja wystraszona obrazów wielkich i słownych rzeczy. - Słowem zabrakł nam
najlepszego aktora tutejszego teatru, Ładomskiego, który podobno teraz, tam
wieszakach śpiewał tryumfy. - W tych dniach ma być wielki bal w Pałacu
Pustowskich - nowożeńców - ona jest córka hr. Piotra Moszyńskiego. Ojciec
pani Pustowskiej, u którego domu ten bal się odbędzie, nie będzie, na balu, bo
on nie do swojej siostry wrócił w lat kilkunastu jest w zakładowie obłąkany
w Pruszech. - Konie już dzisiaj nie mam. Wzrost
ciworo ciwory, natężył; Mamusia po sto razy i jeszcze po sto
razy najja najserdeczniej i najgorzej a na samym końcu jeszcze raz
syn najprzyjemniejszy
Mieczysław

Kolomyja d. 18 maja 1872.

Najdroższa Mamusiu!

Piszę tylko kilka słów - aby mamusię
 upokoić co do stanu zdrowia młocysława
 Dzięd. - Jenerał go wprawdzie nie widziałem,
 ale widziałem się z Dr. Karpińskim
 który mówił o Korniowa z konzylium.
 Młocysław nam się już znacznie lepiej.
 Eustachajewi także ostatnio już
 lepiej całkiem ustąpiło. Stan był
 bardzo a bardzo groźny. Teraz minęło
 już chwile niebezpieczeństwa a trwa

tylko ręką dawać się do ręki i rękę
płynąć.

Widziałem to ręką tyłko dawać
dawać dawać — i ręką i ręką

Widziałem ręką i ręką
mamusia. Ja widzieliśmy. Raz
jeszcze widzieliśmy i ręką mamusia
kochać po to ręką!

Lyn najpiękniejszą
Mia

111

86

W. 1864

in

Raz.

erke

ry

11/15

Prinica Majerowicz
Pawlikowicz

Now

Prinica Majerowicz dom

ul. 3. (1641. stawa) 1

„Kajinōkaiŋra naka Mamusiŋ.”

Niech i Mamusia ścigać mnie i pantałony
złoty. Żadna miusia nie może być do Nij
pasa. Karada mamusia a nie pisa, chci
wsemam mamusia naraż co dowie. Tego
żołny to wszystko swor zdow i i nara
mamusia i dabcinisz serdecznie wszystko sworo
kochamy. - Halusia po tych wszystkich trudach
i niewygodach wróciła do domu przedziś
dnie wódek, a teraz ciw' jenera miedna i do
si' jenera nie catkiem mogła pomać z każdym
dnem kropic' się całować i coraz lepiej wygląda.
Dziś mamusia, Dziś moja Halusia śliczna. W wielki
sukcesie - z wółem i mirtowym wieniem na głowie

To moje dziecko, jakże bardzo podobne Mamieciu i
 Kochajque i Dobro i uczynne. Wzrastaj, jakże Mamieciu
 Drogie i moje dziecko na prawej ręce, i z wielką
 i... I ten Mamieciu Drogie
 i Drogie, żeby o jakiej nowinie - a to mnie już
 rzecz stara - to już tyle lat trwa moje życie -
 a mój najstarszy już mi dorósł po brodzie - prawdziwie
 już już dorósł mi po brodzie. Doskonale chłopiec teraz
 wygląda, zdrow i rumiany jak krew mlekiem - a
 myśłem rozrósł się w ramionach i na barczystego.
 zakocha już chłopca. - Tędy teraz zaczynał rozmawiać
 jak na dźwiękach - a więc trochę pomierzniał, że się
 takie wiele chłopiec trzyma. Wielki myśłem figlarski

menne kunnatkin juttavaksi. — Se viidenä koe-
työn aikalainen — jaden nautti meiköyry. — Se
vieraile. — Eteen deksen koolleista. Eteen i
vieraile. — Eteen deksen koolleista. Eteen i

[illegible]

check. However, in the case of the
 same, the same is the case. The
 same is the case. The same is the case.

rodzic' tego lata? Wzruszy miła, że kuracja Baderńska aby była skuteczną należy powtórzyć rok po roku dwa lub trzy razy.

Prostocena kuraja widowni jak najlepszy rozwarła skutek,
nakładły mu skutek ten w formie, po wrocie, był kapiel
w rękę bieżącą. Także i w tym i w rękę i w rękę i w rękę

Wszystko! Wszak zdrowie to skarbiec nieoceniony - a kapciek
prezendorowa widziała Mamiś pomagały, kiedy Mamiś tej
siny palce tak nie brzękły jak wprzódy. Młock Mamiś
zostawiła nas i popędziła znowu do Badenów - a przynajmniej
do Głębienia - do Kressowic - lub Sworowic lub innego kapciak
siaraczek! Młock Mamiś w każdym razie przyjeżdża do Krakowa
i poradzi ci wprzódy dra Skępskiego którego prezendorowa
radła skazać cię Tak praktycznie! -

Manusyngym interesie lasowym niezapominam i
w Tylu Świątkach, Saktach Mami i am wyjaśnienie. A zabraniam
się, żeby i w tym, co się; teraz tylko tylko Mami domowa i
mam wszelkie nadzieje, że da się ten interes od razu wcielić
namy i korzyści zadowolę - może z Bankiem Budownictwem
wowskim okładowym Mamiem karata mi się dowiedzieć.

Перешла в свою садищу на второй раз, ранее
 найденей, найденней маму и Давидиус и изогнувшись
 а найденней а же маму, встану раз, (она)
 (она) сын найденней

Містечко

Mietz & Co

(318)

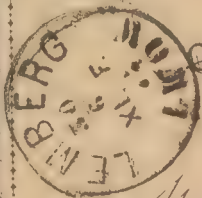
1175.

Kraków { ~~am~~ } 28° Czerwca 1872. 89
dnia

Najdroższa nana Mamusi! - Dziś w nocy
otrzymałam telegram z Korniowa. Mierzyłam
już znowu w stanie bardzo niebezpiecznym. Dziś
wieczornym pociągim jedziemy oboje do Korniowa
- chociaż podobno już tak źle, że może go już
nie zastaniemy. - We Lwowie oczywiście nie będziemy
się zatrzymywać - a i może z powrotem na kilka
godzin. - Proszę aby mamusia wiedziała gdzie się
obracamy - i rękę Mamusi po stokroć całując
Szymon najmiły nasz

z Korniowa domose mamusi.

z miłością

Correspondenz-Karte.

Karta korespondencka

Adresse
Adres

Wielmożna Pani z hr. Krzyszkowskich
Henryka Pawlikowska

in
w

Lwów

ulica Majerowska N. 3. 621. 2
w domu własnym

Najukochańsza nana Manusiu!

Wypisując z Krakowa napisaliśmy do
 Manusi kartę korekpondencyjną, donosząc że
 Mieczysław znów bardzo zachorował i że
 znajduje się w wielce niebezpiecznym stanie, który
 żadnej już pomocy nie zostawia nadziei, i że zatem
 jedziemy obok do Kormiowa. Kartę tę
 napisaną na imiędruku w Krakowie, zapomnieliśmy
 wrzucić do skrytki w Krakowie i wrzucić w nią
 dopiero na drodze - w Tarnowie. Kapuśta się
 kłamała, słane go już jej nie dowiozłem do
 Łwowa. O to właśnie, że się okazałem byłem
 niezapomniał jej wrzucić do skrytki, ponieważ

1891
w przejeździe przez Lwów. — Krzyżakom Mania
Donceń Moruina jako zastawiony Mierystawa.
Otoż Donceń z Mierystawa zastawiony
w tardo z Lwów z Fami — wypunkt bardej
ponieważ nie wpłynęły i niechęć jest
ostawiony, — niekiedy nie jest nawet wstanie
obrócić się w łóżku na drugi bok. — Młodo
od tygodnia nie prawie nie jadł, cokolwiek
bowiem zjadł lub wypił, zaraz się napowrót
wstawał. — Przywrócić mu z Krakowa
lekarza, który tam iście był z zagraniem
i wielkiej ugrody reputacji. Otoż lekarz ten,
wbrew zdaniom wszystkich Doktorów tutajnych

i krakowski, utrzymując się już prawie nadzieją
 uratowania chorego i że Międzydów całkiem
 prawie mógłby wyzdrowieć. — W samej rzeczy
 lekarstwo zadane przez niego, ten już skutek
 wywarło, że chory wypisł parę filiżanek bulionu
 i choć nieustannie prawie ma nudności, jednak
 nie wrócił pożywienia. Już ten rezultat wiele
 znaczy, bo można się było obawiać przy tem
 ciągłym odrzucaniu wszelkiego pokarmu z żołądka
 że Międzydów z głodu umrze. — Jest więc prawie
 nadzieja uratowania powyższego brata naszego!

My tu zabawimy zapewne do Poniedziałku
 — a potem wspaniałym pościągim wyruszymy do
 Krakowa. — Gdyby nam się udało wypchać

wreszcie, w takim razie wstąpimy. Szabłka
 godzin lub na dzień jeden do swata, bez
 potrzeby dopiero w poniedziałek wyszłali
 to raty myśli i niechcimy mogli tym
 razem. - W Krakowie panuje opas i cholera
 i zalecy nam na tem aby drzei nane
 jak najpiętniej wypowie i tamto - a drzei
 już po eksaminach i powieszenie w górach
 w Rakoniam już najte i trzeba pokonywać
 czasu watacji aby chłopy iużierem
 odetchnę powietrzem, nasiedziawy iuż mer
 cały rok nad naukę. - Rąbki i nóżki
 najdrożej mamusi caduie postokroci
 najserdeczniej i no synowku jako Jej
 syn najpiętniej zauru
 Wierzytu

Kraków dn. 14° lipca 1918.

32

Najukochańca nasza Mamusiń!

Dzień jutrzejszy urozrytym dniem dla nas
czworga, cennym spędzić go niemożemy z naszą
ukochałą, z naszą najdroższą Solenizantką, z naszą
Mamusią, z naszą Babcią! - Wiadome
Mamci powody, dla których wypadła nam z dziećmi
jakajśpierniej wyjechać z Krakowa. Jutro tedy
wypędzamy do Rakopanego - a dziś już wypakowujemy
tam furę z naszymi rzeczami. Przed samym tedy
wyjściem wypędzamy stąd do Mamusi naszej nasze
najczulsze, najserdeczniejsze życzenia i wspaniałe
zyczenia. Niech Ci Mamciu i Babcia nasza długie
czasy i najczulsze zdrowie przez długie i pro-

jaknajdłuższe lata! Niech Ci się Mamiu droga i
Dabciu droga nana we wszystkim a wszystkim
jaknajlepiej wiedzie i powodzi! Niech Ci się szerepi
we wszystkich Twoich projektach i zamysłach! Niech
wszystko ~~zakończy~~ zamierzaną pomyślny koniec obrót!
A na koniec niech Ci się Mameczko nana raduje Twoje
serce kochające powieki z wnuków i prawnuków Twoich!
To Mamiu i Dabciu nana ukołysana są nane
zyczenia które składamy w dniu Tonienin wstąpi
u Twoich stop. Tego życzy Ci Mameczko droga
Mieciu Twój, Twoja Halunia, Twój Jas i Twój
Tadzio. — A teraz Mamusi i Dabciusi
kochana nasz Paskiewicz sercem przyjaźni dobie
upominki które Ci przekaże ośmiela się

Dzieci i wnuczka Twój: portfelik z przegródkami
 do łatwego utrzymywania systematycznego porządku
 w codziennej korespondencji... od Heleny, strzałkę... od
 Miciusia, sachet do bielizny... od Jasia, a chińska
 prawdziwa perfuma - od Tadeusza. —

A teraz Mamusia i Babciu najdroższą
 rączki Twój całujemy po stokroć najserdeczniej
 i prosimy wspaniałego uworo: kochaj nas Musiu
 i Babciu naszą!

Syn najprzyjaźniejszy
 Mieczysław

Kochana i Tashawa, Mamó Dobrobiejko!

Bołato mnie serce - gdy przejeżdżając przez
 Lwów nie mogłam wstąpić do Kochanej Mamusi
 naszej - ale naprawdę nie mogłam w żaden sposób.
 W Korniowie na usilne prośby doktora, który uważa
 że koniecznie potrzebna jestem choremu - musiałam
 tam jeszcze w Korniowie dwa dni stać;
 od Mięsa rabać - w Piątek rano Józefo wioził
 tam do domu - nie zatrzymując się nigdzie - nawet
 w Medyce - choć Matka moja niebardzo zdrowa.
 Przez dwa dni rajeta byłam zadowolona,
 wszystko co przez miesiąc potrzebne dla nas
 do ubrania, spania, jedzenia - świecenia - bo w
 Łokach - gdzie mieszka - bardzo - i ja i matka
 i podzięk - nie niedostanie - i niewygodny
 poscieli. spałoby się tylko na stumie - dziś rano
 wystaliśmy, fuje i sporywany, na lawach - ale
 w Korniowie - w kilka wiek stawać
 i mieszkać - i w sercu płynąć. i w sercu
 wiozła - szczęścia - wesołości i z nas wyszły tylko dwie
 i - i proszę - i w Korniowie - i w Korniowie - i w Korniowie
 dziś Bóg do widzenia w Korniowie - Bóg i Matka i ja i ja i ja

Włocławek dn. 15^{go} Sierpnia 1872

94

Najdroższa moja Mamusiu!

Przez cały czas naszego pobytu w górach zbierałam się z pisanem listu do najdroższej Mamusi - zbierałam się i zbierałam - i oto dopiero teraz pisać gdy jesteśmy już na wyjeździe. - Ciemu nie napisałam pierwszej? czemu przypominając mi odpuściłam Mamie rychłej na Jej list? - Oto tak się stało. Najmłodszą z nas przybyło, minęło dni kilka zanim w najcięższej chacie góralskiej - czyste i porządne aż miło - urządziliśmy się jakoś tu. Potem mieliśmy kłopot z Tadeuszem który nam się rozchorował. Potem chcieliśmy skorzystać z pogody, spędziliśmy całe dnie na wyprawach w góry i wracaliśmy dopiero wieczorem do domu, pokonaliśmy przedziwnym powietrzem ale zmęczeni przechadzając się do domu - i wróciliśmy

14/5
kochał się i spać co przed - aby narażać, ranić
wstać i nową odżywić wysierka. Tak nam mijal dzień-
jodnie. - Dość dotar nas wiadoma już Mami,
boleśna, choć tak długo już studiowana wiadomości
o naszym bracie. Mamma doza wie, jakemu go
obcy kochał - to nas ciężko bardzo ciężko dotknął
ten cios. Dość Mierystaw wart był kochania!
a nie tylko tak bliskie pokrewieństwo - ale długoletnia
to od lat dziecięcych przyjaźń która mnie z nim
łączyła - wrył się razem z nim przebyte wesołe i
smutne chwile - wrył się tak ciemne koleje życia
stały mi na myśli - i dotąd w myśli mej się
smieją. Nie ma prawie wspomnienia dla mnie, które
mi i jego nie przywróciło na pamięć. Wiedziałam,
ja wprawdzie już od dawna - i mówię Mami - że
nie ma już dla niego nadziei wyzdrowienia - ale gdy

nas dorędził telegram Wandy (która tam była :) a bolesne
wiadomości że już wogółem skończone - to mi ^{nie} dawało i
mi ktoś kawał serca oderwał... Wiele więc ~~przeżyłem~~
nie dawało iem nicemogę cię zdołać na pisanie listu
do Mamei - łatwiej mi było napisać kilka listów
czekających, czekających, obowiązków - niż napisać do
kogoś do kogo nie pisać smutnie myśli i goryczy ale
pisać to co serce dyktuje. Kiedy serce boli - to ciekaw
mić rad je bawić, nie rad je dotykać, chiałby o-niem
zapomnieć, chiałby aby spało... I ja i Halina - ciężko
przeżyliśmy tę stratę - a nawet odpisy nam z Wąjkiem
swym również się spłakały. - Otrzymałony telegram chwiliście
tam pokaż - ale obliczamy się z czasem okazało się to
niepodobieństwem aby przyjechać jeszcze na smutny obrządek
- a zresztą i dzieci nie było komu przez ten czas poświęcić
wspierki. — P. był w górach, nieporównane tajemne

powietrze, ciągły ruch i wienie i kapiele nieurue
bardzo podtrzymały zdrowie naszych chłopów i nanemiu.
Juzto chłopcy. rady sobie dać nie mogli z tem
upodobaniem w ciągłych ekstazach. chcieli nawet
najbardziej męczących - a jaś taki zapalony do turcui
po górach i taki wytrwały że miedylko Kalina ale
ja nawet całodni ... potem mu kartarogę. Byliśmy
razem w Morzkiego Oka, w Dzięciawów, w Janemionach
Stawów, w grocie Magurskiej, na Kopie Królowej, w Kociłiskach
na Strazyskach i t. d. i t. d. Wszakże takowe wypieki
robiliśmy razem wrypy we cwozo, a trudniejsze tylko ja
z Jasiem; byłem tak z nim na jednym z wrypów szczytów
na t. 2. Czerwonych Wierchach. 6768. stop wyoków - i całodni
mogłem za nim ~~z~~ nadzige. - Tądzie także na swój wózek
bardzo wielki ruch i silny - a te trudy i powietrze także
wybornie im obom posłużyło. Rumiani teraz obaj i opaleni
od słońca jak rydze - a jędra ... jak smoki. My obaj także
dobry mamy apetyt i mówię wrypy że dobre wyglądamy.
Ale radzym usłyneć te podkwały z ust mamusińskich
i mam nadzieję że nie to ... wkrótce stanie - a
tymerasem całujemy wrypko cwozo najciężniej rapaki
nanej najdrożej Mamecki a potem raz jeszcze

Jest najmłodszym synem
Mietry...

Kraków dn. 4 Wraśnia 1872.

96

Najukochańsza matka Mamusičko!

Pisz do Mamusi drożej i kochańej najmōd
aby Ja przeprosił, że niebaczem wyrażeniem
sprawidłem Jej n. woli przykroś. Moja droga
Mamusičko! przebac mi, bo to nie ze złego
serce ani z braku widzieli wyrozumieć,
ale stało się dla tego że cię bardzo,
bardzo serdecznie kocham. Wiśdi Mamusia, oto
dla tego że Mamusia nad życie kocham, jest dla
mnie jedzą z największym wciągu całości,
przyjemności owo list i owa przesłanka którą
mnie Mamusia nigdy w dniu urodzin swego
jedynaka obdarzył nie razieśba. Tak co rano

gdz Włocławek się zaczęło, ciężej już na pniu
po Diecimnie, jak smarkacz mały na ten
podługinego kształtu liść Mamusia i na tej posy
teżora miewem nigdy co zawiera, a o której dobra
korhana i korhania Mamusia nigdy nie zapomni.
Choćby w tej przesłce miała być tylko jedna
lub piórko do zębów lub kamulek piernika - to
muszę to równie zawsze ciężej będzie - bo ja się
nie mogę, ale tam się ciężej, że ten das od
mojej, mojej, mojej Mamusi która mnie kilka razy
jednako i niezapomina nigdy o dniu moich urodzin,
tam się ciężej jak dziecko zim ja dzieckiem, znowu
i dzieckiem korhanem od mojej Mamusi. I w ten
razem ja dziecimnie w dniu tym i zapomina
o mojej tygnie i moich dobre siusciajuszki już
wstawa a chłopcy którzy mnie dostają wydają

mi się wtedy nie dynamicznie odezwać braćmi
 memi. - Oho! w tym czasie z ciekawością dziecka małego
 otwieram paczkę przesyłaną przez Mamię: "co też
 tam Mamiusia wypręta?" - "Syrka?" - i cięnie się
 niem jak malarz.... Czy rozumie Mamiusia że mi się
 radość w tym dniu? Wiekie Mamiusia nie ma dnia
 i nie gniewa się, że prosił Mamię aby mi nie dawała
 do ręki moich tego upominków. Mamiusia dla mnie
 na 9^{ty} Wnieńcia przesyła, że prosił aby mi go
 Mamiusia nie pokazywała i nie mówiła o nim bo mi
 przez to największe ujęcie przyjemności otrzymania go
 w dzień dla mnie uroczysty. Myślałbym sobie: nie
 ... tego dnia, którym mi Mamiusia tak
 serdecznie zawsze uprasza przyjemności, że przyjemności
 mam już daną za wieczną tak jakbym wnieńcia dnia
 tego dostał. - Mamiusia! moim...

Biorę drugą ćwiartkę papieru aby Mamie jeszcze donieść co mi się udało dowiedzieć w sprawie sprzedawcy lasu w Miłnie, o co mamie, Mamie pytała. Odsłałam Mamie list Rogalskiego i powierzoną mi wykarę z klasyfikacją drzew na owych 30 morgach się znajdujących, a z notatek które porobiłam, zapytując w tej sprawie. Wskazałam faktycznie wykonalność osób, wypisując Mamie następujące, dotknie się z sobą egzekucji uwagi:

— Sposób oznaczenia i wartości lasu w wykarze p. Rogalskiego - jest oparty na mylnej podstawie i dowodzi zupełnej nieznajomości rzeczy.

— Obliczenie na całej nie może być podane, do oznaczenia lasu.

— W obliczeniu p. Rogalskiego jest już dla każdego mającego nieco wyobrażenia o lesnictwie wielkie

zadziwiająca, niedychanie rażąco-mała ilość drewna, bo
zakładzie 123 sztuk na morgu. Przypuszczać chyba
można, że jest na tej przestrzeni jeszcze inny rodzaj
drewna który konygracja obfity nie został - niewiadomo
czyli czy umyślnie, czy przez zapomnienie, czy w chęci
wykarcenia tegoroczno. Jeśli go zaś nie ma, to już
chyba w takim razie byłoby możliwe, jeśli poprzednio
wznacernych ilościach. W lesie drzewo brano. Pan
Rogulski winien, jeśli w ten sposób tłumaczyć się
zebrane, wykazać: kiedy? i na jaki użytek? brano
drzewo z „Lukawca” i w cie stało z pieniędźmi już
je sprzedano.

— Sprzedaż hurtowa byłaby zawsze wielkorozmiarowa
dla właścicieli, jeśli jako takie urządzenie administracji.

— Z obliczenia wynika, że przeważna ilość drewna
jest od 10. do 18. cali grubości, zatem najkorzystniejszą
do sprzedania.

— Obliczając wartość tej części lasu na stopy kubiczne —
wyniesie ona przeszło 10.000 złR. — Jeżeli by ktoś
niecierpki i czynny zajął się sprzedażą na sztuki,
to sumę tę z pewnością zbierze.

— W podobnych wypadkach koniecznej sprzedaży lasu
w oznaczonym czasie, zwykle osobno
przyjmuje się fachowego leśniczego, odkupuje mu się
od sprzedaży 5% aby tem gorliwiej zajął się
tęcią, i przed skończeniem trzeciego roku sprzedaż całą
ukończył — a tak się całą wartość lasu odbierze.

— Jeżeli administracja lasu prowadzona bez
fachowej enajmowni o na przyjęcie fachowego ordynika
właścicielka się nie zdecydował lub nie sprowadza się
enaleń niezręcznych ludzi, to najlepiej i nierawodnie
najkorzystniej o tym pisać gazetami że w Milnie w porządku
tym a tym, tyle a tyle mil od tego a tego miasta jest
tyle a tyle takiego a takiego lasu &c.

do kogo tamie lub we Lwowie wielu kupno iudai
 sie nateriy. Ogłone w obu gazetach lwowskich raz
 na tydzień przez trzy tygodnie a kupice z pewnością
 się znajdą. Lecz więcej 8000 pod jednym a
 jednym warunkiem. (NB.
 Rogalski chce za 7000 zł. Powtórnie nie sprzedaje
 pod jednym warunkiem inaczey, jak tylko za wypłatę
 rzymską z góry. W ten sposób niewiele by się
 udało mu sprzedać więcej za 10000 przez lat trzy.
 Kapitał bowiem 8000 zł. który by się z góry
 po upływie lat trzech z dobiciemien wziętych procent
 nie o wiele mniej - a miałoby się od razu kapitał, który
 nie rozszedł by się drobnymi kwotami i miałoby się
 od razu już spokój z tą sprzedażą lam. -

Na tem sprawozdaniu koncy, całkiem
 racy i nótki Mamurine po stokroć od
 Jasio zaczął wczoraj chodź do szkoły, Halicz głowa dła
 boli, a Jadio od kłosa dła leży, to upadł i noga go boli.
 Dr. Stepiński powiada jednak że nie tego w tem. (Mamurine)
 od wczoraj zaczął już Franki wstawiać, ale noga (Franki)
 chodź niewolno - a więc wczoraj, więc dła leży.
 Raz jeszcze całuję racy Mamurine najo
 po synowdzu. Korkaj nas Mamurine droga? syn kaspary...

P. Kapurmielom przez mamurine powoli nie dawno a teraz kupuje. To co mi odpowiada na drugi zapisanie
 w lwowskim banku... w lwowskim banku... w lwowskim banku...
 aby było konieczne na miejscu Mamurine wstaniem i staraniem oświadczenia do
 oświadczenia oświadczenia... oświadczenia... oświadczenia...
 aby było konieczne na miejscu Mamurine wstaniem i staraniem oświadczenia do
 oświadczenia oświadczenia... oświadczenia... oświadczenia...

Wspomnienie pana Kłomka!

Wspomnienie pana Kłomka i jego żony, pani Kłomkowej, którzy mieli dwóch synów - to co Najbardziej Mamusi i jego żony Kłomkowej i ich synów, to co Najbardziej Babci i jego żony Kłomkowej i ich synów.

Wszystko przedmioty są wspaniałe i bardzo cenne, a także i bardzo piękne. Wspaniałe i bardzo cenne, a także i bardzo piękne. Wspaniałe i bardzo cenne, a także i bardzo piękne.

Wspaniałe i bardzo cenne, a także i bardzo piękne. Wspaniałe i bardzo cenne, a także i bardzo piękne. Wspaniałe i bardzo cenne, a także i bardzo piękne.

1510

zawraczaj nas i Tobie i my Tobie! A w dniu takim
jak dzień jutrzejszy, jak jutrzejsza uroczysta Wilja-
o, to widzimy Cię oczyma duszy w naszym matym
kółku, widzimy Cię patnając na nas Twemi kochającymi
oczyma i błogosławiąc nam.

Przecz Ci Boże Mamusia kochana i najukochańsza!
Kochaj nas i błogosław nam przez najświeższe a jak
najświeższe lata! Twoja miłość matczyńska, Twoje
błogosławieństwo matczyne i babciowe potrzebne nam
do szczęścia naszego, do zdrowia naszego; — gdybyś nas
kochać przestała nie byłobyśmy szczęśliwi, byłobyśmy
chorzy i smutni, nie wzięlibyśmy nas nie, i nie byłoby
dla nas pomysłowości ani swobody umysłu i nie byłoby
wzrostu umiędliwa i wzrostu na usta nasze. Kochaj
nas Mamusia, jeśli chcesz abyśmy byli szczęśliwi!

/

Oto już wrytło co dziś powiedzieć chciałem posłuchaj
Ci opłutek od nas wrzoga, nana Najdrożna mamciu!

My dziś idomi Teraz. Halusia bardzo się meiry
przygotowaniami do świąt. Sekody na święta już
zamkniete, Jasio ratem uirwa wakacyj i obaj
z Tadkiem dokarują uis.

Biedre dzieci Mieczysława! - Paulina odjechała do
Kornowa a zostawiła w Krakowie Kasie i Danie,
nieporwałain im pier diwactwo nigdzie idom
nie upłynie pier święta. Telegrafowała nawet
do Ricurastek aby natrzyż uie wazły uie nie pui
prois supy, kompotu i leguminy. Nane zaprowiny
były nadaremne. Postalimny im tedy drzewko ustrojone
czyli ias tu narywając w Krakowie "sąd", aby uie Biedre
dewarszka chui tonke rozerwały i chłopuów narygły

15/21

poniemu tam odpowiedz. Tadeis to jeszcze sta sie
odpowiedzi Faworyz zabawy, ale Jas' jui za mady
a faworyty chodzil ronez ni strach.

Catymy raz jeszcze najczulej i
najserdeczniej wazki i niochi Mamusine wyzstho
czworo jako Jej najprzyrzeczenie dzieci i wnuki
a potem jeszcze raz i jeszcze raz

zyc najprzyrzeczenie

Mieczyslaw

Krakow dn. 29° Grudnia 1872.

Bibl. J

